

Op te bergen
in de band van
6 februari 2008

*de leden van de commissie wordt
verzocht hun eventuele opmerkingen
binnen acht dagen na ontvangst aan
de commissiegriffier mede te delen.*

Verslag

van de vergadering van de Statencommissie Omgevingsbeleid

gehouden op 16 januari 2008

INHOUD

Opening	4
Mededelingen	4
Vaststelling van de agenda	5
Vaststelling verslag vergadering 28 november 2007	5
Ingekomen stukken	5
Rondvraag	6
Onderzoek haalbaarheid spoorlijn Emmen-Groningen	6
Vervolgonderzoek verbreding vraaggestuurd openbaar vervoer	10
Beleidseffectrapportage verkeer en vervoer Noord-Nederland 2000-2005	15
Aanbevelingen Statencommissie OGB naar aanleiding van PVVP-avonden	17
Nota openbare verlichting langs provinciale wegen	17
Woningmarktverkenning Drenthe	23
Statenstuk 2008-314; vaststelling gewijzigde Reglementen voor de waterschappen Hunze en Aa's, Noorderzijlvest, Reest en Wieden en Velt en Vecht	32
Vervoerscapaciteit hoogspanningsnet	40
Sluiting	46
Toezeggingen	47

STATENCOMMISSIE OMGEVINGSBELEID

Verslag van de vergadering van de Statencommissie Omgevingsbeleid, gehouden op 16 januari 2008 in het provinciehuis te Assen.

Aanwezig:

mevrouw. J.M. Pannekoek-van Toor (voorzitter)
J.J. Baltès (VVD)
J. A. van Berkum (ChristenUnie)
L. Bomhof (VVD)
mevrouw. K.J. Datema-Klöppling (SP)
H.R. Hornstra (PvdA)
J. Langenkamp (GroenLinks)
K. Kuipers (GroenLinks)
J.H. Lammers (CDA)
T.S. Medemblik (ChristenUnie)
A.G.H. Peters (CDA)
mevrouw. G. Seinen (CDA)
J. Slagter (PvdA)
mw. H.G. Stoel-Snater (PvdA)
A. Timmerman (VVD)
mevrouw. S. van de Vijver-Geitz (PvdA)
A. Wendt (ChristenUnie)
R. Westerhof (SP)
Th.J. Wijbenga (CDA)

Verder aanwezig:

J.H. Bats (VVD), gedeputeerde
mevrouw A. Haarsma (PvdA, gedeputeerde)
mevrouw T. Klip-Martin (VVD, gedeputeerde)
R.W. Munniksma (PvdA, gedeputeerde)
mevrouw J. Stapert (commissiegriffier)

De VOORZITTER merkt op dat de heer Van Dalen van de Stichting Bollenboos aanwezig is. Hij wil het onderzoeksrapport dat deze stichting heeft gemaakt aanbieden aan de voorzitter van deze commissie.

De heer VAN DALEN is voorzitter van de Stichting Bollenboos, een organisatie uit de gemeente Westerveld. Hij heeft vanmorgen het rapport Een teelt op drift aangeboden aan de burgemeester van Westerveld en de wethouder aldaar en volgende maand staat dit stuk op de agenda van deze commissie. Alle commissieleden krijgen een exemplaar van dit rapport dat een helder overzicht geeft van de zichtbare gevolgen van de intensieve teelt van lelies in de gemeente Westerveld. Het rapport is een resultaat van zeven jaar onderzoek van alles wat er gebeurd is met de lelieteelt, hoeveel lelieakkers er nabij burgerwoningen zijn gelegen, hoe dicht lelies worden geteeld op de natuurparken en dicht bij waterlopen. Dat is allemaal zichtbaar in beeld gebracht door middel van kaarten, waarbij voor beleidsmakers duidelijk is hoe het zit met de lelieteelt in de praktijk. Hij vindt dat het beleid ten aanzien van deze teelt in Drenthe sterk achter is gebleven. Er zijn veel goede woorden uitgesproken, er is een platform opgericht, maar er is nog steeds geen sprake van een duurzame teelt. Hij hoopt dat dit rapport ertoe zal bijdragen dat de commissie inzicht krijgt hoe die teelt in de omgeving wordt ervaren. Op gemeentelijk en provinciaal niveau heeft hij aangedrongen op bufferzones en wil op korte termijn maat-

regelen zien waardoor de lelieteelt daadwerkelijk duurzaam wordt gemaakt en dus minder milieubelastend. Hij overhandigt het rapport aan de voorzitter.

1. Opening

De VOORZITTER opent de vergadering.

2. Mededelingen

De heer WIJBENGA merkt op dat de Werkgroep Omgevingsbeleid inmiddels van start is gegaan. De commissie is zeer ruimhartig bedeed met een groot aantal onderwerpen die op de lange termijnagenda stonden. De werkgroep heeft nog eens goed naar die lijst van onderwerpen gekeken en als uitgangspunt gekozen die onderwerpen waarmee deze statencommissie zich wil profileren. Het nieuw omgevingsbeleid is daar zeker een onderdeel van, maar er zijn ook zaken ingeslopen die geen raakvlak hebben met de activiteiten van de werkgroep. Hij wil samen met de voorzitter overleggen, de boel op een rij zetten en dan kijken hoe daar verder mee wordt omgegaan.

Inmiddels wordt hard gewerkt aan het nieuwe omgevingsbeleid en de Commissaris van de Koningin heeft daar tijdens de nieuwjaarsreceptie een warm pleidooi voor gehouden. Het proces om het nieuw omgevingsbeleid tot stand te laten komen bestaat uit drie fasen. In de eerste fase wordt het gezicht van Drenthe geformuleerd. Dat moet een abstract beeld opleveren van hoe Drenthe zich zou moeten ontwikkelen. In de tweede fase wordt de inbreng verwerkt tot een ontwerpomgevingsbeleid en in de derde fase wordt samengevat het definitieve besluit genomen. Er wordt met de eerste fase begonnen en het is van groot belang dat het nieuw omgevingsbeleid interactief tot stand komt. Er moet niet alleen gebruik worden gemaakt van kennis en kunde binnen het provinciehuis, maar zeker ook van daarbuiten. De eerste fase, het gezicht van Drenthe, wordt samengesteld op basis van het resultaat van creatieve sessies met diverse partijen. De staten vormen ook één van die partijen. Die sessies voor de staten vinden plaats op drie avonden. Het is de bedoeling dat alle statenleden daaraan meedoen en de data zijn 11, 12 en 14 februari, telkens van 17.30 uur tot 21.00 uur. De statenleden worden verdeeld over deze drie avonden en de sessies staan onder leiding van een externe deskundige. Nog deze week ontvangen commissieleden een lijst met de indeling wie op welke avond wordt verwacht. Hierbij is een document gevoegd waarin het een en ander nog eens wordt uitgelegd. Willen de statenleden ruimte in hun agenda houden op de drie genoemde data? De werkgroep rekent op de inbreng van statenleden, maar zal daar zelf niet bij zijn. Op een later moment na deze drie avonden wordt de werkgroep weer ingeschakeld.

Mevrouw KLIP merkt ten aanzien van de ontwikkeling van de Europark Verbrennungs Installation (EVI) op het Europark bij Coevorden op dat zij de suggestie heeft gewekt dat daarvoor een extra bijeenkomst zou worden gehouden. Daar wat op doordenkend lijkt haar dit iets te grootscheeps en zij stelt dan ook voor de commissie eerst een brief met gedetailleerder informatie toe te sturen en indien een van de commissieleden dan nog vragen heeft, kan alsnog een bijeenkomst worden belegd waarin nog weer nadere informatie kan worden bekendgemaakt. Het wordt dan wel steeds gespecialisereerde, technische informatie.

De COMMISSIE stemt hiermee in.

Mevrouw KLIP merkt op dat ook op het gebied van grondwateronttrekking er van alles aan de hand is en zal zijn naar aanleiding van die afvalverbrandingsovens. Aan Duitse kant wordt nauwgezet de vinger aan de pols gehouden, omdat wat er met grondwater aan Duitse kant gebeurt, gevolgen kan hebben aan Nederlandse kant. Daar zal zij in ieder geval nog bij de commissie op terugkomen.

De VOORZITTER vraagt of de commissie instemt met het overzicht van werkbezoeken en presentaties.

De COMMISSIE stemt met het schema voor werkbezoeken en presentaties in.

3. Vaststelling van de agenda

Mevrouw VAN DE VIJVER stelt voor het rapport van de Stichting Bollenboos op de agenda van de volgende commissievergadering te zetten en dit samen te doen met de beantwoording van vragen die haar fractie eerder heeft gesteld over bestrijdingsmiddelen in het grondwater. Zij zal dit nog op de gebruikelijke manier onderbouwen.

De COMMISSIE stemt hiermee in.

De agenda wordt ongewijzigd goedgekeurd en vastgesteld.

4. Verslag vergadering van 28 november 2007 en de lijst van toezeggingen

De heer MUNNIKSMER merkt op dat hij in de op een na laatste alinea van pagina 4 een tekst heeft proberen te corrigeren die de vorige keer aan de orde was. Zoals het er nu staat, lijkt het erop dat zowel de provincie, als ASTRON en de Stichting "Het Drentse Landschap" de verantwoordelijkheid dragen, maar er moet staan dat "het leuke van dit project is dat de provincie niet de verantwoordelijkheid heeft voor de gehele planuitvoering. Die verantwoordelijkheid ligt bij ASTRON en de Stichting "Het Drentse Landschap".

Op pagina 12 wordt gesproken over de KIDS-regeling, maar dat moet zijn de KITS-regeling. Verder wordt in het verslag het woord "rijk" steeds met een hoofdletter geschreven, maar hij zou in dit kader het woord "arm" liever met een hoofdletter willen schrijven. Op diezelfde pagina heeft spreker een misverstand in het leven geroepen door te zeggen dat VVV Drenthe Plus niet meer bestaat, maar dat is een feitelijke onjuistheid, want VVV Drenthe Plus bestaat nog steeds als gemeentelijke organisatie in plaats van provinciale organisatie. Hoewel hij het verslag op dit punt niet kan aanpassen, omdat hij dit wel degelijk zo gezegd heeft, wil hij deze opmerking toch uit de wereld helpen.

De heer SLAGTER vraagt hoe het met de voortgang van toezeggingen 2, 3 en 6 zit.

Mevrouw HAARSMA antwoordt dat vorige week vrijdag het Meerjareninvesteringsprogramma (MIP) is vastgesteld. Dat zal de commissie worden toegezonden en daaraan wordt het toegezegde A4'tje toegevoegd. Ten aanzien van de probleemwijken die er in Drenthe niet zijn, wordt volgende week een stuk in het college behandeld en dat komt op de gebruikelijke wijze naar de commissie. Ten aanzien van de leer-werktrajecten merkt zij op dat zij daar op dit moment mee bezig is, maar daar kan zij nu nog geen duidelijkheid over geven.

Met inachtneming van de voorgestelde correcties en de aanvulling op een onjuiste uitspraak van de gedeputeerde worden het verslag en de lijst van toezeggingen goedgekeurd en vastgesteld.

5. Ingekomen stukken

De heer BOMHOF wil punt A7, het Jaarverslag regietaak 2006 op de agenda van deze commissie zetten. Hij zal schriftelijk toelichten waarom hij dat wenst.

De COMMISSIE stemt hiermee in.

De COMMISSIE stemt in met de wijze van afdoening van de ingekomen stukken.

6. Rondvraag

Hiervan wordt geen gebruik gemaakt.

7. Brief van gedeputeerde staten van 26 oktober 2007 over onderzoek haalbaarheid spoorlijn Emmen-Groningen

De heer BALTES kan zich vinden in dit voorstel. Het is een bredere studie over een groot gebied en dat is prima. Dat mag van hem in de vorm van een maatschappelijke kosten-batenanalyse. Wat betreft de kosten, deze kunnen worden gedekt uit de post Algemene middelen onvoorzien.

De heer SLAGTER wijst erop dat in de begeleidende tekst wordt gesproken over de brede insteek. Hij kan zich dat goed voorstellen en diverse varianten worden bekeken. Er wordt gerefereerd aan bestaande studies, vooral over het aanleggen van nieuwe lijnen. Welk gewicht hebben die studies in deze studie, want zaken dubbel op doen lijkt hem niet goed? Het realiteitsgehalte van de plannen dient vooral in het oog te worden gehouden. Hij mist de bredere context van het Kolibri-verhaal, vooral omdat de spoorbaan Emmen-Stadskanaal-Groningen in het Kolibri-gebied wordt gelegd. Hij mist ook de discussie over de ontwikkeling van de baan Zwolle-Emmen, waarop ook een zwaar accent wordt gelegd. Daarvoor is een vervoersplan opgesteld en hij mist de verbinding daarmee. Als derde punt verwijst hij naar de nieuwe situatie die is ontstaan, namelijk het regiospecifieke pakket dat er ligt naar aanleiding van het niet doorgaan van de Zuiderzeelijn. Er moet dan ook gekeken worden welke projecten er in Noord-Nederland allemaal op stapel staan. Over welke tijd gaat het dan? Moet er dan weer een bedrag van € 100.000,- worden gestoken in een project waarvan de uitvoering nog wel tien jaar op zich kan laten wachten? In een mail van mevrouw Seinen staat dat de financiële dekking geregeld is door het Rijk. Hij vraagt of mevrouw Seinen dit kan toelichten. Ook heeft hij in het radioprogramma Cassata van de heer Oosterhaven uit Groningen gehoord dat de provincie Drenthe aan dit onderzoek niets hoeft te betalen.

Mevrouw SEINEN kan zich vinden in het onderzoeksvoorstel. Het is goed dat het onderzoek wordt uitgebreid in de richting van Meppen. Over de mogelijke dekking merkt zij op dat zij zich kan voorstellen dat er subsidiemogelijkheden zijn. Dit onderzoek past namelijk prima in doelstelling 1 van de middelen uit het Europees Fonds Regionale Ontwikkeling (EFRO). Ook zou er in het kader van de Eems Dollard Regio (EDR) middelen ter beschikking moeten kunnen komen voor grensoverschrijdende activiteiten. Impliciet wordt er dan ook samengewerkt op het deel Emmen-Meppen, samen met de Duitse partners. Dat vond zij overigens niet terug in het voorstel. Er is in december een debat geweest en op initiatief van de ChristenUnie zijn er twee moties ingediend, de een gaat over Emmen-Groningen en de ander over Emmen-Meppen. De eerste motie is in stemming gebracht en daar was een meerderheid voor te vinden en als het gaat om de tweede, dan is deze niet in stemming gebracht maar er was wel draagvlak voor bij de minister. Zij kan zich voorstellen dat er van de kant van het rijk ook nog mogelijkheden zijn.

De heer MEDEMBLIK stemt met dit onderzoeksvoorstel in. De tijd haalt de provincie wel wat in vanwege een aantal andere grote projecten, zoals die ook door de PvdA zijn genoemd. Het is goed om dit in samenhang te bezien. Er wordt ook best een pittig bedrag voor uitgegeven. Misschien is het goed wanneer de staten een stap terug doen en kijken of de onderzoeken die er al liggen met betrekking tot dit traject nog actueel zijn. Dat kan dan worden meegenomen in een integrale afweging richting de lijn Zwolle-Emmen. Dat komt er namelijk wel allemaal aan de komende tijd en als dit pas over een flink aantal jaren kan worden gerealiseerd, is het de vraag of de besteding van het geld op dit moment wel helemaal op zijn plaats is.

De heer LANGENKAMP is blij dat deze motie wordt uitgevoerd. Hij is niet blij met het voorstel van de heer Medemblik om het op de lange baan te schuiven. Dat zou jammer zijn. Het gaat ook eerst slechts om een onderzoek en de provincie is nog lang niet aan uitvoering toe, want dat moet blijken uit het onderzoek. Hij is blij dat het onderzoek wat breder wordt opgezet en dat er naar Meppen wordt gekeken kan hij zich ook voorstellen. Hij stelt voor om niet alleen naar het oosten te kijken maar ook naar het zuiden richting Twente en Overijssel. Hij denkt dan ook aan toevoegingen op het spoornet van de ver-

binding Coevorden-Hoogeveen. In de motie die is aangenomen stond ook dat in goed overleg met Groningen het onderzoek zou worden gestart. Dat mist spreker in dit verhaal. Hoe zit het nu met de inspanningen van Groningen om naar Veendam en Stadskanaal te gaan? Dat is voor het Drentse onderzoek wel van belang. Als deze € 100.000,-- alleen door Drenthe moet worden gedragen, is dat wat anders dan dat Groningen ook meedoet.

De heer BATS wijst erop dat de motie die vorig jaar is aangenomen de uitdrukkelijke wil van de staten weergeeft om onderzoek te doen naar de verbinding Emmen-Stadskanaal. Spreker heeft voordat deze motie in stemming kwam, deze afgeraden op basis van gegevens die aanwezig waren en waar vandaag vragen over zijn gesteld, namelijk of de voorliggende oude onderzoeken nog actueel waren. Hij heeft toen aangegeven dat de onderzoeken die er nu zijn aantonen dat het niet is rechtvaardigen om een spoorverbinding te overwegen tussen Emmen en Stadskanaal. Qua aanleg en exploitatie is daar geen rechtvaardiging voor. De staten hebben gekozen om wel onderzoek te doen. Hij heeft vervolgens de wens uitgesproken het onderzoek zo snel mogelijk op te pakken en een voorstel in de richting van de staten te doen. Hij heeft toen ook verzocht aan de commissie om aan te geven binnen welke kaders dat onderzoek plaats dient te vinden. Die kaders heeft hij niet ontvangen en daarom is spreker met een concreet voorstel gekomen. Nog steeds had spreker cijfers voor zich die een onderzoek, laat staan de aanleg überhaupt niet rechtvaardigen en heeft toen gedacht om de wens van de commissie te koppelen aan een meer gebiedsgericht onderzoek naar de spoorlijn Emmen-Meppen en pakt daarmee het gebied Zuidoost-Drenthe in zijn totaliteit. Dat is in beginsel wat nu voorligt. Een aantal zaken is niet opgenomen in het stuk, zoals de dekking en een aantal andere zaken. Dit is een motie van de staten en de staten moeten zelf met een dekkingsvoorstel komen. Als de staten conform zijn voorstel met dit onderzoek akkoord gaan, zou een dekking uit de post Onvoorzien uit de algemene middelen daarbij passen. Op de vragen van het CDA of dit onderzoek mede kan worden gefinancierd uit het EFRO of middelen voor de EDR, antwoordt hij dat hij er niet van overtuigd is of dat wel kan. Hij wil navraag doen of er cofinanciering vanuit deze middelen mogelijk is, maar ook kijken of cofinanciering door het Rijk en/of de provincie Groningen tot de mogelijkheden behoort.

Zaterdag is door de heer Oosterhaven gezegd dat de provincie Drenthe geen cent zal meebetalen aan de spoorlijn of het onderzoek naar de spoorlijn Groningen-Veendam-Stadskanaal. Dat klopt ook, want daar betaalt de provincie Drenthe ook niet aan mee. Er zal dan ook moeten worden gekeken bij een onderzoek waar dit onderzoek matcht en hoe er inverdieneffecten mee kunnen worden gehaald, maar het voorstel ziet op een onderzoekstraject Emmen-Stadskanaal en ziet ook op een onderzoekstraject Emmen-Meppen. Hij heeft dit met opzet niet in dit stuk opgenomen om de voortgang van het onderzoek niet te remmen. Hij wil graag dit onderzoek doen en vraagt de commissie een dekkingspost te zoeken. Dan gaat spreker aan de slag en belooft hij in de tussentijd te kijken waar meer geld is te halen. Ten aanzien van het regiospecifiek pakket en de moties van de ChristenUnie die in de Tweede Kamer zijn neergelegd over onderzoek naar regionale spoorlijnen merkt hij op dat dit aan de staten is. In het bestuurlijk overleg met de minister heeft spreker aangegeven onderzoek te willen doen naar hoe zich dit verhoudt met de spoorlijn Zwolle-Emmen en het regiospecifiek pakket. Het zou inderdaad verstandig kunnen zijn om te wachten op die andere ontwikkelingen. Aan de andere kant gaat het om een onderzoek c.q. studie en marktverkenning die eerst kan worden gedaan, maar dit type onderzoeken kunnen niet voor € 5000,-- worden gedaan. Immers, op basis van dit onderzoek moeten daarna verstandige beslissingen worden genomen. Deze begroting hangt daar dus aan vast. Spreker wil dat onderzoek met toestemming van de staten voor de financiering, zo snel mogelijk oppakken. Indien de commissie vindt dat het toch verstandig is om eerst op de uitkomst van andere discussies en processen te wachten en even te kijken naar de relatie met Kolibri, wat een marginale relatie is omdat dit gebied in de marge ligt van het mogelijk op langere termijn te ontwikkelen Kolibri-gebied, zou dat een argument kunnen zijn. De ontwikkelingen rondom Zwolle-Emmen hebben te maken met de bruidsschat die de staatssecretaris heeft meegegeven, maar zij hebben ook te maken met wat hij in december heeft geschetst en waar hij op 30 januari 2008 nadrukkelijker op wil ingaan, namelijk de plaats die de spoorlijn heeft gekregen in het regiospecifiek pakket voor Drenthe. Daar zou het ook mee te maken kunnen hebben, maar hij sluit niet uit dat dit het onderzoek niet hoeft te bijten en juist zal aanvullen. Daar is dan ook voldoende tijd voor.

Over het onderzoek en de motie van de ChristenUnie heeft de staatssecretaris spreker al per brief aangegeven dat zij voornemens is het komende jaar een landelijke markt- en capaciteitsanalyse te verrichten op de regionale sporen, ook omdat in het debat over het Meerjarenprogramma infrastructuur ruimte en transport (MIRT) in december de kamer heeft aangegeven dat naast de kernnetten de regionale sporen pregnanter op de agenda moeten in de komende periode. Bij deze analyse is de spoorlijn Emmen-Zwolle aan de orde, maar niet een mogelijk onderzoek naar een spoorlijn Emmen-Stadskanaal. Dat onderzoek zit niet in deze motie. In het bestuurlijk overleg in mei 2008 wil spreker de staatssecretaris wel zeggen dat de provincie Drenthe deze visie heeft en dat de staatssecretaris daar nog naartoe moet, maar dat hoort bij zijn toezegging om te kijken of het Rijk dit onderzoek wil cofinancieren.

TWEEDE TERMIJN

De VOORZITTER wijst erop dat er een duidelijke vraag van de gedeputeerde ligt. Het onderzoek kan gebeuren zoals de commissie wenst. Op 30 januari 2008 wordt er uitgebreider over het regiospecifiek pakket gesproken. De gedeputeerde vraagt of het handig is om even te wachten en te kijken of er wellicht nog meer ontwikkelingen zijn.

De heer WESTERHOF wil het onderzoek zo snel mogelijk in gang zetten, ook in het kader van de financiering die is voorgesteld. Hij wil daar wel de opmerking van de heer Langenkamp over het delen van de kosten met Groningen in meenemen en eventuele EDR-subsidiemogelijkheden.

De heer SLAGTER vindt dat de situatie nu anders is en bijstelling van het traject kan hij zich wel voorstellen. Zijn fractie heeft voor dit onderzoek gestemd. Bij de financiering hoeft er niet op Groningen te worden gerekend, want Groningen betaalt enkel tot aan Stadskanaal. De vraag is of de commissie bereid is het onderzoek uit de algemene middelen te financieren.

De heer LANGENKAMP wijst erop dat Groningen en Drenthe gezamenlijk het traject Stadskanaal-Emmen kunnen financieren.

De heer SLAGTER is zojuist begonnen te zeggen dat het voor een deel, deel uitmaakt van het Kolibri-verhaal. De provincie Groningen werkt binnen dat traject, dus als het vervolg bij Emmen komt zal dit in hetzelfde project moeten gebeuren en dan komt de provincie Drenthe bij Groningen aan tafel te zitten. Het is maar een klein deel van het traject dat van Emmen tot de Drentse grens bij Stadskanaal gaat. Nu de staten de motie hebben aanvaard, moet het onderzoek worden gefinancierd. Indien de commissie van mening is dat eerst het gesprek met Groningen moet worden aangegaan over de financiering van het onderzoek, moet besluitvorming over financiering van het onderzoek eerst worden aangehouden.

De heer LANGENKAMP heeft het zo niet bedoeld of gezegd.

De heer BALTES merkt op dat wie een onderzoek wil, ook de financiële dekking daarvoor moet geven. Of er mogelijkheden zijn om medefinanciers te vinden is iets wat onderzocht moet worden. Hij is voorstander van het onderzoek.

Mevrouw SEINEN is tevreden met de toezegging van de heer Bats dat hij wil kijken of er mogelijkheden zijn om gelden vanuit EFRO of EDR te krijgen. Zij is voorstander van een onderzoek dat zo snel mogelijk wordt uitgevoerd, want er kan wel worden gewacht op allerlei andere onderzoeken, maar daardoor komt er steeds meer informatie. Spreekster denkt dat het prima past in de noordelijke ontwikkelingsas. Bovendien moet er bij het traject Emmen-Groningen niet alleen worden gekeken naar personenvervoer, maar ook naar goederenvervoer en daar liggen wellicht mogelijkheden. Wat haar betreft wordt het onderzoek dus zo snel mogelijk opgepakt.

De heer MEDEMBLIK heeft de motie ondersteund en mede aangenomen. Voortschrijdend inzicht kan echter betekenen dat de noodzaak van het onderzoek ter discussie komt te staan. Gezien de ontwikkelingen die de laatste maanden hebben plaatsgevonden, stelt hij de commissie voor om een pas op de plaats te maken. Er is discussie over de financiering en hij heeft nog eens duidelijk gehoord van de gedeputeerde dat uit vorige onderzoeken heel duidelijk blijkt dat het niet haalbaar is. Als hij daarnaast kijkt wat er allemaal bij komt aan ontwikkelingen in het kader van het regiospecifieke pakket, dan vraagt hij om het onderzoek aan te houden.

Mevrouw SEINEN is verbaasd door de draaiing die de ChristenUnie nu maakt. Destijds waren dezelfde feiten bekend en nu maakt de ChristenUnie een heel andere beweging.

De heer MEDEMBLIK antwoordt dat de feiten anders zijn. Op dat moment was een aanzienlijk lager bedrag genoemd voor de onderzoekskosten. Destijds werden enkele duizenden euro's genoemd en nu gaat het om een bedrag van € 100.000,--. Indien het onderzoek wordt geplaatst tegen alle ontwikkelingen die er al zijn in het kader van grote projecten die eraan komen, is het beter om het onderzoek nog even aan te houden om te kijken of het echt wel nodig is.

De heer LANGENKAMP antwoordt dat de heer Bats zojuist heeft aangegeven dat het traject Emmen-Stadskanaal niet in het regiospecifieke pakket zit. Het onderzoek zou juist allerlei mogelijkheden kunnen bieden om dit traject er op den duur wel in te krijgen. Dat moet dan zo snel mogelijk gebeuren, want dat is alleen maar gunstig voor Drenthe. Wat betreft het voorstel tot dekking vindt hij het voorstel van de heer Baltes om het uit de post Onvoorzien te financieren prima. Daarnaast zal de heer Bats namens het college bij diverse partners de mogelijkheden tot cofinanciering onderzoeken.

De heer MEDEMBLIK vraagt of de heer Langenkamp de lijn Emmen-Stadskanaal wil opnemen in het regiospecifieke pakket.

De heer LANGENKAMP refereerde aan wat de heer Bats zojuist zei, namelijk dat Emmen-Stadskanaal niet in het regiospecifiek pakket zit. Heel misschien lukt het om het traject er wel in te krijgen, maar dan moeten er heel veel gegevens zijn en helaas heeft de provincie die waarschijnlijk niet op tijd. Dat is reden te meer om zo snel mogelijk te beginnen met het onderzoek. Spreker heeft te horen gekregen dat de staten alle ruimte hebben om de mogelijkheden te verkennen om dit traject in het regiospecifiek pakket te laten opnemen. Er is dus niets dichtgetimmerd, dus spreker kan nu niet zeggen dat hiervoor geen ruimte is.

De heer BATS antwoordt dat hij niet bedoeld heeft te zeggen dat de staatssecretaris heeft gezegd dat het traject Emmen-Stadskanaal niet in het regiospecifiek pakket zit. Hij heeft bedoeld te zeggen dat de motie die de ChristenUnie in het overleg in het kader van het MIRT in december 2007 in de Tweede Kamer heeft ingebracht, ziet op onderzoek naar regionale sporen. Dat onderzoek ziet op bestaande regionale sporen en een onderzoek naar Emmen-Stadskanaal, een nog niet bestaand spoor, kan daar dus niet binnen passen. Dat heeft spreker bedoeld met zijn opmerking dat de staatssecretaris dat traject geen onderdeel vindt van de Landelijke Markt- en Capaciteitsanalyse Spoor (LMCA). Het is niet de bedoeling dat de discussie in de openbaarheid verwordt tot een discussie over een discussie over het regiospecifiek pakket, maar dat is niet aan de orde geweest.

De VOORZITTER concludeert dat de commissie in meerderheid adviseert om het onderzoek door te laten gaan en dat dit wordt gefinancierd uit de post Onvoorzien van de algemene middelen. De heer Bats zal daarnaast de staatssecretaris er nog eens op aanspreken dat zij niet alleen over bestaande trajecten, maar ook over nieuwe spoorlijnen moet nadenken.

8. Vervolgonderzoek verbreding vraaggestuurd openbaar vervoer

De heer LANGENKAMP merkt op dat over dit onderzoek in november een aantal vragen is gesteld die hij zal beantwoorden. Wat er in november speelde was wat het experiment nu echt ging inhouden. Dat is een moeilijke vraag om te beantwoorden, want de clou van de opzet van dit verhaal is nu juist dat vijftien organisaties worden bevraagd door het OV-bureau en door het bureau BügelHajema over hoe het openbaar vervoer in de toekomst eruit moet zien. Die vijftien organisaties zijn bedrijven of instellingen die of heel veel mensen in dienst hebben, of bedrijven of instellingen waar heel veel mensen naar toe gaan. Wat er uiteindelijk uit dat onderzoek zal rollen kan spreker niet zeggen. Wat wel zo is, is dat wat uit die expertmeeting naar voren komt, in de commissie ter beoordeling zal worden voorgelegd met de vraag of dit een goede manier is om een experiment op te zetten. Van de heer Bats heeft spreker begrepen dat hij voor een groot deel in dezelfde richting denkt en dan is het ook niet meer iets wat door GroenLinks wordt georganiseerd, maar is het iets wat gewoon in het reguliere beleid van de heer Bats gaat vallen en dan zal de verantwoording op een normale manier in de staten terug komen. De bedoeling is dus dat er een reëel, haalbaar en innovatief verhaal uitrolt dat wel degelijk past binnen het beleid en de visie die de staten en het OV-bureau hebben. Het OV-bureau heeft in dit verhaal dan ook een regiefunctie. Indien halverwege blijkt dat dit een kant opgaat die helemaal niet past, heeft het OV-bureau het recht aan te geven dat dit niet de bedoeling is en dat hier iets anders uit moet rollen. Dit experiment komt dus terug ter behandeling in de commissie. Ten aanzien van de financiering wordt gevraagd om akkoord te gaan met een bedrag van €44.000,--. Een deel van dat geld is bestemd voor evaluatie, aangezien er is gezegd dat er na een experiment ook een beleidsmatige opzet moet komen van wat er uit dat experiment rolt. Dat laatste dient goed onderbouwd te zijn en van tevoren dienen de vragen goed te zijn, zodat het antwoord dat ook kan zijn. Ook dat gaat samen met het OV-bureau. De kosten van de interviewronde komen voort uit het feit dat gedurende bijna acht dagen door het onderzoeksbureau en het OV-bureau op directeursniveau wordt gevraagd hoe het eruit moet zien en dat moet worden verwerkt. Daar worden een powerpointpresentatie van gemaakt en een verslag. Dat kost bijna acht dagen en dat heeft het bureau daar echt voor nodig. Alles bij elkaar komt daarmee de eerste kostenpost op €14.000,--. De dekking was ook hier een vraag en spreker heeft begrepen dat het OV-bureau daar ruimte voor zou kunnen maken. Indien de staten dat willen dan valt het onder beleidsontwikkeling van het openbaar vervoer of de ontwikkelingsfunctie die het OV-bureau heeft, want bij een aantal aanbestedingsconcessies liggen deze bij de staten en bij een aantal liggen deze bij de vervoerder. Er is dus een degelijke ontwikkelingsfunctie van de staten en daar kunnen experimenten in onder worden gebracht. Er is ook nog een mogelijkheid om dit bij de post Onvoorzien onder te brengen, aangezien dit een niet-voorzien uitgave is.

Mevrouw SEINEN heeft in oktober aangegeven aandacht te willen geven aan de aanbodkolom. Dat vindt spreekster niet terug in het voorstel, terwijl slechts drie procent van de Drentse burgers gebruik maakt van het bestaande openbaar vervoer. Dat is een gemiste kans. Zij is verbaasd nu een offerte voorgelegd te krijgen van het bureau BügelHajema. Zij vindt het raar om op deze manier een offerte voorgelegd te krijgen. Als zij hiermee instemt, vindt zij het van belang de offerte in twee fasen op te knippen. Indien er duidelijkheid is over het experiment, zal er vervolgens pas over moeten worden gegaan op uitvoering. Tussendoor dienen dan eerst de staten te worden geconsulteerd. Deze week was spreekster te gast bij de directie van Groningen Airport Eelde (GAE) en daar bleek dat de luchthaven Eelde slecht bereikbaar is met openbaar vervoer, dus daar dient aandacht aan te worden besteed.

De heer SLAGTER is blij dat het OV-bureau de regie houdt, maar het is bijzonder dat de provincie een OV-bureau financiert om daar de ontwikkelingsfunctie neer te leggen en zodra er iets ontwikkeld moet worden, wordt voorgesteld een extern bureau in te schakelen. Daar heeft hij nog altijd veel moeite mee. Waar gaat het eigenlijk over? Spreker slaat iedere dag de krant open of er is wel een experiment. Het OV-bureau is constant met experimenten bezig om te kijken hoe het openbaar vervoer van de grond te krijgen. Hij vindt het goed om vijftien grotere organisaties die met openbaar vervoer te maken hebben bij elkaar te zetten om te kijken wat daaruit voort komt. Indien daar echt iets nieuws uit komt waar het

OV-bureau nog nooit aan heeft gedacht, kan dit in de staten worden ingebracht en dan kan alsnog worden besloten om het OV-bureau de opdracht te geven het onderzoek door bureau BügelHajema te laten uitvoeren. Immers, op die manier zijn er alleen de kosten van het bij elkaar roepen van die organisaties. Hij adviseert dan ook dat er een heel goed plan moet liggen en als het OV-bureau dit hele onderzoek gaat betalen, dan kan het OV-bureau dat onderzoek zelf ook uitvoeren. Hij steunt het voorstel van GroenLinks dan ook slechts als het gaat om het onder leiding van Bugel-Hajema bijeen roepen van de vijftien grotere organisaties die met het openbaar vervoer te maken hebben en een vervoersvraag hebben. Indien uit dat overleg levensvatbare nieuwe ideeën voortkomen, is zijn voorstel om het OV-bureau onderzoek te laten doen naar de uitvoering van die ideeën en geen extern bureau.

De heer WESTERHOF staat achter de visie van mevrouw Seinen dat tussentijdse rapportages belangrijk zijn. Daarnaast mist hij in het onderzoeksvoorstel de belangrijkste partij en dat is de reiziger zelf. Bij vraaggestuurd vervoer is het belangrijk te weten wat de reiziger ervan vindt. In het experiment wil hij de reizigers nadrukkelijk betrekken. Hij steunt het voorstel.

De heer BALTES was in de veronderstelling dat er op dit moment een concreet onderzoeksvoorstel zou liggen en dat het experiment ook al beschreven zou zijn. Dat is niet het geval. Wat nu voorligt is een procesvoorstel hoe te komen tot een onderzoeksvoorstel. Zo leest spreker dit en wat hij aantreft is een traditionele, gedegen aanpak, namelijk dat partijen eerst kunnen aangeven aan welke voorwaarden moet worden voldaan willen zij meewerken aan een dergelijk onderzoek. Een en ander is erg gericht op het creëren van draagvlak. Als al die partijen vooraf kunnen inbrengen welke voorwaarden ingevuld moeten zijn alvorens zij meedoen, is er straks nog geen experiment of creatief idee, maar wel een hele batterij aan voorwaarden. Waar zit dan nog de ruimte om te komen tot iets vernieuwends? Hij stelt dus vraagtekens bij deze aanpak. Is het gebrek aan draagvlak de hoofdoorzaak van het uitblijven van echt succes tot nu toe? Is het niet handiger om vooraf iets creatiefs te bedenken en daarmee de verschillende partijen te bestoken? Nu wordt er vooraf geïnventariseerd en hij vraagt zich af of dat leidt tot succes. Afhankelijk van de reactie hierop, zal hij bepalen of zijn fractie voor of tegen is.

De heer VAN BERKUM vindt dit op zich een sympathiek initiatief. Hij is voorstander van goed openbaar vervoer en het ontdekken van meer potentieel in die markt. In een brief van BügelHajema staat dat de staten zouden hebben ingestemd met het voorstel tot een vervolgonderzoek. Spreker ziet het resultaat van de discussie toch wat anders, namelijk dat GroenLinks het voorstel verder zou uitwerken. Dat betekent nog lang geen instemming met het onderzoek. Stelt dat de commissie instemt met een onderzoek, hoe weet de commissie dan dat BügelHajema het meest geschikte bureau is? Het enige wat hij weet van dit bureau is wat het bureau over zichzelf vermeldt en dat er een relatie bestaat met GroenLinks. Volgens het aanbestedingsbeleid dienen meerdere bureaus om offerte te worden gevraagd. In de presentatie van 24 oktober 2007 is bij hem de indruk ontstaat dat GroenLinks zelf een onderzoek zou doen of zou laten doen, maar nu blijkt dat de provincie het onderzoek moet betalen. Het lijkt erop dat GroenLinks de staten een sigaar uit eigen doos wil presenteren en dan ook nog bepaalt welk merk die sigaar moet hebben.

Als het echt zo is dat er meer potentieel in het openbaar vervoer zit dan er nu uit wordt gehaald, zou de markt of het OV-bureau dit zelf hebben ontdekt en zouden ideeën en initiatieven er al zijn geweest. Hij is op dit moment dan ook geen voorstander van dit onderzoek.

De heer BATS is eigenlijk geen partij in deze discussie. Hij heeft de vorige keer aangegeven dat hij hier wel graag partij in wil zijn en de uitgave van belastinggeld zo goed mogelijk in het oog wil houden. Er is geen enkel misverstand bij college en staten waar het met het openbaar vervoer naar toe moet, namelijk dat er een beter openbaar vervoer voor de reiziger in Drenthe moet komen. In het afgelopen jaar is het geprobeerd met marktwerking in een imperfecte markt, waarin de overheid een belangrijke rol houdt. Een aantal zaken is daarbij op de rails gezet, waarbij nu de fase is bereikt dat die zaken verfijning behoeven en dat er meer innovatie moet worden opgeplust. Die discussie wordt op dit moment ten volle in het dagelijks bestuur van het OV-bureau gevoerd. Dat is precies de plaats waar die discussie thuis

hoort. In dat dagelijks bestuur zitten spreker en gedeputeerde Bleker van Groningen, evenals wethouder Dekker van de stad Groningen. Het OV-bureau heeft de regiefunctie en wat er eventueel wordt onderzocht gebeurt dan ook onder verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur van het OV-bureau. Daar mogen de staten spreker als provinciaal bestuurder op afrekenen. Hij had gehoopt dat er met betrekking tot dit voorstel een aanvullend stuk was gekomen waarin wat meer visie en kaders zouden zijn meegegeven, zodat spreker had kunnen kijken of dit ook overeenkomt met de kant waar het OV-bureau naartoe wil. Hij is wel positief over het voorstel en denkt dat deze richting wel bevaren kan worden. Op het moment dat de commissie dit in zijn schoot legt, dan valt dit ook binnen de verantwoordelijkheid van spreker en wordt dat ook binnen de begroting van het OV-bureau gedaan. Dat betekent dat hij ook overeenstemming over die koers zal moeten hebben met de overige leden van het dagelijks bestuur van het OV-bureau. Op het moment dat er een voorstel van BùgelHajema komt, dan is dat de verantwoordelijkheid van de staten. Spreker kan daar zelf niet eens voor kiezen omdat hij gebonden is aan procedures en niet één op één kan zeggen dat dit er wel leuk uit ziet zonder dat er in dit stuk is te zien waar het überhaupt met het openbaar vervoer naar toe moet en wat dan de toegevoegde waarde daarvan is. Zojuist is door de heer Baltès heel terecht opgemerkt dat dit nog slechts een procesvoorstel is om te komen tot een voorstel. Volgens spreker zijn er daar al heel veel van, dus hij had dan ook gehoopt dat er vandaag iets concreets zou liggen waarmee de commissie aan de slag zou kunnen gaan. Hij huldigt nog steeds het standpunt dat wat de staten willen met het openbaar vervoer, in zijn hand gegeven moet worden, zodat hij dit in overleg met het dagelijks bestuur van het OV-bureau kan uitvoeren. Op ieder moment dat dit leidt tot voorstellen tot veranderingen in het openbaar vervoer en plannen van aanpak voor nieuwe bestekken en programma's van eisen, dan komt hij daar niet onverplicht mee terug bij de staten. Nogmaals, dat was zijn voorstel en is nu ook zijn voorstel. Uiteraard is de commissie vrij om een onderzoek te doen, analoog aan de stukken die nu op de agenda staan.

De heer SLAGTER vraagt of de heer Bats van mening is dat er nu ontwikkelingen en innovaties zijn die niet door het OV-bureau worden gedaan, zodat het onderzoek een gewenste aanvulling kan zijn. Of is de gedeputeerde van mening dat dit onderzoek geen toegevoegde waarde heeft, maar uiteraard wel kan worden uitgevoerd omdat de staten het willen?

De heer BATS antwoordt dat de afgelopen maanden de discussie is gevoerd over hoe grootschalig openbaar vervoer kan worden gekoppeld aan doelgroepenvervoer. Er is ook een categorie die nu nog gebruik maakt van doelgroepenvervoer, die heel graag gebruik wil maken van regulier vervoer, met een aantal nuttige aanpassingen. Die wil het OV-bureau graag faciliteren om te kijken hoe regulier vervoer kan worden gekoppeld aan kleinschalig doelgroepenvervoer. Die discussie wordt op dit moment in het dagelijks bestuur van het OV-bureau gevoerd en de bedoeling is om ook met de vervoerders te komen tot een zinvolle verknoping van beide vormen van vervoer. Waarom gebeurt dat nu nog niet? Er zijn nu concessies waar een bepaald bedrag van de brede doelluitkering (BDU) tegenover staat. Indien het OV-bureau meer wil van een vervoerder, moet het veelvoudige worden betaald van datgene wat wordt betaald bij de aanbesteding van een concessie. Spreker heeft in het dagelijks bestuur gezegd daarvan af te willen, want spreker wil dat ook vervoerders zich gedragen als maatschappelijk ondernemers en met het OV-bureau kijken hoe dit kan worden gerealiseerd. Spreker denkt dat dit niet naïef is, omdat de vervoerders ARRIVA en Connexxion al hebben uitgesproken daarin mee te willen denken. Dat betekent wel dat er innovatief moet worden gekeken om de bestaande contracten en gebruikelijke procedures met elkaar te doorbreken. Dat vergt innovatie en het kan niet anders zijn dat er moet worden gekeken op welk punt het nu niet goed gaat en waar het beter kan. De verknoping van regulier met doelgroepenvervoer is een voorbeeld van waar op dit moment druk over gediscussieerd wordt. Bij iedere majeure stap die het OV-bureau hierin kan zetten en die leidt tot ontwikkelingen in de markt, zal spreker bij de staten terugkomen. Zo heeft spreker zojuist contact gehad met wethouders in Aa en Hunze en Borger-Odoorn over de bestuurlijke en politieke gevoeligheid van het kleinschalige doelgroepenvervoer. Hij antwoordt dan ook bevestigend op de vraag van de heer Slagter.

De heer SLAGTER vraagt of de verknoping van doelgroepenvervoer met regulier openbaar vervoer (de GGD-concessie) dan hoofdmoot van gesprek kan zijn als die organisaties en instellingen bij elkaar komen.

De heer BATS antwoordt dat dit niet anders dan de ultieme wens van de staten zou moeten zijn. In de afgelopen jaren is het rijksbudget voor openbaar vervoer verlaagd, terwijl het openbaar vervoer in Drenthe wel op niveau is gebleven, ondanks de verwijten die hij in november van de zijde van de SP-fractie heeft gekregen. Dat vindt spreker echter niet genoeg, want hij wil met het beschikbare geld naar een hoger plan zien te komen. De verknoping van regulier met doelgroepenvervoer is één van de punten waarover de staten ook autonoom zouden kunnen discussiëren, maar hij nodigt de staten uit dat met hem te doen, want spreker is op dit moment in diezelfde discussie verwickeld. Hij doet dat voor de reiziger in het openbaar vervoer in Drenthe.

TWEEDE TERMIJN

De heer LANGENKAMP zou heel blij zijn wanneer dit onderzoek onder regie van het college wordt uitgevoerd. Alleen de weg ernaar toe is misschien wat verwarrend. Hij heeft uitgebreid gesproken met het OV-bureau en heeft daarvan vernomen dat wat hij wil, het OV-bureau dat niet kan. Daarom is bureau BügelHajema er ook bij gekomen, hoewel hij daar al eerder mee in gesprek was. De combinatie waar zojuist over werd gesproken, namelijk regulier vervoer en doelgroepenvervoer en de experimenten die er op dat gebied zijn, is feitelijk hapsnapbeleid. Het zijn experimenten die vaak zo zijn opgezet, dat er bij voorbaat geen goede evaluatie uit kan rollen. Spreker maar ook het OV-bureau willen af van het idee dat er steeds weer een experiment ontstaat, waar het de vraag is wat eruit gaat rollen. Al eerder is er een expertmeeting geweest, georganiseerd en gefinancierd door GroenLinks en daar kwam uit dat er geprobeerd zou moeten worden om het nog breder te halen. Zo is de pakketbezorgdienst van TNT hier ook bij betrokken. Dan gaat het dus niet over de bussen die veel efficiënter achter elkaar aan kunnen rijden, maar over een pakketbezorgdienst die mogelijk ook iets meer personenvervoer zou kunnen gaan doen. Dit is zo'n innovatief idee dat al uit die expertmeeting is gekomen. Het midden- en kleinbedrijf (MKB) is hier dus ook bij uitgenodigd, evenals de NS en het OV-bureau heeft daarnaast altijd zijn contacten met het consumentenplatform. Zo is de reiziger er al bij betrokken, maar ook het MKB. Binnen het toerisme is het uitgangspunt dat mensen van de ene toeristische trekpleister naar de andere kunnen worden vervoerd ook een manier om het openbaar vervoer te promoten en iets voor de economie in Drenthe te betekenen. Dat het in fasen moet, is ook zijn bedoeling. Al in het begin heeft spreker gezegd dat wat er aan ideeën uit de expertmeeting rolt, een tussenstap zal zijn. De staten moeten neen of ja kunnen zeggen tegen het voorstel en daar hangt een kostenplaatje aan vast. Overigens is het zo dat de mensen die door GroenLinks zijn benaderd, ook aan de opzet van het experiment mee willen betalen. Een deel van de instellingen en bedrijven wil hier dus aan meefinancieren. Dat het net lijkt alsof het OV-bureau en BügelHajema een en dezelfde club is, of dat GroenLinks vindt dat dit moet worden uitgevoerd door BügelHajema, is iets wat spreker ontkent. Het mag namelijk net zo goed worden uitgevoerd door een ander bureau, alleen heeft het bureau BügelHajema als voordeel dat dit traject door BügelHajema met GroenLinks en het OV-bureau al is doorlopen. Uiteraard mag er een openbare inschrijving van worden gemaakt, maar dat lijkt spreker jammer gezien de opgebouwde expertise van BügelHajema. Indien het OV-bureau aangeeft dat zij de opzet van het experiment niet zelf tot stand kan brengen, maar dat een extern bureau dat moet doen – en dat gaat dus meer kosten dan € 14.000,00--, kan spreker zich voorstellen dat de commissie aangeeft dat dit een ander bureau moet worden. In dat geval moet daar ruimte voor worden gezocht en zullen er mensen moeten worden aangetrokken. In eerste instantie lijkt het spreker dat BügelHajema nu zoveel met het OV-bureau heeft overlegd dat het verstandig lijkt om dit met elkaar af te maken.

De VOORZITTER geeft aan dat dit een officieel statenvoorstel zou moeten worden, teneinde dit aan de staten voor te kunnen leggen. Zij merkt dat de heer Langenkamp kijkt of voor zo'n statenvoorstel draagvlak bestaat in de commissie. Zij vraagt of de commissie voorstander is van een dergelijk voorstel.

De heer LANGENKAMP merkt op dat dit statenstuk niet wordt geschreven door GroenLinks. Dat stuk zal vanuit de griffie met medewerking van het college moeten komen.

De VOORZITTER merkt op dat de ideeën zoals die zijn verwoord door de heer Langenkamp wel in dat statenvoorstel moeten komen, want meer is er niet.

TWEEDE TERMIJN

Voor de heer SLAGTER wordt het steeds onduidelijker. Hij heeft vraagtekens bij het verhaal van de heer Bats, want wat is nu de kwaliteit van het OV-bureau als de discussie in deze commissie wordt neergelegd? Spreker verwacht juist dat het OV-bureau met oplossingen op dit gebied komt. Het uitgangspunt van GroenLinks is dat er in het maatschappelijk veld bij instellingen en organisaties onbewuste innovaties leven die boven water moeten komen. Hij staat daar best open voor, maar tot nu toe heeft hij daar nog niet van gehoord. Indien daar iets uitkomt wat bruikbaar is, kan worden gekeken of er verder moet worden gegaan of niet. Voor hij hierop ja of neen zegt, verzoekt hij om een schorsing, zodat hij kan overleggen wat met dit voorstel te doen.

De VOORZITTER stelt vast dat de heer Slagter ook in eerste termijn het voorstel heeft gedaan om eerst dat overleg te voeren met een aantal instellingen, bedrijven en organisaties en pas op het moment wanneer daaruit innovatieve ideeën naar voren komen te kijken of deze verder kunnen worden uitgewerkt. Dat zou het uiteindelijke statenvoorstel kunnen zijn.

De heer BALTES heeft in eerste termijn gevraagd om een reactie op zijn bezwaren tegen het proces, namelijk dat er allerlei voorwaarden kunnen worden gesteld alvorens er sowieso creatieve ideeën kunnen worden ingebracht. Daar heeft hij nog geen reactie op gehad. Op dit moment zal hij niet meewerken aan dit voorstel, zolang het proces zo blijft zoals dat nu is beschreven.

De heer VAN BERKUM is niet van gedachten veranderd. Dit onderwerp is prima op zijn plaats bij de gedeputeerde en het OV-bureau en hij wil het daar laten in plaats van als staten met een apart voorstel te komen.

Mevrouw SEINEN heeft de heer Bats horen zeggen dat hij de reiziger tegemoet wil komen en dat er op dit moment in het dagelijks bestuur van het OV-bureau wordt gesproken over hoe innovaties opgepakt kunnen worden. Wat haar betreft is dat een prima aanbod van de gedeputeerde waarvan zij gebruik maakt. Zij gaat dan ook niet mee met het voorstel.

(De voorzitter schorst de vergadering op verzoek van de PvdA van 15.22 uur tot 15.27 uur.)

De VOORZITTER stelt vast dat wat nu nog rest de vraag is of het zin heeft voor GroenLinks om samen met de griffie een statenvoorstel voor te bereiden voor het voorstel zoals dat door de heer Langenkamp gedaan is.

De heer SLAGTER wil het voorstel van GroenLinks niet verder uitwerken. De heer Bats heeft de problematiek aangegeven en hij legt aan de heer Bats voor dat als deze met de staten in discussie wil over de problematiek, hij van die kant de uitnodiging verwacht om een interactieve bijeenkomst te houden waarbij over deze problematiek wordt gesproken. Indien daar deskundigheid bij dient te worden ingehuurd, kan dat apart worden bekeken. Welk bureau dat dan moet gaan doen, laat spreker aan het OV-bureau over. Er is ook geen sprake van een blanco situatie, want de experimenten in Oost-Groningen gaan hierover.

De heren WESTERHOF, BALTES en VAN BERKUM en mevrouw SEINEN sluiten zich aan bij de opmerkingen van de heer Slagter.

De heer LANGENKAMP legt zich bij de mening van de commissie neer. Hij hoopt dat de heer Bats gebruikmaakt van het voorwerk dat is gedaan door het OV-bureau en bureau BügelHajema bij het organiseren van de eerste fase en dat er daarna over door zal worden gesproken. Er zal dus geen statenstuk worden voorbereid voor de volgende statenvergadering.

De heer BATS zal zijn rol als bestuurder van het OV-bureau en verantwoordingsplichtige aan de staten weer oppakken, indachtig de discussies die de afgelopen maanden zijn gevoerd. Hij zal uiteraard die zaken die in het stuk van BügelHajema staan gebruiken bij de doorontwikkeling van het openbaar vervoer in Drenthe.

9. Brief van 29 november 2007 van gedeputeerde staten over Beleidseffectrapportage (BER) verkeer en vervoer Noord-Nederland 2000-2005

De heer KUIPERS is voor wat betreft Drenthe content dat het aantal doden en gewonden in de afgelopen periode aanzienlijk is afgenomen. Het ingezette beleid moet dan ook zeker worden doorgezet, temeer omdat er in de kwetsbare groep van 18- tot 24-jarigen nog geen zichtbare daling is opgetreden. Met betrekking tot de weerstanden tegen de inzet van fysieke maatregelen, zoals drempels en rotondes, merkt hij op dat hij dergelijke fysieke maatregelen niet op voorhand wil afserveren. Het is wel van belang dat hierover door provincie en lokaal bestuur duidelijker wordt gecommuniceerd, om zo ook aan te geven waarom er juist voor dergelijke maatregelen wordt gekozen, wat de effecten zijn van die maatregelen, maar vooral ook wat de gevolgen zijn indien die maatregelen niet worden genomen. Op die manier ontstaat er maatschappelijk draagvlak voor de genomen maatregelen. In Drenthe en Groningen is er sprake van een groei van het gebruik van de bus, maar dat is vooral in de Qliners. Hij vraagt zich af of het systeem van Qliners breder kan worden ingezet, aangezien dat blijkbaar een systeem is dat aanspreekt en aantrekt. Datzelfde geldt voor de fietsplannen, waarin een duidelijke progressie zit. Ook dat beleid moet worden doorgezet en verbreed. Uit het rapport maakt hij op dat terugdringing van verlichting in het buitengebied niet leidt tot vergroting van onveiligheid. Dat is een juiste constatering en daar waar het kan moet in het buitengebied de openbare verlichting worden teruggedrongen.

De heer BALTES is in het algemeen blij met de conclusies uit dit rapport. Hij vraagt zich af wat nu echt de toegevoegde waarde van deze rapportage is, want alles wat hierin staat heeft hem al langs andere weg bereikt. Het had dus ook een ingekomen stuk mogen zijn.

Mevrouw SEINEN sluit zich aan bij de woorden van de heer Baltés.

De heer WESTERHOF moest op Oudejaarsavond met de Qliner 300 van Groningen naar Gieten. De bus van 18.41 uur reed net weg en dus wachtte hij op de volgende bus. Om 21.18 uur kwam de volgende bus, waar buitendienst op stond en die hem zonder pardon voorbij reed. Dat is geen compliment. Hierop heeft hij de volgende buschauffeur die vanuit Emmen kwam, aangeklampt om 21.51 uur en zijn verbazing uitgesproken over de bus die zomaar weg reed. Zij vertelde dat de laatste volle bus die passagiers zou vervoeren om 18.51 uur was vertrokken. Hij was daar verbaasd over, want op 9292 OV stond dat de laatste bus om 19.51 uur zou gaan. De vrouwelijke buschauffeur belde daarop spontaan met de centrale en vroeg toestemming of spreker en de overige wachtenden mochten worden meegenomen. Die toestemming kreeg zij en voor een lange rij wachtende passagiers maakte zij er een groot feest van door ook wachtende passagiers die naar Zuidlaren moesten onderweg op te pikken omdat zij anders ook niet op de plek van bestemming konden komen. Dankzij deze buschauffeur is iedereen op de plek van bestemming gekomen en werd een mooi oud en nieuw gevierd. Complimenten voor deze lieve en assertieve chauffeuse. In de brief over de BER staat dat de klanttevredenheid gelijk is gebleven en dat er zelfs moderner materieel rondrijdt. Daarnet werd gezegd dat de SP commentaar had over het

openbaar vervoer, maar dit is weer zo'n voorbeeld. Hij twijfelt aan de kwaliteit van het OV-bureau en het openbaar vervoer in Drenthe. Hij maakt zich daar nogmaals zorgen over.

De heer SLAGTER stelt vast dat het Provinciaal verkeers- en vervoersplan net is vastgesteld. Voorheen is er eens gesproken over het element van gedragsbeïnvloeding. Waar speelt bij het terugdringen van het aantal verkeersongevallen het element van gedragsbeïnvloeding mee? Daar moet eens naar worden gekeken. Het opruimen van de zogenaamde black spots helpt aantoonbaar en misschien is het goed om eens te kijken of dit op de juiste manier wordt gedaan. Ten aanzien van de verkeersdrempels merkt hij op dat gedeputeerde Swierstra in de vorige bestuursperiode heeft aangegeven dat in 2011 de verkeersdrempels verdwenen zouden zijn en dat problemen dan op een heel andere manier zullen zijn opgelost. Daar heeft spreker weinig van teruggezien.

De heer VAN BERKUM kan in dit stuk maar heel moeilijk het effect van het Drents provinciaal beleid uit dit stuk halen, hoe goed hij het ook leest. Wat is dan de toegevoegde waarde van dit verhaal? Er wordt uiteengezet welk beleid is gevoerd en wat de provincie daaraan heeft toegevoegd. Ook is aangegeven wat de ontwikkelingen in het verkeer en vervoer zijn. Nergens leest hij welke effecten de provinciale toevoegingen aan het beleid hebben. Wat is te danken aan provinciaal beleid en wat aan een autonome ontwikkeling als bijvoorbeeld de toegenomen veiligheid van auto's of maatregelen van andere overheden, zoals snelheidscontroles van de provincie. Ook kan hij niet vinden of het geld wel goed is besteed. Sterker nog, in dit stuk worden nergens kosten genoemd. Hoe moet dan worden gemeten of het beleid goed en effectief is? Dit stuk is dus een aardige samenvatting van ontwikkelingen, maar het is geen echte beleidseffectanalyse. Wat gaat het college met dit stuk doen?

De heer BATS probeert de moraal uit het verhaal van de heer Westerhof te halen en komt niet verder dan dat vrouwen aardiger zijn dan mannen. Hij kan niet zo heel veel met de opmerkingen van de heer Westerhof, aangezien de heer Westerhof een link legt met opmerkingen die spreker het afgelopen jaar heeft gemaakt ten aanzien van de kwaliteit van het openbaar vervoer. Dit betreft een vage analyse van de periode 2000-2005, een periode waarin het openbaar vervoer in Drenthe flink is gekanteld en de kwaliteit is in die kanteling en dat reorganisatieproces gelijk gebleven. Nu is er sprake van een stijgende lijn, dus nog steeds benadrukt spreker dat het openbaar vervoer in Drenthe goed is geregeld en verder opwaarts gaat. In het algemeen is de opmerking gevraagd wat de commissie nu met dit stuk moet. Afgelopen vrijdag zat spreker in de Bestuurscommissie Stedelijke Ontwikkeling en Mobiliteit (SOM) van het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN) en daar heeft spreker gemeld dat als er over vijf jaar weer een dergelijk stuk op tafel ligt, hij daar geen minuut zijn energie in wil steken, want alles wat hierin staat is de afgelopen periode al uitvoerig voorbijgekomen in alle stukken die op provinciaal niveau zijn gepasseerd. In alle evaluaties in het rapport van de Noordelijke Rekenkamer heeft de commissie, nog actueler dan in dit rapport, voor de periode 2006 en 2007 veel actuelere gegevens voorhanden om in de komende periode te kunnen sturen. Spreker is het dus helemaal met de sprekers eens. De voorzitter van de Bestuurscommissie SOM heeft daarop aangegeven dat indien er geen wettelijke taak is die verplicht tot het maken van dit soort rapportages, hier zo snel mogelijk vanaf moet worden gekomen. Ten aanzien van de verkeersdrempels merkt spreker op dat hij in de periode 2000-2005 nog amper van het bestaan van de provincie wist. Gedragsbeïnvloeding is wel een belangrijk punt. Hoever wil de provincie gaan in de meting van het effect en daarmee de afrekenbaarheid van het nemen van gedragsbeïnvloedende maatregelen? Spreker denkt dat gedragswetenschappelijke studies aantonen dat er invloed is en dat is ook voldoende onderbouwd. Om nu in de politieke arena vooral op dit onderdeel ratio's te plakken, gaat hem te ver en is ook riskant, want daarmee wordt een onderwerp als dit tot een ogenschijnlijk afrekenbaar instrument. Daar heeft spreker geen goede argumenten voor.

De heer SLAGTER merkt op dat hij bij maatregelen voor gedragsbeïnvloeding veel automatisme bespeurt, zoals het geven van onderwijs en uitdelen van folders. Er wordt van uitgegaan dat mensen daardoor worden beïnvloed. Moet er niet eens goed naar dat automatisme worden gekeken? Is dat ook werkelijk zo en gebeurt het ook op die manier?

De heer BATS antwoordt ten aanzien van het automatisme van gedragsbeïnvloedende maatregelen op dat in het PVVP is uitgesproken dat de staten in de kern ook vergroting van de verkeersveiligheid door gedragsbeïnvloeding belangrijk vinden. Met de wethouder van de gemeenten wordt daarover in het verband van het verkeer- en vervoersberaad gesproken en daar wordt ook beleid op ontwikkeld. Dat mag dus zeker niet leiden tot automatismen, maar dat moet ergens leiden tot effecten. Wat hij wil voorkomen is dat die effecten ook nog eens op ratio worden gezet, want die discussie is in het verkeer- en vervoersberaad gevoerd. Er zijn dan ook scholen die overal cijfers op willen zetten. Bij dit onderwerp moet de provincie dat niet willen, maar hij wil dit wel goed blijven volgen om te kijken of de goede dingen worden gedaan. Ten aanzien van de verkeersdrempels moet hij het antwoord schuldig blijven. Daar zal hij nog eens op terug komen. Wel is ergens een minirotonde gebouwd ter vervanging van dit soort drempels en ter vervanging ervan worden er zogenaamde "chicanes" gebouwd. Hij zal een en ander zowel ambtelijk als bestuurlijk bij de gemeenten nog eens nagaan wat er wordt gedaan aan het terugdringen van het aantal verkeersdrempels en daarop in een later stadium nog eens terugkomen.

De VOORZITTER sluit de beraadslagingen.

10. Brief van 13 december 2007 van gedeputeerde staten over aanbevelingen Statencommissie OGB naar aanleiding van PVVP-avonden
Bijlage van het verslag van 23 oktober 2007 van de Werkgroep PVVP over de evaluatie van de PVVP-avonden

Mevrouw SEINEN kan zich vinden in de wijze waarop het college uitvoering geeft aan de voorstellen die er zijn gedaan in de werkgroep PVVP.

De heer LANGENKAMP had iets meer verwacht van de antwoorden van het college op de voorstellen van de werkgroep. Er staat dat er naar oplossingen wordt gezocht en dat er nadrukkelijk wordt gekeken. Dergelijke antwoorden zijn bijna dooddoeners en er wordt dan ook niet veel meer gezegd dan dat de voorstellen door het college worden meegenomen. Spreker had bij deze aanbevelingen wel graag het effect gezien, bijvoorbeeld over de klachtenlijnen en dergelijke. Daarover staat ook hier dat dit beter moet, maar dan zou het college moeten aangeven hoe dat beter kan. Daar is hij in teleurgesteld.

De heer BATS antwoordt dat hij eind december met de voorzitter van het consumentenplatform heeft overlegd hoe slimmer bepaalde inspraakmomenten kunnen worden georganiseerd en dat deze ook een interactiever karakter krijgen, zodat het niet steeds dezelfde club is die bevestigt hoe goed het allemaal gaat. Daarover heeft spreker voldoende overleg. Naast de commissie willen ook de leden van het platform graag meepraten over de manier waarop er vorm kan worden gegeven aan een betere klacht-afhandeling. Overigens staat de commissie niets in de weg om op alle punten die in deze brief staan met hele goede en concrete voorstellen te komen hoe dat kan worden opgepakt. Dat kan heel lastig zijn.

De VOORZITTER verleent de werkgroep vanuit deze commissie die de PVVP-avonden heeft georganiseerd decharge, want dit deel is afgehandeld. Zij dankt de werkgroep voor de verrichte werkzaamheden en komt er de volgende keer weer een nieuw onderwerp dan kan een werkgroep worden geformeerd.

11. Brief van 21 november 2007 van het college van gedeputeerde staten over de nota Openbare verlichting langs provinciale wegen

De heer GEERTSEMA spreekt namens de Gezamenlijke Belangenverenigingen Overleggroep Tynaarlo (GBOT) en namens belangenvereniging De Groeve (bijlage 1).

Mevrouw SEINEN heeft een onderbouwing gezonden waarom dit punt is geagendeerd. Ook in het verhaal van de heer Geertsema komt naar voren dat er slecht wordt gecommuniceerd over deze maatregelen. Zij is het ermee eens dat het milieu niet meer dan nodig mag worden belast. Hier is alleen wel ver-

zuimd om goed te communiceren en dat bleek vooral uit de reacties, want bij RTV Drenthe stond de telefoon roodgloeiend. Gemeenten treffen zelfs maatregelen om extra verlichting aan te brengen, dus burgers zijn het spoor bijster en dat is een gemiste kans. Bovendien is het jammer dat de staten niet zijn geconsulteerd, want zij kan zich voorstellen dat er andere mogelijkheden waren, zoals LED-verlichting of simpelweg een lampje uitdraaien. Het is dan wel erg drastisch om lantaarnpalen te gaan verwijderen.

De heer HORNSTRA was verrast toen hij in de krant zag staan dat twee gedeputeerden al bezig waren om lantaarnpalen te verwijderen. Natuurlijk is het een prima initiatief, want gemeenten zijn de helft van hun energielasten kwijt aan straatverlichting en landelijk betekent dit het energiegebruik van 200.000 gezinnen. Vanuit die invalshoek en uiteraard de lichthinder is het een heel goed idee. Bovendien biedt die nota die in de stukken staat vermeld de ruimte voor dit voorstel. Ongetwijfeld heeft het college toen gedacht dat iedereen naast de kant zou staan te juichen, maar dat bleek toch niet helemaal het geval te zijn. Bij RTV Drenthe kwamen veel opmerkingen en klachten binnen en de conclusie is dan dat al zou er sprake zijn van een goed voorstel, er in ieder geval niet goed is gecommuniceerd. Dat is heel belangrijk als het gaat om verkeersveiligheid en sociale veiligheid. Dat zit diep bij mensen en daar moet goed rekening mee worden gehouden. De scoringsdrift lijkt bij het college dus iets groter dan dat er is nagedacht over het effect van deze maatregelen. Het college gaat natuurlijk niet rücksichtloos alle lantaarnpalen uit het buitengebied weghalen, want er was slechts sprake van dat 30% werd verwijderd en dus bleef er 70% staan. Het college houdt dus wel degelijk rekening met sociale veiligheid en verkeersveiligheid. De situatie is dus wel degelijk wat anders dan de inspreker suggereerde. Hij is er dan ook van overtuigd dat hij niet zal meemaken dat de laatste lamp in Drenthe uit de fitting zal worden gedraaid. Het college moet wel goed naar de geluiden van bezorgdheid luisteren en soms zijn er ook alternatieven aanwezig. Er zijn allerlei ontwikkelingen met nieuwe typen verlichting. Het milieudoel is weliswaar erg belangrijk, maar het college kan niet om het gevoel van de mensen heen en daar moet goed rekening mee worden gehouden.

De heer BALTES hecht bij een zaak als deze aan goede communicatie, want dat voorkomt dat er ten onrechte allerlei beelden ontstaan. Hij heeft echter wel begrepen dat er selectief wordt gekeken waar die verwijdering plaats kan vinden en dat er heel goed wordt gekeken naar het aspect van sociale veiligheid. Uit de mond van de heer Bats heeft hij opgetekend dat daar waar de sociale veiligheid in het geding is, het verwijderen van verlichting zeker niet gebeurt. Daar gaat spreker vooralsnog vanuit en hij zal de ontwikkelingen op dit terrein blijven volgen. Hoe reageert het college op wat de heer Geertsema zojuist heeft ingebracht?

De heer KUIPERS merkt op dat het hier gaat om twee vormen van veiligheidsbeleving, namelijk om sociale veiligheid en verkeersveiligheid. Met betrekking tot dit laatste punt, heeft hij twee onderwerpen hiervoor in een rapportage heel duidelijk kunnen lezen dat het verwijderen van verlichting niet heeft geleid tot vergroting van een onveilige situatie en nergens blijkt ook dat dit het geval is. Blijft staan dat er onder de bevolking een beleving is dat de sociale veiligheid onder druk komt te staan indien het donker wordt. Zijn fractie vraagt zich af of die onveiligheid ook daadwerkelijk zo is. Het is natuurlijk een stuk beleving van mensen waarin hij niet kan doordringen en aan de andere kant zijn er in deze provincie ook volop gebieden waar het donker is. Hij attendeert in dit verband op de acties die de milieufederaties al een aantal jaren voeren in het kader van Laat het 's nachts weer donker zijn. Daar past natuurlijk het verwijderen van openbare verlichting in buitengebieden daar waar het mogelijk is en kan, uitstekend in. Als dat zou kunnen betekenen dat 30% van de verlichting kan worden verwijderd, wordt al een grote bijdrage geleverd aan het weer donker laten zijn van de nacht. Hij heeft dan ook niet zo'n probleem met de door de gedeputeerde ingezette actie, namelijk het verwijderen van openbare verlichting. Enerzijds zal blijken dat de sociale veiligheid en verkeersveiligheid niet in het geding zijn en aan de andere kant zal er door een geleidelijk proces een duidelijke gewinning optreden bij de burgers. In die zin deelt hij de bezorgdheid van de CDA-fractie niet.

De heer VAN BERKUM vraagt hoeveel reacties van burgers het CDA heeft gehad. In het provinciehuis zijn vijftien reacties van burgers terechtgekomen, waarvan er vijf ronduit verheugde reacties waren en tien bezorgde reacties. De bezorgde reacties betroffen vooral de sociale veiligheid. Ambtelijk wordt dan aangegeven dat bij verdere uitwerking van het besluit terdege rekening wordt gehouden met dit aspect door enerzijds goed te kijken waar lantaarnpalen moeten blijven staan, maar ook waar andere betere oplossingen voorhanden zijn, zoals het verwijderen van bepaalde bosjes en struiken. Hij ziet nu dan ook geen noodzaak het beleid ter discussie te stellen. Integendeel, hij is blij met deze stap en hoopt dat gemeenten en Rijkswaterstaat deze stap zullen volgen. De statencommissie moet het bovendien hebben over beleid en moet niet verworden tot een bezwarencommissie waar de fracties of RTV Drenthe fungeren als postbus voor bezwaarde burgers.

Mevrouw SEINEN vraagt of de heer Van Berkum dan vindt dat er goed is gecommuniceerd in dezen.

De heer VAN BERKUM antwoordt dat de CDA-fractie misschien wel een punt heeft als het gaat om de communicatie. Het besluit heeft ook hem verrast, terwijl provinciale politici toch dicht bij het vuur zitten. Het consulteren van de staten vindt hij op voorhand niet nodig, maar wel is het plezierig om eerder geïnformeerd te worden. De CDA-fractie vraagt naar het rendement van deze maatregel en daarbij wordt uitgegaan van de energiebesparing. Voor spreker is het aspect van meer duisternis en donker Drenthe veel belangrijker dan de energie- of kostenbesparing. Spreker kan in ieder geval erg genieten van een duisternis waarbij de hemelse lichten niet overstraald worden door een aardse lichtzee die wordt waargenomen bij kassen of bij verkeersknooppunten.

De heer WESTERHOF gaat het te kort door de bocht om te zeggen dat er is verzuimd om goed te communiceren. Hoe is er feitelijk gecommuniceerd?

De heer BATS antwoordt ten aanzien van de verontruste burgers op dat de heer Van Berkum aangaf dat er tien bezorgde en vijf verheugde burgers hebben gereageerd richting de provincie. In zijn beleving waren er zeven verheugde reacties, namelijk ook twee verheugde reacties van leden van de CDA-fractie. Dat heeft hem gesterkt in het gevoel dat hij met dit beleid op de goede weg is. Hij is benieuwd naar hoeveel reacties er van verontruste burgers zijn binnen gekomen.

Mevrouw SEINEN vraagt of de gedeputeerde de reactie van de heer Geertsema had meegerekend. Wellicht dat er veel meer verontruste reacties zijn.

De heer BATS antwoordt dat wat hem betreft iedere verontruste reactie er één teveel is. Of het er nu vijf, zeven of 25 zijn, wat hij aangeeft is dat er in de politieke reacties die hij heeft gekregen er vlak na het moment van invoering van de maatregelen ook positieve reacties zijn binnengekomen. Hij snapt best dat er wordt gereageerd op het moment dat er in de samenleving onrust ontstaat. Die onrust wil hij wegnemen. Ten aanzien van de communicatie zijn twee fasen te onderscheiden. Ten tijde van het moment van besluit van het college medio 2005 dat het in Drenthe 's nachts een tikkeltje donkerder moest worden, is er veelvuldig overleg geweest van gedeputeerde Klip met de Milieufederatie Drenthe en er is een aantal conferenties in het provinciehuis georganiseerd. Er is toen ook kennis gegeven van het feit dat er een nota over licht en lichtvervuiling zou verschijnen. Toen is besloten om in Drenthe minder energie te gebruiken, met daarbij als randvoorwaarde dat de sociale- en verkeersveiligheid hierdoor niet in het gedrang mochten komen. Tot het moment van de feitelijke besluitvorming van het college is er, uitgefaseerd in de tijd, op enig moment met elkaar gesproken over de voornemens van het vorige college. In de vervolgperiode is eind vorig jaar de beslissing genomen en dat is gecommuniceerd. Dat is heel nadrukkelijk gebeurd met de gedachte dat op het moment dat het plan in de uitvoering zou worden opgepakt, dit goed zou worden gecommuniceerd met gemeenten en burgers en ter informatie bij de commissie. Hij kan zich dan ook voorstellen dat er van de 3.000 lichtmasten er 1.200 worden weggehaald en er weer 200 zullen worden herplaatst. Het college gaat er dan ook gemiddeld 1.000 weghalen omdat het college van mening is dat het buitengebied in Drenthe al donker is, dus langs de meeste pro-

vinciale wegen zijn er al erg weinig lichtmasten. Van die 1.200 die er dus worden weggehaald, worden er 200 weer neergezet op plaatsen waar het er meer toe doet vanuit het oogpunt van verkeers- en/of sociale veiligheid. Los van de beslissing die eind vorig jaar is genomen heeft het college dat in de afgelopen periode ook al gedaan. Concrete voorbeelden zijn de N855 tussen Frederiksoord en Vledder, waar langs de openbare weg lichtmasten zijn verwijderd, maar ze bij fietspaden hebben laten staan en bij kruisingen een aantal is herplaatst. Dat betekent dus extra lichtmasten in gebieden waar het noodzakelijk is. Het energieaspect was dus geweldig belangrijk, maar de fysieke en sociale veiligheid waren evenzo belangrijk. De communicatie naar de burger en de daarin door de provincie Drenthe te nemen stappen zullen in het voorjaar van start gaan, aangezien het op dit moment nog winter is. Het derde punt betreft de alternatieven en dat is een lastig punt, want als het gaat om directe verlichting van wegen dan is LED-verlichting op dit moment nog geen goed alternatief. Een van de ideeën bij aanleg van de N34 is wel om in de geleiding van verkeersstromen en in het alert maken op een gevaarlijk punt, zoals een gevaarlijk bocht, LED's in het wegdek aan te brengen, zodat een automobilist of fietser kan zien dat daar een gevaarlijk punt aan kan komen. Dat geeft optimale veiligheid in het wegbeeld en leidt, grofweg tussen 80% en 90%, tot energiebesparing. Het simpelweg eruit draaien van een lampje is dus niet aan de orde en ook niet de gedachte aan het laten staan van de masten, want het college heeft gekozen voor beleid waar het college in gelooft in de zin dat het leidt tot energiebesparing, minder lichtvervuiling en verbetering van de veiligheid. Het is de komende tijd aan het college om richting de burgers op een adequate manier te communiceren over het aspect van de sociale veiligheid.

TWEEDE TERMIJN

De heer GEERTSEMA merkt op dat er in oktober vorig jaar lantaarnpalen zijn weggehaald. Toen was er nog niets bij hem bekend over het verdwijnen van straatverlichting. Communicatie was dan ook totaal niet aan de orde. Verder spreekt hij namens de GBOT die heel veel burgers representeert. In die zin zijn er dus meer verontruste reacties geweest dan dat de gedeputeerde zojuist aanhaalde. Hij heeft nog steeds niets gehoord over de alternatieven. Waarom wordt er niet voor gekozen om de verlichting van 17.00 uur tot 22.00 uur te laten branden? Op die manier wordt er enorm bezuinigd, want de rest van de nacht hoeft er geen verlichting te branden. 's Ochtends om 6.00 uur kan de verlichting dan weer aan, want dan gaan velen weer naar school of werk. Hij wil graag met de uitvoerders praten over hoe dit zo creatief mogelijk kan worden opgelost.

Mevrouw STOEL merkt op dat de heer Geertsema aanhaalde dat er lantaarnpalen zijn weggehaald op een traject dat in de provincie Groningen ligt. Dat is dus hier niet van toepassing. Zij hoorde de gedeputeerde zeggen dat dit in Drenthe nog niet is gebeurd, maar dat dit een voornemen is waarover nadrukkelijk in overleg zal worden gegaan met betrokkenen.

De heer GEERTSEMA antwoordt dat dit niet het geval is. Deze weg ligt namelijk half in de provincie Groningen en half in de provincie Drenthe. Op dat stukje weg staan vijf lantaarnpalen en dat is niet veel, maar er gaan veel kinderen van Zuidlaarderveen naar De Groeve en vice versa en op het moment dat die lantaarnpalen weg waren moesten ouders hun kinderen gaan brengen. Daarnaast kunnen mensen hun eigen inrit bij huis niet meer vinden. Het gaat dus om het traject De Groeve-Zuidlaren en dat is wel degelijk de provincie Drenthe.

De heer WESTERHOF vraagt of er van de kant van het college voordat deze maatregel is genomen, wel is gecommuniceerd met de vertegenwoordigers van de dorpen. Overal zijn verenigingen van dorpsbelangen en is daar wel contact mee geweest?

De heer BALTES vraagt of de heer Bats een reactie op de inbreng van de heer Geertsema kan geven.

De heer HORNSTRA heeft vertrouwen in het college dat hier zorgvuldig mee zal worden omgegaan, maar het begin van de beantwoording van de gedeputeerde vond hij niet sterk. Het is niet goed om met

getallen van klachten te gaan werken, want spreker woont ook in een klein dorp en verenigen van dorpsbelangen en dergelijke hechten er veel aan om goed geïnformeerd te worden over de zaken die er plaats vinden. Het begrip Sociale veiligheid zit heel erg diep bij mensen en daar moet het college niet lichtvaardig mee omgaan. Het is dan belangrijker om die zorg serieus te nemen en dan rekent hij erop dat er juist meer lantaarnpalen worden neergezet op een plek die sociaal echt onveilig is. Die boodschap moet heel helder vanuit het college naar de Brede Overleggroep Kleine Dorpen (BOKD) gaan.

De heer KUIPERS merkt als inwoner van de gemeente Tynaarlo op dat het traject waar de heer Geertsema op duidt, misschien wel een van de meest veilige fietsverbindingen is die er in Drenthe zijn. Waar het om gaat is enerzijds een stuk duisternis dat terug moet komen op het platteland. De gedeputeerde heeft heel helder aangegeven dat er niet zonder meer 30% van de lantaarnpalen wordt weggehaald, want het gaat om een herschikking. Natuurlijk moet het zo zijn dat op plaatsen waar de verkeers- en sociale veiligheid in het geding komt, er geen verlichting moet worden weggehaald, maar dat dit wel gebeurd op plaatsen waar het kan. De beantwoording van de gedeputeerde is zodanig dat hij het beleid van de gedeputeerde hierin steunt.

Mevrouw SEINEN is niet tegen milieumaatregelen. Zij vindt alleen dat er goed moet worden gecommuniceerd met burgers, gemeenten en belangenverenigingen en zij heeft de indruk dat dit in dit geval niet is gebeurd. Het is dan wat flauw om te gaan discussiëren over hoeveel verontruste reacties er zijn geweest. Natuurlijk is het zo dat het aantal mensen die reageren niet zo groot is, maar indien degenen worden meegeteld die worden vertegenwoordigd door de BOKD, dan gaat het om veel meer mensen. Verontruste burgers moeten serieus worden genomen en dat is een belangrijke zaak. Dat is in dit geval te weinig gebeurd en dat is onzorgvuldig. In het TNO-rapport, waarop het college zich baseert, wordt vooral op de verkeersveiligheid gelet. Vooral de koersvastheid, de plaats op de rijbaan en de snelheid spelen daarbij een rol, maar dat zegt niets over sociale veiligheid. Hier is vooral ingezoomd op de verkeersveiligheid en dat is jammer, want het gaat hier terdege om sociale veiligheid. Vervolgens moet de provincie kunnen uitleggen waarom er verlichting wordt weggehaald, terwijl gemeenten als Tynaarlo en De Wolden juist meer verlichting plaatsen.

De heer BATS antwoordt dat dit in het Provinciaal omgevingsplan (POP) één van de vastgestelde doelen is geweest. Dit hebben de staten dus op enig moment met elkaar afgesproken en dit is ook op enig moment bediscussieerd. Het college is op basis van het POP uitvoeringsbeleid gaan maken. Dit sluit daar naadloos op aan. Met de communicatie gaat het college prudent om op het moment dat de uitvoering daadwerkelijk ter hand wordt genomen. In maart of april 2008 zal het college daar voor het eerst werk met werk gaan oppakken. Daarover zal op een zorgvuldige manier worden gecommuniceerd, omdat ook het college de sociale veiligheid en de emotie die daarachter zit, wel degelijk ziet en onderkent.

Mevrouw SEINEN vraagt of de heer Bats vindt dat er in het verleden over dit punt goed is gecommuniceerd met burgers, gelet op de ontvangen reacties.

De heer BATS antwoordt dat zolang de staten dat in meerderheid vinden, het college dat ook vindt. Op het moment dat de staten daar iets anders van vinden, dan zal het college daar ook iets anders van moeten vinden. Spreker vindt dat er op dit punt goed met de burgers is gecommuniceerd, want dat is precies gebeurd langs de lijn die hij zojuist heeft genoemd. Immers, door middel van het POP zijn gezamenlijke doelen vastgesteld. Met iedere individuele gemeente is overleg gevoerd over dit traject en met verantwoordelijk wethouders is afgestemd of dit binnen het beleid van de betreffende gemeente paste. Het antwoord daarop is steeds ja geweest en daar is ook binnen de gemeenten over gecommuniceerd. Of mensen het daar dan wel of niet mee eens zijn, zou best wel eens een andere discussie kunnen zijn, maar de provincie heeft daarover met de gemeenten heel zorgvuldig gecommuniceerd. Bij de twee cases die daarnet met betrekking tot Tynaarlo zijn genoemd is ook met de verantwoordelijk wethouder gecommuniceerd. In het eerste geval is langs een weg een aantal lichtmasten weggehaald en bestond het voornemen tussen De Groeve en Zuidlaren er een aantal weg te halen. In dat geval

heeft het college besloten even pas op de plaats te maken, want kennelijk was er toch tijd nodig om in overleg met de gemeente Tynaarlo de gemeente Tynaarlo wat duidelijker haar rol van bewaker van de sociale veiligheid richting de burgers van Tynaarlo te laten spelen. Het voornemen voor het komend jaar is om wanneer dit echt tot uitvoering wordt gebracht, de communicatie richting de burgers zonder meer goed zal zijn. Die toezegging ligt er, dus indachtig de beleidsdoelen die zijn afgesproken heeft het college gecommuniceerd met gemeenten, organisaties en burgers. Wat nu voorligt is het collegebesluit zoals dat vandaag is geagendeerd. Alles wat daarin wordt gedaan zal op het moment van uitvoering worden gecommuniceerd. Het college zal dit niet communiceren met alle verenigingen van dorpsbelangen, want dit beleid is vastgesteld op basis van de doelen zoals die ooit al eens zijn ingezet. Spreker kent niet alle details van de casuïstiek zoals deze hier door de heer Geertsema is ingebracht, maar hij gelooft niet dat over de maatregelen waar de heer Geertsema het heeft, is gecommuniceerd met de BOKD. Dat is uitdrukkelijk wel met de gemeente Tynaarlo gebeurd. Ten aanzien van het overleg dat plaats moet vinden met de dorpen waar de maatregelen zullen worden uitgevoerd, geeft spreker aan dat er goed overleg is met de gemeenten en tussen Frederiksoord en Vledder is bijvoorbeeld vastgesteld dat de verlichting daar zal worden weggehaald omdat het niet noodzakelijk is, maar een deel van wat wordt weggehaald zal langs fietspaden worden geplaatst. Dat is vooral om die sociale veiligheid een goede plek te geven. Voor wat De Wolden betreft heeft het college wel contact gehad met deze gemeente. De beleidsinzet heeft ook uitdrukkelijk de instemming van de gemeente De Wolden, aangezien deze gemeente ook erkent en herkent dat een donker buitengebied bij Drenthe past. Daar waar op de gemeentelijke en provinciale wegen in deze gemeente vanuit oogpunt van sociale en verkeersveiligheid extra verlichting nodig is, zal deze er komen. Er zit dus geen enkel licht tussen De Wolden en de provincie.

De heer WESTERHOF wijst erop dat er in het verleden vanuit de politiek initiatieven zijn geweest om verenigingen dorpsbelangen op te richten. Dit onderwerp raakt de burger heel direct en als er dan geen overleg plaatsvindt met verenigingen van dorpsbelangen, dan doet de provincie het niet goed. Dit is geen goed voorbeeld van hoe de provincie dichterbij de burger kan worden gebracht. Hij dringt op directe communicatie met de burger aan.

De heer HORNSTRA merkt op dat niet de provincie rechtstreeks met de verenigingen dorpsbelangen moet communiceren, want dat is de taak van de gemeenten. Het enige wat er van het college mag worden verwacht is dat het in goed overleg met de gemeenten treedt.

Mevrouw SEINEN kan zich voorstellen dat het college de zaak in ieder geval aan het BOKD had uitgelegd.

De heer KUIPERS heeft begrepen dat het niet gaat om het BOKD, maar om de GBOT. Namens wie spreekt de heer Geertsema nu, want anders wordt de suggestie gewekt dat de heer Geertsema spreekt namens de BOKD?

De VOORZITTER merkt op dat de heer Geertsema is aangemeld als spreker namens de GBOT.

De heer BATS antwoordt dat communicatie ook voor het college belangrijk is. In het uitvoeringstraject met betrekking tot het verwijderen van bepaalde lichtpunten, wat voortvloeit uit beleid zoals dat is vastgelegd in het POP en zoals dat interactief met de burgers van Drenthe is vastgesteld, zal er door de provincie zorgvuldig worden gecommuniceerd met de gemeenten. Het college neemt dit echter in uitvoering en op het moment dat er zwaarwegende problemen zijn, zal de provincie deze met de gemeenten overleggen. Uiteraard mogen de staten ook daar hun rol in spelen als volksvertegenwoordiger en roept hij ook de staten op om hun contacten te onderhouden met gemeenten, verenigingen van dorpsbelangen en burgers.

12. Brief van 29 november 2007 van gedeputeerde staten over Woningmarktverkenning Drenthe

De heer KOEKKOEK spreekt in namens de Vereniging Groen Noordenveld (bijlage 2).

De heer LANGENKAMP is het ermee eens dat er onzekerheid is over diverse prognoses. De heer Koekkoek zei op een gegeven moment dat als er een half jaar langer zou worden gewacht, het aantal woningen dat nodig is gehalveerd zou worden. Wat bedoelt de heer Koekkoek daarmee?

De heer KOEKKOEK antwoordt dat de onderzoekers die het rapport hebben geschreven, dit hebben bedacht. Dit is gepubliceerd in de NRC van 4 augustus 2007 en dat gaat over het feit dat de woningproblemen vooral zitten bij starters op de woningmarkt. Zij kunnen niet zo makkelijk een betaalbare woning vinden en dat zijn vooral jongeren die nog thuis of op kamers wonen. Als zij een half jaar langer wachten met het zoeken naar een woning en thuis blijven wonen, halveert het tekort aan woningen.

De heer WIJBENGA merkt op dat als iets een half jaar wordt uitgesteld, het nog niet weg is, komt het gewoon een half jaar later, dus neemt de kwantiteit niet af.

De heer KOEKKOEK antwoordt dat het inderdaad dan een half jaar wordt uitgesteld. Overigens zou deze vraag aan degenen moeten worden gesteld die dit onderzoek hebben uitgevoerd.

De heer SLAGTER heeft begrepen dat in Noordenveld een bijstelling heeft plaatsgevonden op basis van het rapport dat is gepresenteerd. Er is teruggedaan naar 5.800 woningen en de verdeling tussen Roden en Leek is ook fiftyfifty geworden, dus de teruggang van Roden is veel meer dan 20%. Roden bouwt op dit moment ongeveer 126 woningen per jaar en dat is alleen voor eigen behoefte en volgens de cijfers waar nu over wordt gesproken zijn dat 150 woningen op jaarbasis, want er zit nog een kleine plus op. Er kan toch niet worden gezegd dat Noordenveld geen conclusies heeft getrokken uit het rapport dat is gepubliceerd?

De heer KOEKKOEK antwoordt dat hem is meegedeeld dat de verdeling van woningen tussen Roden en Leek nog helemaal open is. Er waren op maandag tijdens de voorlichtingsavond alleen maar twijfels over de cijfers, maar het staat ook in de tekst dat het nog niet duidelijk is hoe de verdeling zal worden. Als er in Leek veel wordt gebouwd geeft dat ook druk op Roden, dus maakt dat de problematiek niet anders.

Mevrouw STOEL merkt op dat het nu gaat om de woningmarktverkenning voor geheel Drenthe en op een eerder tijdstip is de woningmarktverkenning voor de regio Groningen-Assen gepubliceerd door hetzelfde bureau. Zij wil dan ook wel spreken over wat er over de regio Groningen-Assen in het stuk staat, maar wil het toch breder trekken en ook spreken over geheel Drenthe. Haar fractie is van mening dat het voorliggende rapport helder en goed leesbaar is en waarin belangwekkende cijfers en resultaten staan. De cijfers zijn belangwekkend omdat de provincie op dit moment staat voor het uitbouwen van de woningbehoefte in Drenthe. Het college heeft een verstandige reactie op het rapport gegeven, want het college stelt namelijk dat de uitkomst van het rapport een gegeven is. Dat vindt spreekster ook en verder zal het college met gemeenten, corporaties en marktpartijen de beleidsimplicaties die hieruit voortvloeien op een rij gaat zetten. Daar komt een belangrijk aspect om de hoek kijken en dat is goede communicatie. De uitkomst van het rapport zegt dat de groei tot het jaar 2020 gelijk zal moeten zijn aan de bouwproductie zoals die in de loop van de afgelopen jaren is gegeven en ook dat is belangrijk. Dat betekent dat er niet te hard van stapel moet worden gelopen, maar gekeken moet worden wat er in de afgelopen vijf jaren is gerealiseerd. Datzelfde wordt ook aangegeven voor het gebied van de Regiovisie Groningen-Assen. Op basis van die cijfers die ook al in dat aparte rapport naar voren zijn gebracht, zegt de stuurgroep dat de ambitie van de te bouwen woningen in dat gebied wordt bijgesteld en spreekster gaat uit van dat aantal procenten dat door de stuurgroep wordt genoemd, namelijk een teruggang met

25 procent. Daarbij moet heel goed worden gekeken hoe die verdeling wordt gemaakt. De PvdA vindt dat het voorliggende rapport de gelegenheid biedt om heel nadrukkelijk beter gericht te kunnen bouwen en dat betekent dat de provincie zich meer kan richten op bepaalde sectoren, zoals starters, de huursector en ook de zorgsector. Zij vindt het een uitdaging om nu ook te zorgen dat deze provincie meer en serieuzer werk kan gaan maken van landschappelijk bouwen. Daar wordt vaak over gesproken, maar er wordt te weinig aan gedaan. Het college zou dan ook moeten aangeven hoe daar handen en voeten aan kan worden gegeven. Voor het regiovisiegebied Groningen-Assen, maar ook voor de andere gebieden die hierin worden beschreven geldt dat de tijd genomen moet worden voor goede communicatie, dat met partijen om tafel moet worden gegaan en dat met gemeenten dient te worden opgetrokken. Er dient daarnaast vooral draagvlak te worden gekweekt. Dit rapport wat nu voorligt biedt de mogelijkheid om vanuit die bijgestelde cijfers te kunnen zorgen voor een kwalitatief hoogwaardiger en meer reële invulling van de woningbouwopgave dan die zij tot voor pakweg een jaar nog voor ogen kreeg.

De heer PETERS merkt op dat met deze woningmarktverkenning de vermoedens en aannames van de afgelopen tijd worden bevestigd, namelijk dat de komende jaren minder woningen nodig zijn dan aanvankelijk werd gedacht en zoals het is opgenomen in het POP. Er staan cijfers, redeneringen en aannames in en die zijn alle te interpreteren. Er kunnen conclusies aan worden verbonden en die hoeven niet allemaal dezelfde te zijn. Het is gelukkig niet het enige document, want er zijn er meer die worden gebruikt om het woningbouwbeleid voor de komende jaren vast te stellen. Er staan opmerkelijke observaties in, want op dit moment is er een tekort aan eengezinswoningen en er is wisselende belangstelling voor koop en huur. Op dit moment is er een stijgende vraag naar goedkope koopwoningen, maar er wordt niet gekeken naar welk type woningen er de meeste vraag is. Hoe zit het bijvoorbeeld met de ouderen en starters? Er staat ook in dat er een beperkt aantal respondenten is en dat daardoor geen goede analyse kan worden gemaakt over meerdere jaren. Er wordt een zestal prognoses gemaakt en tussen die beide uitersten ligt een verschil van 40.000 woningen. Voor welke prognose wordt dan gekozen? Ook in het aantal te verwachten huishoudens in 2030 zit een behoorlijk verschil, namelijk van 12.000. Anders bij de berekeningen zoals die zijn gemaakt voor de regiovisie, wordt niet uitgegaan van extra woningbouw om het woningtekort in te halen. Onderzoekers zeggen dat dat niet nodig is. De algemene gedachte is namelijk dat het tekort op de woningmarkt niet al te groot is en dat er geen extra inspanning hoeft te worden geleverd. Is het college het daar mee eens? Hoe verhoudt die tekst zich dan met de tekst zoals deze in het persbericht staat? Kijkend naar de verwachtingen voor de eerstkomende jaren, dan lijkt het erop dat er meer gebouwd gaat worden dan wat nodig is om de verwachte groei van het aantal huishoudens op te vangen. Vooral in Noord-Drenthe en Emmen zijn die verwachtingen hoger dan de becijferde groei van de woningbehoefte. Afgelopen vrijdag is een persbericht verschenen waarin hij werd geïnformeerd over de regiovisie en de woningaantallen en daar waar mevrouw Stoel net zei de tijd te nemen en rustig te kijken hoe dit gaat uitwerken, heeft de stuurgroep kennelijk gemeend heel snel conclusies te moeten trekken en aantallen te moeten vaststellen en die bij Noordenveld neer te leggen. Vervolgens komt die gemeente heel snel met een procedure om het in het bestuur af te tikken. Hij onderschrijft de grondgedachte van het regiovisiegebied en dat heeft hij altijd kenbaar gemaakt. Het CDA staat achter de filosofie van het regiovisiegebied als het gaat om het samen optrekken. Wel heeft hij altijd aandacht gevraagd voor een goede doortimmerde communicatie, aangezien daar steeds weer irritatie over ontstaat. De afgelopen periode is er vooral irritatie ontstaan in Noordenveld, vooral omdat de gevolgen van de geplande woningbouwopgave de benodigde infrastructuur vraagt, waar door belangrijke natuur wordt aangetast. Overigens staat in die documentatie waar in dat persbericht naar wordt verwezen op internet dat het concentreren van de woningbouw er mede voor zorgt dat waardevolle en kwetsbare landschappen worden gespaard. Dat is wel een aardige. Eerder hebben verschillende fracties gezegd dat voor het regiovisiegebied oplossingen worden gevonden als het wat meer wordt gefaseerd en eerst wordt gekeken naar wat op korte termijn nodig is. In dat geval kan er allereerst worden gebouwd op locaties waar geen waardevolle natuur wordt aangetast, legt niemand zich voor hele lange periodes helemaal vast en wordt daarmee de nodige flexibiliteit ingebouwd. Het valt op dat de korting die voor Noordenveld en Roden/Leek wordt toegepast een andere is dan die provinciaal geldt. Er staat dat de provincie de komende periode met gemeenten, corporaties en marktpartijen de beleidsimplicaties

voor de korte en lange termijn op een rij gaat zetten. Kan het college aangeven op welke termijn dit te verwachten is? Wanneer zijn deze per gemeente te verwachten? Andere gemeenten zullen namelijk in navolging van Noordenveld heel nieuwsgierig zijn wat dit voor hen te betekenen heeft. In deze verkenning wordt gezegd dat een inhaalslag niet nodig is. Waarom wordt die inhaalslag wel in het regiovisiegebied gemaakt?

De heer BOMHOF maakt eerst een aantal opmerkingen over de inhoud van het rapport en daarna over de gevolgen die dit heeft. Dit rapport geldt voor geheel Drenthe en hij kan zich op hoofdlijnen goed vinden in het rapport. Zaken als woningbehoefte, gewenste woningen, omvang van de herstructurering, demografische factoren en dergelijke worden goed uitgewerkt. Het is een gedegen en samenhangend verhaal. Hij mist twee onderwerpen. Het eerste zijn de mogelijke rijksmaatregelen die de provincie in 2011 boven het hoofd kunnen hangen om de doorstroming te verbeteren. Mensen wonen vaak met een te lage huur en al met al zal het toch eens gebeuren dat verhuisbewegingen zullen worden gestimuleerd. Verder is er een stagnatie op de woningmarkt en zal er sprake zijn van dalende prijzen en het is de vraag of mensen daardoor langer blijven zitten of juist eerder gaan verhuizen. Dat zegt hij omdat de provincie met de keuze in het rapport voor de meest waarschijnlijke middenvariant een variant te pakken heeft met brede marges. Als de PvdA dan zegt dat dat een gegeven is, is de vraag of dat wel zo is of dat het eerder een indicator is waarop kan worden gekoerst en waarbij de provincie bedacht moet zijn dat het kompas uitslaat naar boven, dan wel naar beneden. Monitoring is een belangrijk gegeven in de komende jaren om goed in de gaten te houden hoe die bandbreedte zich gaat ontwikkelen. Hij mist in het rapport ook de toenemende trek van ouderen naar de hoofdkernen en vooral waar kan worden gewoond in of nabij zorgcentra. Dat zal de vraag naar woningen in de kleine kernen niet doen afnemen, aangezien daar een behoorlijke druk is op de woningmarkt. Dat betekent dat de lage woningbehoefte in de drie regio's in Drenthe niet zal mogen lijden tot een korting op de toch al beperkte contingenten voor de kleine kernen. Daarnaast ziet hij nog meer consequenties in dit rapport, waaruit blijkt dat Drenthe minder moet gaan bouwen dan in 2004 in het eerste rapport was bedacht. De vraag is echter hoe dit wordt vertaald naar de drie regio's. Hij heeft het al over één regio gehad, maar er zijn er nog twee. Dat betekent dat ook de bouwplannen in de twee regio's in Zuid-Drenthe zullen moeten worden bijgesteld. Neemt de provincie daarin het voortouw en zullen er gesprekken worden gevoerd met de regio's en gemeenten om tot een goede verdeling te komen? Zo ja, komen er dan bindende afspraken? Hij is benieuwd hoe de provincie daar de komende periode mee om zal gaan. Het kan ook zijn dat het college denkt dat het vanzelf wel goed komt, want als de bouwproductie achterblijft zoals deze nu is, komt de provincie gelijk op de in het Rapport voorziene vermindering uit en dan hoeft er misschien wel niets te worden gedaan. De vrije markt redt zich dan vanzelf. Hij is benieuwd hoe het college daarop reageert. Over de regio Assen-Groningen is in het najaar van 2007 gesproken en toen kwam het specifieke rapport voor deze regio aan de orde. Er zijn twee nieuwe ontwikkelingen geweest, namelijk dat het standpunt van zowel de Stuurgroep voor het intergemeentelijke structuurplan naar is voren gekomen, als die van de Stuurgroep voor de regio en dat rechtvaardigt de staten om hier toch wel wat over te gaan zeggen. Deze ontwikkelingen vragen namelijk wel enige aandacht voor deze regio. Het valt op dat de Regio Assen-Groningen al een flink voorschot neemt op de manier waarop met de cijfers die in dit rapport staan moet worden omgegaan, al voordat de discussie in de staten is gevoerd. Dat geldt zowel voor de stuurgroep van de Regio Assen-Groningen als de Stuurgroep voor de intergemeentelijke structuurschets. De Stuurgroep van de regio laat namelijk bij persbericht van 11 januari 2008 weten dat er in de hele regio 2.900 woningen per jaar moeten worden gebouwd en als dat wordt omgerekend naar 2020 komt hij uit op een verlaging van 24%. Daar zal ook nog wat monitoring bij plaatsvinden, zo geeft de regio aan en daarmee kunnen de marktontwikkelingen goed worden gevolgd. Als het dan niet goed gaat, kan het bouwtempo worden bijgesteld. De VVD kan met deze keuze van de stuurgroep leven. Het regiobestuur blijft daarmee binnen de marges van de woningbouwvermindering volgens het ABF-rapport en geeft daarvoor 24% aan, exclusief Assen en Groningen, want daarvoor gelden andere percentages. De vastgestelde woningvoorraad past ook binnen de contingenten van het huidige POP. Dat kan natuurlijk ook omdat er minder is gebouwd in het verleden, dus het past daar gewoon in. Bij de vaststelling van POP III zal hij over een of twee jaar terugkomen om daarin de nieuwe inzichten en aantallen zoals die

nu in het ABF-rapport staan te vertalen. Als hij dan kijkt naar wat de stuurgroep van de regiovisie wil aan verlaging van het bebouwingspercentage, is het merkwaardig dat de stuurgroep van het intergemeentelijke structuurplan van Noordenveld tot een eigen verlaging komt. Immers, er vindt een verlaging van 7.000 naar 5.800 woningen plaats. Dat is een vermindering van 18% en niet van 24%, want dat geeft juist de stuurgroep van de regio als gemiddelde aan. Dat betekent dat als de gemeente Roden-Leek meer gaat bouwen dan de bedoeling is volgens het rapport, er elders in de regio meer zal moeten worden bezuinigd om het meerdere in Roden-Leek goed te maken. Dat zou ook nog kunnen, want als het gaat om de percentages in het regiogebied dan zit Groningen op 29% en Assen zit daar ook flink boven, dus elders zou er best wat meer kunnen worden bezuinigd om Roden-Leek meer woningen te geven. Het is voor hem alleen onduidelijk waarop het gebaseerd is dat Roden-Leek toch wat meer denkt te gaan bouwen dan de regio vaststelt. Hij heeft het inzicht niet en heeft ook niet de verdelingen gezien van het regiobestuur en de stuurgroep hoe nu die teruggang zou worden verdeeld over de aangesloten gemeenten. Wanneer dat wel voorhanden zou zijn, kan hij zich pas een goed beeld vormen en een oordeel geven op de vraag of Roden-Leek niet teveel bouwt of dat het wel verantwoord is wat Roden-Leek doet. Een geruststellende gedachte is er wel, namelijk dat de gewijzigde plannen voor de gemeenten er bij Noordenveld toe leiden dat kwetsbare locaties worden gespaard omdat er meer wordt ingebreed, een omstreden verbindingsweg wordt geschrapt en wellicht zal een aantal van 1.700 woningen uit Roden worden doorgeschoven naar Leek. De aantallen voor Roden en voor Leek staan dus nog steeds niet definitief vast. Hij wil van het college zo spoedig mogelijk inzicht in de verdeling van de woningaantallen die nu voor het regiovisiegebied zijn vastgesteld, want de stuurgroep komt niet voor niets met een gemiddeld getal. Daarbij geeft hij aan dat de VVD achter de schragende functie van Roden en Leek blijft staan, wat inhoudt dat Roden en Leek samen met Hogezeand-Sappemeer aanvullende woon- en werkmilieus bieden voor de stad Groningen. Dat mag best leiden tot relatief meer woningen indien andere gemeenten relatief minder bouwen. De staten dienen zich niet te bemoeien met de bouwlocaties, met een rondweg, de aantasting van kernwaarden, locale inspraak en met locale besluitvorming, want daarvoor is primair de gemeenteraad aan zet. Die gemeenteraad kent de randvoorwaarden uit POP II, althans dat hoopt hij en gaat er dan ook vanuit dat daar bij de besluitvorming voldoende rekening mee wordt gehouden. Gebeurt dat niet, dan merkt hij dat wel bij de MER voor de intergemeentelijke structuurschets en daarna ook nog eens bij de provinciale toetsing van het bestemmingsplan, maar dan zijn er vele jaren verstreken.

De heer WESTERHOF was afgelopen maandag in Havelte bij een bijeenkomst die was georganiseerd door de gemeente Westerveld en dat ging over het meerjarenplan voor de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO). Er waren zo'n 40 mensen in de zaal en uit de discussie kwam naar voren dat wonen en welzijn een belangrijke rol spelen in de discussie over de WMO. Hij sluit zich in navolging daarvan aan bij de opmerkingen van de heer Bomhof dat het woningcontingent in de kleine kernen absoluut overeind moet worden gehouden en dat die kleine kernen niet de rekening betalen voor het feit dat er in Noordenveld meer woningen worden neergezet dan was voorzien. De leefbaarheid van de kleine dorpen wordt dan namelijk ernstig aangetast door sluiting van scholen en buurthuizen en dat is het paard achter de wagen spannen. Op pagina 52 staat dat er ongeveer 40% meer woningen dienen te worden gesloopt. Sloop van een woning is alleen aan de orde indien daar een dwingende noodzaak toe is en er geen alternatieven zijn. Te vaak maken projectontwikkelaars gebruik van de sloop van betaalbare woningen om daar woningen voor terug te plaatsen die minder betaalbaar zijn. De beurs speelt hier een belangrijke rol, dus er moet zo min mogelijk worden gesloopt.

De heer MEDEMBLIK merkt op dat het rapport veel cijfers bevat en het wordt duidelijk wat er aan wensen leeft. Tegelijkertijd zit er een enorme bandbreedte in. Hoe gaat de provincie de regierol hierin oppakken? Het is van groot belang om hierover met de gemeenten in Drenthe goed in gesprek te blijven. Elke gemeente heeft haar eigen ambitie qua getallen en de invulling daarvan, hoewel die invulling bij de provincie thuis hoort. Het is belangrijk voor de provincie om het voor Drenthe integrale overleg in de benen te krijgen en te houden om te voorkomen dat er een scheefgroei ontstaat in wat gemeenten willen en wat eigenlijk op integraal niveau nodig is aan woningbouw. Er zitten enorme marges in en het is

lastig om daar getalsmatig richting in te kiezen, maar die getallen heeft hij wel nodig. Aan de ene kant is een woonwensbehoefte in kaart gebracht, maar aan de andere kant is het belangrijk boven tafel te krijgen wat de gemeenten de komende jaren aan doelstellingen hebben. Die kunnen dan tegen elkaar worden afgezet en dan kan hij daar een politiek oordeel over formuleren. Is het mogelijk om daar meer inzicht in te krijgen?

De heer LANGENKAMP stelt vast dat het college de cijfers uit dit rapport als een gegeven beschouwt en daar is hij blij mee, want hij roept dit al jaren. Hij hoopt dat de discussie nu eindelijk zal gaan over de kwaliteit en niet zozeer over de aantallen die toch nooit worden gehaald. Naar zijn idee zal er nog meer dan in het verleden met de gemeentelijke woonplannen worden uitgezocht per gemeente wat die gemeente nu echt wil, namelijk meer huurwoningen, eengezins- of meergezinswoningen of starterswoningen. Dat moet nog concreter in beeld worden gebracht. Terecht wordt gezegd dat wordt overgenomen uit het rapport dat de wensen van de woonconsument centraal staan. Toch zal er vooral moeten worden gebouwd in de grote kernen en dat staat haaks op elkaar, want het zou kunnen dat die consumenten graag in de kleine kernen willen gaan wonen. Dat vergt dus enige toelichting, want plattelandsgemeenten worstelen al veel langer met allerlei voorzieningenniveaus. Als voorbeeld kwam de gemeente Borger-Odoorn in het nieuws omdat er in drie jaar tijd 25% minder kinderen naar de basisscholen gaan. Dat speelt in heel veel plattelandsgemeenten en de plaats waar wordt gebouwd heeft ermee te maken of er meer of minder kinderen naar school toe gaan. Dit zijn de gevolgen van de verminderde bevolkingsgroei en nu wordt vooral in dit rapport gesproken over de consequenties die die verminderde bevolkingsgroei voor de woningbouw heeft, maar de provincie zou heel goed moeten kijken waar dit nog meer tot verandering van beleid zou moeten leiden, want het geldt ook voor sport, recreatie en openbaar vervoer. De regie en coördinerende taak hierin zou bij de provincie moeten worden neergelegd, ook om te voorkomen dat de gemeenten weer heel ouderwets met elkaar gaan concurreren in de strijd om extra inwoners aan te trekken. Ten aanzien van Roden-Leek heeft hij het persbericht gelezen en een tijd geleden was hij heel blij dat die 7.200 woningen in Roden-Leek van tafel waren. In het persbericht van de Stuurgroep van de regiovisie staat nu dat er juist meer moet worden gebouwd dan in het verleden, weliswaar omdat de taak niet werd gehaald, maar er moet dan toch weer meer worden gebouwd. Waarom is dat nu eigenlijk? Roden-Leek is zo'n beschermd gebied en de schragende functie van Groningen ligt ook bij Hoogezand-Sappemeer. In die gemeente bestaat er ook een grote wens om te bouwen, dus de Stuurgroep van de regiovisie zou de woningbouw meer in de richting van Hoogezand-Sappemeer moeten leiden en wat minder naar Roden-Leek, aangezien daar de weerstand groot is. De 5.800 woningen die nu worden genoemd in het rapport van de gemeente Noordenveld lijkt hem te hoog, zeker in zo'n waardevol gebied. Spreker heeft in Roden-Leek ook wel eens bebouwde locaties gezien die buiten de rode contour lagen. Hoe kijkt de gedeputeerde daar nu tegenaan?

Mevrouw HAARSMA is verheugd dat de commissie dit een duidelijk en helder rapport vindt, net als het college. De commissie heeft het gehad over de bandbreedte in de cijfers en daar ligt de crux, want iedereen weet dat het voorspellen van de woningbehoefte een complex fenomeen is. Een half jaar geleden buitelden de hooggeleerden over elkaar heen als het ging over krimp- en groeiscenario's en wat dies meer zij. Zij beluistert bij de commissie de vraag hoe het college met die onzekerheid omgaat. Indien de commissie het collegeprogramma goed leest, dan staat daarin dat Drenthe de woonprovincie van Nederland is en nog veel meer wil worden. Dat betekent dat het college meer wil inzetten op diversiteit in de woningbouw. Met diversiteit wordt dan ook bedoeld diversiteit in de woonmilieus. In 2007 is een woningbehoefteonderzoek gedaan en daarin zijn de woonwensen van de consument duidelijk naar voren gekomen. Daarin komt naar voren dat er veel goedkopere koopwoningen voor onder anderen starters op de woningmarkt moeten komen, maar ook meer huurwoningen. Verder is er ook behoefte aan woningen waarbij de combinatie wonen, welzijn en zorg wordt gemaakt, gezien de toenemende vergrijzing van de bevolking. Dat zit het college goed tussen de oren. Nu moet dus worden gekeken hoe deze provincie deze kwaliteitsvraag in Drenthe kan realiseren. Daar zijn partners in de vorm van corporaties en gemeenten voor nodig, maar ook de woonconsumenten. Hoe willen de gemeenten dat doen? Twee jaar geleden hebben de gemeenten een woonplan overgelegd aan de provincie. Het is

duidelijk dat die gemeentelijke woonplannen worden gemonitord en dat betekent ook dat iedere gemeente bezig moet naar aanleiding van dit ABF-onderzoek om te kijken wat dit gegeven betekent op termijn voor het woonplan van de betreffende gemeente. Het is namelijk des gemeentes dat iedere burger een goed en ordentelijk dak boven het hoofd heeft en iedere gemeente dient daar een visie op te hebben. Het college gaat daarover met de gemeenten in gesprek, maar niet moet worden vergeten dat dit rapport een bouwsteen vormt voor het nieuwe omgevingsbeleid. Zij daagt de staten dan ook uit om tijdens de creatieve sessies over dit nieuwe omgevingsbeleid met ideeën te komen. Ondertussen staat het college niet stil, want spreekster wil af van een permanent gesprek met de gemeenten over aantallen woningen. Zij wil het namelijk over de kwaliteit hebben en als het aan dit college ligt, wil het naar voorbeeld van de regiovisie Assen-Groningen geheel Drenthe in regio's opdelen om op die manier de woningen te gaan verdelen. Dat betekent dat het bundelingsbeleid dat in noordelijk verband is afgesproken moet worden gehandhaafd, aangezien niemand wil dat het hele buitengebied wordt volgebouwd. Naast het bundelingsbeleid zijn er ook plattelandsgemeenten en ook daar moet de leefbaarheid overeind blijven. Bouwen voor eigen bevolking bij een migratiesaldo van nul, moet overeind blijven en daar wordt op geen enkele manier aan getornd. Iedere gemeente kan dus voor de eigen bevolking bouwen. Als het gaat om de grotere voorraden, moet er regionaal worden gekeken hoe er wordt omgegaan met de locaties in verhouding tot de aandachtsgebieden wonen en mobiliteit, conform de sturingsfilosofie van de regiovisie. Dat is een heel goed samenwerkingsverband, want gemeenten worden daarmee gedwongen om over de schutting van de eigen gemeente te kijken. Op die manier zal zij daarover in de komende periode met gemeenten in gesprek gaan. Dat betekent een andere aanpak waarbij de contingenten los worden gelaten. Het gaat immers om kwaliteit, diversiteit en voor iedereen een juiste woning op een juiste plek. In het landelijk gebied aan de dorpsranden zijn er dus mogelijkheden om op een goede manier woningbouw te realiseren. Spreekster spreekt wethouders die geen behoefte hebben aan nieuwe uitleg, maar die wel op de plek van vrijkomende boerderijen die op dit moment fors in aantal toenemen, woningbouwplannen willen realiseren. Dat zijn goede gedachten die passen in de lijn van dit rapport.

De heer SLAGTER merkt op dat een van de problemen in Drenthe wordt gevormd door het feit dat die bundelingsgedachte niet van de grond komt. Zo heeft Hoogeveen gekozen voor inbreiding en Meppel zet vervolgens gewoon in de krant dat er 5.000 woningen zullen worden gebouwd. Op dit moment werken gemeenten niet samen om te kijken in welke gemeenten er nu welke woningen moeten worden gebouwd. Het is immers de bedoeling dat niet alle gemeenten meer hetzelfde gaan bouwen, maar dat er in plattelandsgebieden meer landelijk wordt gebouwd, terwijl er in Hoogeveen meer huurwoningen kunnen worden gebouwd op inbreidingslocaties en in Meppel wellicht enige nieuwbouw kan worden gerealiseerd. Het gesprek en de onderlinge afstemming tussen gemeenten is er echter nog niet. Kan de provincie dat afdwingen?

Mevrouw HAARSMA antwoordt dat er in Drenthe een bepaalde overleg- en bestuurscultuur bestaat. Langzamerhand krijgt spreekster het gevoel dat bestuurlijk Drenthe in de gaten heeft dat er niet meer op deze manier kan worden gewerkt. De wereld is aan het veranderen, er vindt een trek plaats van mensen naar de hoofdkernen en gezien die gegevens kunnen gemeentebesturen hun ogen daar niet meer voor sluiten. Spreekster vindt dat de provincie daarin een regisserende en sturende rol in moet hebben en dat wil het college realiseren. Iedereen kent de oude discussie over contingenten en dat er wethouders op de stoep komen die graag nog contingenten willen realiseren, terwijl zij deze niet hebben. Die discussie wil spreekster niet langer, want zij wil dat er kwaliteit in iedere gemeente wordt gerealiseerd en dat er diverse soorten woningen in Drenthe worden gerealiseerd.

De heer LANGENKAMP is het hier wel mee eens, maar het is nu juist zo moeilijk omdat gemeenten niet bij elkaar over de schutting kijken. De provincie zal de regierol dus moeten afdwingen, aangezien de gemeenten daar uit zichzelf niet toe komen. Nu gebeurt het niet.

De heer BOMHOF stelt vast dat de heer Slagter zojuist verwees naar het spanningsveld tussen kwaliteit van woningen en aantallen. De gemeenten vragen altijd om aantallen, maar dit moet worden gekoppeld aan kwaliteit. Indien de gemeenten dus niet in de aantallen, de kwaliteit van de woningen kunnen aangeven, krijgen gemeenten minder of andere aantallen woningen. Is dat een goede benadering?

Mevrouw HAARSMA antwoordt ontkennend. Natuurlijk komt allereerst de kwantiteit, want er is een bepaalde voorraad nodig. De provincie kan in drie of vier regio's worden opgedeeld en vervolgens zal het college met de desbetreffende gemeenten in de verschillende regio's om tafel gaan, zoals dat tijdens de laatste sessie bij de woonplannen is gebeurd. Daarbij is de vraag gesteld of de gemeenten ook contact hebben gehad met buurgemeenten of andere gemeenten in dezelfde regio. Indien gemeenten dat niet hebben gedaan, zullen zij dat alsnog moeten doen, want het kan niet zo zijn dat bijvoorbeeld De Wolden en Westerveld voor dezelfde categorie consumenten woningen gaan bouwen door middel van nieuwe uitleg, terwijl die woningbouwbehoefte eigenlijk gebundeld in Meppel zou moeten worden gerealiseerd. Dat wil de provincie dus niet meer en daar gaat het college op sturen.

De heer LANGENKAMP vraagt nogmaals hoe het college dit dan wil afdwingen. De gedeputeerde onderschrijft het adagium dat de wens van de woonconsument centraal staat, maar de provincie kan vervolgens wel aangeven dat woonwensen niet in Westerveld of De Wolden kunnen worden gerealiseerd, maar wel in Meppel, terwijl de consument dat juist niet wil.

Mevrouw HAARSMA antwoordt dat de woonconsument naar Meppel, De Wolden, Westerveld of Midden-Drenthe moet. Meppel heeft een regionale functie en dat is stedelijk gebied. Het kan toch niet zo zijn dat in De Wolden of Westerveld een prachtig kwetsbaar gebied wordt opgeofferd, terwijl er in Meppel niet kan worden gebouwd omdat het in de dorpse milieus van De Wolden en Westerveld gaat gebeuren? Daar moet naar worden gekeken en daar zullen gemeenten onderling afspraken over moeten maken. Dat is niet simpel, maar zij heeft er vertrouwen in dat zij daar in de toekomst op een goede manier met hen uit zal komen. Het ABF-rapport van de provincie Groningen is eerder uitgekomen en daarin is de Regiovisie Assen-Groningen meegenomen. De filosofie van de regiovisie is bekend en toen het ABF-rapport uitkwam heeft de stuurgroep regiovisie gezegd dat de cijfers daarin nader moesten worden geanalyseerd omdat de gevolgen van dit rapport voor het regiovisiegebied (de twaalf gemeenten in twee provincies) in kaart moesten worden gebracht. Daar is met flinke voortvarendheid aan gewerkt en daar hebben verschillende mensen aan gerekend en er hebben heel veel sessies plaatsgevonden. Uiteindelijk is afgelopen vrijdag een duidelijk antwoord gekomen hoe de doorvertaling van het ABF-rapport in relatie tot het regiovisiegebied moet worden geduid. Er is een afspraak gemaakt over nieuwe cijfers, en deze liggen gemiddeld 25% lager dan aanvankelijk was opgenomen. Dat is totstandgekomen door te kijken wat er aan harde en zachte plancapaciteit in de desbetreffende gemeenten is, wat er is gebouwd in de afgelopen jaren in diezelfde gemeenten vanaf 1999 en wat de harde afspraken zijn die er al met ontwikkelaars zijn gemaakt. Dat zijn vier heel belangrijke categorieën waar een analyse op los is gelaten en dat heeft ertoe geleid dat de cijfers neerwaarts zijn bijgesteld. De planhorizon is tot het jaar 2020, waarbij de sturingsfilosofie van de regiovisie recht overeind blijft staan. Het was ook af en toe best spannend met bepaalde gemeenten, want de ene gemeente wilde meer bouwen maar mocht dat niet, terwijl de ander veel moest bouwen maar juist minder wilde bouwen. Het is echter fantastisch dat de regiovisie overeind is gebleven en dat gemeenten het eens zijn geworden. Dat heeft ertoe geleid dat in Noordenveld 5.800 woningen worden gebouwd, terwijl de eerdere opgave 7.000 was. Die 5.800 woningen worden gebouwd in het gebied Roden-Leek. Spreekster heeft niet gezegd dat dit een must is en helemaal is afgekaart, want wat er nu gaat gebeuren is dat de gemeenten nu gaan kijken wat dit voor hun betekent door middel van het maken van een analyse. De gemeente zal moeten kijken hoe er moet worden omgegaan met de inspraak die er al tijdens de inspraakronde is gegeven, dus ook daar ligt een verhaal aan ten grondslag. Vervolgens moeten de gemeenten plannen maken waar zij daadwerkelijk die woningen gaan realiseren. Dat is de opdracht die de gemeenten nu hebben en voor de gemeente Noordenveld betekent dat dat de substantiële aantallen in ieder geval in het wijkengebied en op inbreidingsplaatsen moeten worden gerealiseerd. Kwetsbare locaties hoeven niet te worden opgeof-

ferd als dat niet nodig is. Dat is waar zij op wil sturen, maar zover is het nog lang niet. In het persbericht wordt gesproken over de plannen tot 2020 en verder zijn deze plannen nog niet afgerond.

De heer SLAGTER vraagt of de 5.800 woningen in Noordenveld zijn gerelateerd aan 2020 of 2030.

Mevrouw HAARSMA antwoordt dat dit is gerelateerd aan het jaar 2030. Tot 2020 gaat het om 4.000 woningen. De verdeling tussen Roden en Leek is ongeveer fifty-fifty. De heer Peters heeft gevraagd waarom er in het regiovisiegebied versneld moet worden gebouwd en dat in de rest van de provincie niet hoeft te gebeuren. Het is heel duidelijk, want de afspraken die de provincie met het Rijk heeft gemaakt zijn bekend. De afspraak is namelijk dat er voor 2010 een substantieel aantal woningen zal zijn opgeleverd, zodat de provincie daar de locatiegebonden subsidie voor krijgt. Als die woningen niet zijn gerealiseerd, is maar de vraag of de subsidie ook wordt verkregen. De subsidie is zo belangrijk omdat dit vervolgens weer kan worden geïnvesteerd in het gebied waar de woningen zijn gerealiseerd. Datzelfde geldt ook voor Emmen en daarom moet de provincie nog een tandje erbij zetten in het regiovisiegebied. Spreekster heeft vanmiddag in de nieuwe TT-hal de woonbeurs in Assen toegesproken en daar was ook iemand van de bouwmarkt en deze liet feilloos zien dat het regiovisiegebied Assen-Groningen en Emmen nog achter lopen ten opzichte van de afspraken met het rijk en er moet nu met gezwinde spoed vaart worden gemaakt om dat in te halen.

De heer PETERS begrijpt dat ook in andere delen van het regiovisiegebied een nog veel grotere achterstand is dan in het Drentse gedeelte.

Mevrouw HAARSMA antwoordt dat het bij het regiovisiegebied niet alleen over het Drentse gedeelte gaat, maar over de twaalf gemeenten in de twee provincies Groningen en Drenthe.

De heer PETERS wijst erop dat dus niet alleen Drenthe zijn best moet doen om die aantallen te halen, maar ook andere delen van het regiovisiegebied.

Mevrouw HAARSMA antwoordt dat dit ook haar grote zorg is. Zojuist vroeg de heer Langenkamp waarom er niet meer woningen in Hoogezand-Sappemeer werden gebouwd. Spreekster vraagt de heer Langenkamp of hij dan in Hoogezand wil wonen. Immers, het is op dit moment heel realistisch dat er op dit moment veel mensen niet in Hoogezand willen wonen en uitgaande van de wensen van de woonconsument is het dan ook niet reëel om daar een groot aantal woningen te realiseren. Overigens is Hoogezand bezig om in Hoogezand-Zuid daadwerkelijk waar te maken wat er in regiovisieverband is afgesproken, namelijk om een voorinvestering te doen in het landschap. Spreekster heeft een prachtige presentatie gehad van Jan Kleine en de plannen zijn vergevorderd om te kijken hoe prachtige woonmilieus in Hoogezand-Zuid kunnen worden gerealiseerd. Dit wordt na de zomervakantie afgehamerd door de gemeenteraad van Hoogezand en dan zal daar binnen nu en tien jaar een prachtig woongebied worden gerealiseerd. Dat kost alleen wel tijd, want een dergelijk milieu kan niet in één keer worden gerealiseerd. Daar wordt voortvarend aan gewerkt en dat betekent dat Hoogezand-Sappemeer op dit moment een tandje lager moet.

TWEEDE TERMIJN

De heer KOEKKOEK wijst erop dat de gemeente Noordenveld geen tijd neemt voor communicatie en het creëren van draagvlak, want deze gemeente wil haar plannen er even snel doorheen jassen. Aandacht voor ouderen op de woningmarkt en starters is heel goed. Deze mensen hebben juist geen behoefte om aan de rand van een dorp neergezet te worden, maar zij hebben behoefte aan woningen in de nabijheid van zorg, winkels en horeca. Van de VVD begreep spreker dat kwetsbare locaties worden gespaard en dat de verbindingsweg van Roden naar Boerakker wordt geschrapt. Hij zou heel blij zijn als dat het geval was, maar vreest dat dit toch anders in de stukken staat. Dit wordt onderzocht en de provincie mag daarover een beslissing nemen. Er is ook gezegd dat de verdeling tussen het aantal wonin-

gen tussen Roden en Leek vast zou staan, maar in de sheets van de inspraakbijeenkomst staat dat er geen afspraak is over de verdeling van aantallen tussen Leek en Roden. Dat is meegedeeld door één van de projectleiders. De randvoorwaarden van het POP worden absoluut niet in acht genomen, want in alle kanten wil de gemeente bij Roden om de rode contouren heen gaan. Dat is uiterst jammer, want het zijn prachtige gebieden. De regierol van de provincie is heel belangrijk. Er zijn kleine kernen die met hun voorzieningen in stand willen blijven en daarnaast zijn er twee grote plaatsen die hun woningen kwijt willen. Indien daar de woningbouw wordt gerealiseerd, hoeven andere plaatsen niet meer zo hard te groeien, want dan worden er tot 2025 al meer dan genoeg woningen gebouwd. Daarna zijn er alleen maar minder woningen nodig. Het is heel goed dat er niet permanent met gemeenten over aantallen wordt gesproken en dat gemeenten dat niet opgedragen krijgen. Van de gemeente Noordenveld heeft hij wel de indruk dat deze gemeente van alles opgedragen krijgt. Bouwen voor eigen behoefte staat voorop en dat is heel goed. In eerste instantie bedroegen de cijfers 5.800 woningen tot 2020, maar dat werd gecorrigeerd tot 4.000 woningen tot 2020. Maandag hoorde hij weer iets anders, namelijk 3.200 woningen tot 2020. Hij is benieuwd wat het uiteindelijk gaat worden, hoewel de gedeputeerde de cijfers wat los wenst te laten. Hij hoort graag van de provincie of het idee is dat Roden moet gaan verstedelijken, naast de bestaande stedelijke gebieden in Drenthe, of dat Roden een dorp blijft. Hij is vooral voorstander van het laatste.

De heer PETERS kan meegaan met de uitleg en toelichting van de gedeputeerde. Wanneer zijn de beleidsimplicaties te verwachten voor de korte en lange termijn? Ook de spreker de heer Koekkoek hoort voortdurend andere verhalen en getallen en deze gaan allemaal een eigen leven leiden. Het is hem een lief ding waard indien de provincie iets steviger de regie in handen neemt dan nu het geval is.

De heer LANGENKAMP heeft gehoord dat Hoogezand druk bezig is het woonmilieu aldaar te verbeteren. Dan is dat een reden te meer om daar geen stilstand in de woningbouwopgave aan te brengen, want dan zou daar juist meer woningbouw kunnen worden gerealiseerd. Wordt er nu in Roden wel of niet over die rode contouren gebouwd? Hoe gaat de provincie het bundelingsbeleid en de onderlinge afstemming tussen gemeenten meer afdwingen?

De heer MEDEMBLIK voelt zich als statenlid buitenspel gezet als het gaat om het vellen van een politiek oordeel over dit rapport en de vraag waar en welke woningen er in Drenthe zullen worden gebouwd. Aan de ene kant gaat het om kwaliteit en om leefbaarheid, maar dat wat nu voorligt zijn slechts cijfers en getallen over wat er aan woonwensen in de komende jaren leeft. Als daarin een afweging wordt gemaakt, moet dat met cijfers worden onderbouwd. Het liefst moet dat gebeuren met aantallen per gemeente, verdeeld in categorieën. Nu komt hij niet veel verder dan dat er algemene uitgangspunten voor beleid zijn, namelijk het idee van Drenthe woonprovincie, waarin de kwaliteit centraal staat, maar hij kan dit voor zichzelf niet gaan meten.

De heer BOMHOF heeft het college gevraagd duidelijk te maken waarom Roden-Leek zou moeten groeien, want daar is de korting op de aantallen woningen geen 24%, maar 18% van het gemiddelde. Er is al overleg geweest in de stuurgroep en per gemeente is bekeken op basis van de huidige productie van woningen in die gemeente en de bestaande afspraken met ontwikkelaars hoe groot de woonbehoefte op dit moment is. Per gemeente zullen er dus andere kortingspercentages uit de mouw rollen voor de vermindering van de productie zoals deze in 2004 nog was gepland. De VVD wil weten hoe de onderbouwing en argumentatie heeft plaatsgevonden binnen de stuurgroep, zodat de VVD precies kan zien waar de onderbouwing zit om in Roden-Leek meer te kunnen realiseren. Dat kan nu nog niet en hij verzoekt het college om de gegevens hierover in versneld tempo aan de commissie toe te zenden.

Mevrouw STOEL merkt op dat de vraag over de cijfers van Roden-Leek nog eens wordt beantwoord door de gedeputeerde. De PvdA is van mening dat de bundelingsgedachte uitstekend is. Waar zij niet helemaal duidelijkheid over krijgt is in hoeverre er binnen die bundelingsgedachte wel of niet rekening wordt gehouden met de wensen van de consumenten. De gedeputeerde geeft duidelijk aan dat de

meeste woningen in verstedelijkte gebieden moeten worden gebouwd, maar er is ook een tendens dat veel mensen juist graag in de kleine kernen willen wonen. Kan de gedeputeerde daar verduidelijking over geven?

Mevrouw HAARSMA wil goed luisteren naar de wensen van de woonconsument en daar luisteren de gemeenten ook naar. Uiteraard kan niet iedereen op dezelfde plaats wonen, dus zal er gedifferentieerd met de woningbouw moeten worden omgegaan. Als het gaat om ouderen die dicht bij voorzieningen willen wonen, zouden de gemeenten daarop in kunnen spelen. Dat is in het stedelijk gebied in Hoogeveen anders dan in de gemeente De Wolden in Zuidwolde. Daar zal de provincie samen met de gemeente afspraken over moeten maken. Het is nu eenmaal zo dat Hoogeveen meer kan verdragen dan De Wolden. Zo is dat nu georganiseerd en zo wil zij dat houden. De heer Bomhof wil graag weten hoe het college tot de cijfers is gekomen, maar spreekster heeft een ander voorstel. Zij stelt voor dat de commissie een toelichting zal krijgen op enig moment als het gaat om de vertaalslag naar de gemeenten van de bijgestelde woningbouwcijfers en het college zal daarover op enig moment een voorlichtingsbijeenkomst organiseren.

De heer BOMHOF merkt op dat de besluitvorming in Noordenveld en Leek in snel tempo door gaat. Daarom heeft hij graag snel die cijfers voor dit bijzondere geval.

Mevrouw HAARSMA antwoordt dat de afspraak was dat de commissie vorige week vrijdag de woningbouwprogrammering van de Regio Assen-Groningen in de mailbox zou krijgen. Spreekster ging ervan uit dat de commissie dit al zou hebben ontvangen en zegt toe dat dit morgenochtend alsnog per e-mail zal worden verzonden. Daarnaast houdt zij overeind dat zij nog eens een nadere toelichting zal geven over de cijfers. Verder adviseert zij de heer Medemblik om raadslid of wethouder te worden, want de provincie bouwt geen woningen maar de gemeente. De provincie is wel verantwoordelijk voor wat er in de provincie gebeurt met betrekking tot wonen en dat vindt zij een belangrijk fenomeen. Als het gaat om Hoogezand-Sappemeer, moeten daar per jaar 235 woningen per jaar worden gerealiseerd, dus daar is absoluut geen sprake van stilstand. Ook daar wordt per jaar gewoon doorgebouwd. Spreekster heeft zojuist aangegeven dat de provincie aan de vooravond van nieuw omgevingsbeleid staat. Zij is heel druk met gemeenten in gesprek over de nieuwe Wet op de ruimtelijke ordening en is druk bezig met het woonbeleid. Zij kan niet nu al zeggen wanneer dat is afgerond, want het gaat om een proces dat in gang is gezet. Spreekster denkt aan het einde van het jaar al een heel eind te zijn opgeschoten.

(De voorzitter schorst de vergadering van 18.00 uur tot 18.25 uur.)

13. Statenstuk 2008-314; vaststelling gewijzigde Reglementen voor de waterschappen Hunze en Aa' s, Noorderzijvest, Reest en Wieden en Velt en Vecht

De heer HOEKSTRA spreekt namens de Milieufederatie Drenthe en de terreinbeherende natuurbeschermingsorganisaties in Drenthe (bijlage 3).

De heer LAMMERS merkt op dat met het vaststellen van het nieuwe reglement in de staten een proces wordt beëindigd dat voortvloeit uit de nieuwe waterschapswet. Over het algemeen is het CDA tevreden met de resultaten. Er is een kleiner algemeen bestuur en een beperking van het dagelijks bestuur tot vier leden. De vertaling van belang naar economische waarde is iets waarover gediscussieerd kan worden, maar hij kan zich er wel in vinden. Het is in ieder geval redelijk objectief en transparant. Het is een breed gedragen voorstel dat in overleg met het IPO en de Unie van Waterschappen tot stand is gekomen. Het betreft een samengaan van algemene en functionele democratie en er is in ieder geval een vertaling van het begrip Belang gekomen, want dit staat erg centraal. Verder is hij tevreden met de aanwijzing van het LTO als aanwijzende organisatie voor de categorie ongebouwd. In ieder geval is de manier waarop zaken zijn opgezet niet onnodig duur, want uiteindelijk belandt de rekening bij de burger. Het is goed dat er binnen de waterschappen niet met kiesdistricten wordt gewerkt, want de gekozen

benadering is toch wel wat beter. Hij heeft geen problemen met de verdeling van de geborgde zetels. Uit de zienswijze blijkt inderdaad dat er een strijd is met de oude trits van belang-betaling-zeggenschap die nu gedeeltelijk is opgeknipt. Hij heeft waardering voor de zienswijzen die zijn ingebracht en is blij met de afhandeling daarvan door het college. Het CDA hoopt dat ook de aanpalende provincies tot een zelfde vaststelling van de reglementen zullen komen. Daarnaast hoopt hij dat de waterschapsverkiezingen een feest voor de democratie zullen zijn.

De heer WESTERHOF sluit zich aan bij het verzoek van de spreker en gaat ook voor Twee voor groen. Dat doet hij alleen al vanwege het feit dat ten opzichte van tien jaar geleden sprake is van intensieve samenwerking tussen de groene organisaties en de boeren. Dat moet ook terug te vinden zijn in de weerspiegeling en de samenstelling van de geborgde zetels.

De heer BALTES gaat akkoord met de manier waarop uitvoering wordt gegeven aan de noodzakelijke gevolgen van de nieuwe waterschapswet. Ook in de uitkomsten kan hij zich grotendeels vinden. Dat niet is gekozen voor kiesdistricten juicht spreker toe. Dit is een belangrijke stap op weg naar democratische waterschappen. Er vindt een verschuiving plaats van functioneel bestuur naar meer algemeen bestuur. Als het aan de eerste kamer had gelegen, was dit de laatste keer geweest dat sprake is van geborgde zetels. Op advies van de Eerste Kamer heeft staatssecretaris Huizinga aangekondigd dat er een commissie komt die de verkiezingen zal evalueren en die zich zal buigen over de positie van waterschappen in het openbaar bestuur in Nederland. Deze commissie zal ook advies uitbrengen over de vraag of de volledige omslag richting een algemeen bestuur kan worden gemaakt over een aantal jaren. De komende jaren zal er nog wel sprake zijn van geborgde zetels en daar wil hij toch nog even bij stilstaan. Het gaat daarbij vooral om de wijze waarop het aantal is vastgesteld en de manier waarop zij zijn verdeeld. Bij de verdeling is volgens de toelichting steeds uitgegaan van de economische waarde als objectieve verdeelsleutel. Deze keuze op zich stelt hij niet ter discussie, maar wel is hij van mening dat dit criterium nogal eenzijdig is toegepast. In de toelichting geeft het college aan dat "de aard en omvang van het belang of de belangen die een categorie heeft bij de uitoefening van de taken van het waterschap moet op grond van de wet in aanmerking worden genomen bij de bepaling van het aantal vertegenwoordigers van elk van de geborgde categorieën. De omvang van de betaling door een categorie is volgens de memorie van toelichting als zelfstandig criterium uit het wetsartikel geschrapt omdat het geen direct afwegingscriterium meer is voor de mate van zeggenschap. Het accent ligt tegenwoordig op enerzijds de relatie tussen belang en betaling en anderzijds op de relatie tussen belang en zeggenschap en minder op de relatie tussen betaling en zeggenschap. Met het verdwijnen van de symmetrie in de categorieën bij betaling en zeggenschap is een directe relatie immers niet meer mogelijk. Volgens de memorie van toelichting op pagina 16 bij het wetsvoorstel, kan de omvang van de betaling slechts een rol spelen als controlefactor". Ook in de reactie van het college op de verschillende zienswijzen komt deze redenering steeds terug en het gaat dus om de aard en omvang van het belang en dat wordt volgens het college uitsluitend bepaald op grond van de economische waarde. Vooral de Kamer van Koophandel heeft een zienswijze ingebracht die een beroep doet op een bredere toepassing en interpretatie van het begrip Belang. De Kamer van Koophandel stelt dat bij de verdeling van er niet alleen moet worden gekeken naar het totaal van de economische waarde, maar ook het aandeel in de betaling dient een rol te spelen. Hij vraagt een reactie van de gedeputeerde. Het aantal geborgde zetels is bij Reest en Wieden hoger dan bij de rest, namelijk acht in plaats van zeven, terwijl dit waterschap zeker niet het grootste is. Wat is de reactie van het college daarop?

De heer KUIPERS merkt op dat het landschap de parel van deze provincie is. Er zijn vele organisaties die zich dat aantrekken en zich daar hard voor maken. Dat zijn verschillende organisaties als de landbouw, de groene organisaties en zo zijn er nog meer te noemen. Juist daar zit bij dit voorstel een knelpunt. Als hij het voorstel leest en de antwoorden op de zienswijzen, wordt geen recht gedaan aan de toegevoegde waarde die de groene organisaties kunnen leveren aan het bestuur van het waterschap. Hij ziet niet in wat het verschil is tussen één geborgde zetel bij de groene organisaties en vier bij de landbouw. In zijn optiek geven beide groeperingen een even zinvolle bijdrage aan het geheel en de ver-

houding is dan ook zoek. Zijn fractie is er voorstander van dat de groene organisaties één zetel extra krijgen, zodat zij er in plaats van één, twee hebben. Hiermee wordt enerzijds recht gedaan aan het belang van de inbreng van de groene organisaties en zit er volgens spreker meer evenwicht. Ook hij is blij dat er niet met kiesstelsels wordt gewerkt, omdat daarmee het democratische gehalte nog verder wordt uitgehold.

Mevrouw VAN DE VIJVER stemt niet in met ten minste één artikel uit het voorliggende reglement en dat is het artikel waarin is vastgelegd uit hoeveel zetels het bestuur van het waterschap zal bestaan en hoe de verdeling zal zijn. Zij begrijpt daar niets van. Het is een dik stuk waarin veel woorden zijn besteed om uit te leggen hoe de gezamenlijke colleges zijn gekomen tot een voorstel om een verdeling tem aken die er in alle gevallen op neer komt dat de natuur één zetel krijgt. Van de geborgde zetels, minimaal zeven en maximaal negen is vastgesteld dat er in iedere categorie in ieder geval één moet zijn en dat in de verdeling moet zijn aangegeven het belang dat een bepaalde categorie heeft bij de uitvoering van de werkzaamheden door het waterschap. Zij wil in dat geval op zijn minst weten wat de economische waarde is van natuur? De prijs per vierkante meter of per hectare van ongebouwde grond, zoals landbouwgebied, ligt vast. Dat wordt in de vrije markt bepaald en is informatie die te verkrijgen is bij iedere willekeurige agrarische makelaar. Wat de prijs van een bedrijfsgebouw is, kan ook worden opgevraagd en daar wordt de economische waarde aan gerelateerd. Wat is nu de waarde van een hectare natuurgebied? Kan de provincie daar wel een waarde aan hangen? Er zijn dan veel verschillende waarden. Hoe moet dat dan zijn plek vinden in de verdeling zoals die nu wordt gemaakt en waarom kiest de provincie er dan voor dit alleen op de economische waarde vast te pinnen en alle andere dingen, zoals de maatschappelijke waarde, terzijde te schuiven? Bij die economische waarde wordt ook heel sterk vastgehouden aan wat het zou opbrengen als het wordt verkocht. Economische waarde kan ook heel goed worden vertaald in de bijdrage aan het bruto nationaal product en dan bedoelt spreekster dat natuur juist voor Drenthe, de provincie die vooral haar economische ontwikkeling wil zoeken in toerisme en recreatie, een enorme waarde. Zij vindt daar helemaal niets van terug. Het belang van de natuur en daar waar het gaat om de werkzaamheden van het waterschap, is nergens terug te vinden. Zij vraagt op welke manier de verdeling tot stand is gekomen. Zij wil het sommetje graag zien.

De heer MEDEMBLIK geeft aan dat een van de hoofdredenen van de nieuwe wetgeving de vergroting van het democratisch gehalte is. Indien er op die manier naar het stuk wordt gekeken, is daar een weg ingeslagen en dan moet dat proces niet worden verstoord. Spreker heeft het gevoel dat uit de niet geborgde zetels moet blijken hoe groot het belang daarvan is. Dat kan niet worden afgedwongen door de borging van de zetels. Naast de geborgde zetels is het ook mogelijk om via vrije verkiezingen zetels te krijgen. Spreker zit daarom met hetzelfde dilemma als de andere sprekers, namelijk dat de economische waarde als grondslag voor de toekenning van geborgde zetels voor natuurhectares niet is te bepalen, aangezien er voor natuurhectares geen markt is. Dat wordt wel gedaan, maar is niet onderbouwd met courante marktcijfers. Een uitleg van het college zou dus welkom zijn.

Mevrouw KLIP antwoordt dat deze discussie de discussies illustreert die spreekster ook heeft gehad in de artikel 3-overleggen. Spreekster probeert om uit de welles-nietesdiscussie te blijven, want alle argumenten die in die artikel 3- en artikel 4-overleggen zijn genoemd, dus met de waterschappen, en ook alle argumenten van de commissie, bevatten enige mate van redelijkheid, maar indien er aan één draadje van dit broze compromis wordt getrokken, gaat er aan de andere kant weer iets scheef. Onparlementair geformuleerd is de manier waarop nu de waterschapsbesturen tot stand komen een gedocht. Dat vinden heel veel mensen en de achterliggende gedachte van de nieuwe waterschapswet is dat er een zo'n groot mogelijke vorm van algemene democratie toegepast moet worden om die waterschapsbesturen samen te stellen. De manier waarop het nu gebeurt, hinkt op twee gedachten. Aan de ene kant zijn er bepaalde vastgestelde categorieën die belang hebben bij het werk van het waterschap die een zetel krijgen in het bestuur en aan de andere kant wordt erkend dat met de wens tot een grotere democratiseringsslag de waterwereld veranderd is en er dus op een andere manier moet worden gekeken wie er allemaal belang heeft bij het werk van een waterschap. Immers, vroeger werd het gehele

bestuur samengesteld uit mensen afkomstig uit vastgestelde categorieën. Nu worden bijvoorbeeld de natuurorganisaties in ieder geval toegevoegd, terwijl deze geen zetels hadden in het waterschapsbestuur. De wereld is alleen zo veranderd dat er met de problematiek van de verdroging wel degelijk een belang bestaat bij de terreinbeherende instanties, maar ook alle inwoners hebben steeds meer belang bij het werk van het waterschap. Het overleg met de waterschappen heeft langs de koninklijke weg plaatsgevonden. Er is gesproken met vier interprovinciale waterschappen, wat tegenwoordig grote professionele organisaties zijn, evenals met de provincies Groningen en Overijssel. De provincie Drenthe heeft het dus niet alleen voor het zeggen en ook de waterschappen verdienen in haar optiek ruimte in de discussie over hoe hun bestuur wordt samengesteld, waarbij spreekster wel aangeeft dat de staten bepalen hoe de waterschapsbesturen eruit zien. Er zijn dus heel veel verschillende belangen en de discussie die hier nu wordt gevoerd toont dat ook aan. Er is een aantal uitgangspunten, namelijk een kleiner algemeen bestuur, geen kiesdistricten en het zo klein mogelijk houden van het aantal geborgde zetels tot maximaal acht. Dat heeft ertoe geleid dat in de overleggen met de waterschappen is geschoven door de provincie, vanwege het feit dat rekening moest worden gehouden met alle belangen. Zo hebben in het waterschapsbestuur van Velt en Vecht de bedrijven een zetel extra gekregen ten koste van het voorstel van Velt en Vecht om de natuur daar twee zetels te geven. In Reest en Wieden is helemaal veel geschoven, want daar komt geen 25-koppig algemeen bestuur, maar een 23-koppig algemeen bestuur. Reest en Wieden wilde ook graag kiesdistricten en iedereen is het met spreekster eens dat dit niet de bedoeling was. Ook het dagelijks bestuur is daar lager uitgevallen dan Reest en Wieden aanvankelijk wilde, terwijl in Hunze en Aa het dagelijks bestuur juist twee zetels groter is geworden. Waarom is gekozen voor economische waarde als basisprincipe? De nieuwe waterschapswet zegt dat het heel duidelijk moet zijn voor de burger en dat er een transparante manier van kostenberekening moet zijn, evenals hoe een dergelijk bestuur in elkaar moet worden gezet en wat de criteria daarvoor zijn. Het IPO heeft ook aangegeven dat economische waarde een goed criterium is om tot een verdeling van de geborgde zetels te komen. Alle twaalf provincies hebben dat ook gedaan. De heer Baltes haalt de memorie van toelichting aan, waarin staat dat als bijstellende factor ook het element van de betaling kan worden gebruikt. Daar is wel naar gekeken. Bedrijven worden bijvoorbeeld aangeslagen naar vervuilingseenheden en daar zitten zoveel gradaties in dat het niet mogelijk is om dit één op één door te vertalen. Er zijn ook allerlei niet financiële argumenten die kunnen worden gebruikt bij het toerekenen van de geborgde zetels, zoals de waarde van groen. Ook kan er worden gekeken welke categorie nu direct betrokken is bij de gigantische opdrachten die er voor de komende jaren op watergebied op stapel staan, zoals de Kaderrichtlijn water (KRW), het Nationaal Bestuursakkoord Water en het Regionaal Bestuursakkoord Water. Dan komt zij weer bij een andere categorie uit die daar in de bedrijfsvoering mee te maken krijgt. Als zij kijkt wat die opdrachten betekenden, gebeuren er juist ontzettend veel goede dingen in de natuurgebieden. Er zijn dus veel meer bijstellende factoren dan alleen de betaling vanuit het bedrijfsleven waar de heer Baltes over spreekt. Dat betekent dat alle argumenten die een zekere redelijkheid maar ook een zekere tegenstrijdigheid hebben, naast elkaar en op elkaar zijn gelegd. Met de desbetreffende provincies is afgesproken dat na veel discussie is gekozen voor het voorliggende voorstel. Overigens, voor degenen die weten hoe de samenstelling van de waterschapsbesturen tot stand is gekomen, lijkt het hoogstwaarschijnlijk dat de evaluatie van de staatssecretaris ertoe zal leiden dat het over vier jaar anders gaat. Iedereen is er namelijk van overtuigd dat dit een tijdelijke fase is, wat niet betekent dat dit niet zorgvuldig moet worden gedaan.

Dat de groene organisaties hun verantwoordelijkheid willen nemen in de waterschapsbesturen is iets waar spreekster niet aan twijfelt. Zij kent alle groene organisaties als prettige en meedenkende partijen. Deze organisaties hebben in ieder geval één zetel in de besturen en zij sluit zich aan bij de heer Medemblik dat een groot aantal zetels via vrije verkiezingen tot stand komen. Zo is Natuurmonumenten landelijk bezig om een lijst op te stellen en zo zijn er meer organisaties die dat doen. Spreekster heeft een wat andere manier van besturen dan gedeputeerde Bleker en gebruikt meestal niet haar collega's van de provincie om de eigen staten te woord te staan, maar misschien is het goed om te melden dat spreekster naar aanleiding van alle zienswijzen en discussies in de staten van Groningen en Drenthe toen zij het concept aan de staten heeft voorgelegd, een extra overleg heeft gehad met de heer Bleker, waarvan een verslag is gemaakt. In dat verslag staat dat "gezamenlijk tot de conclusie is gekomen dat

gezien de inhoud van de reacties en de verschillende aard en tegenstrijdigheid van die reacties, evenals de opstelling van de waterschappen in het artikel-4-overleg, er geen aanleiding is het totale aantal zetels en de zetelverdeling anders vorm te geven". De heer Bleker is mogelijk tussen dit gesprek en zijn brief aan de staten van Groningen anders gaan denken, maar dit zijn de letterlijke afspraken die zij met hem heeft gemaakt. De heer Westerhof gebruikt als argument dat er een goede samenwerking met de boeren is en dat er daarom twee zetels voor de groene organisaties zouden moeten zijn. Het een is niet strijdig met het ander, want er wordt goed met boerenorganisaties samengewerkt, maar dat gebeurt op een groot aantal terreinen en dat hoeft niet per se via een geborgde zetel in het waterschapsbestuur. Spreekster heeft al uitgelegd aan de heer Baltus dat over de reden waarom de betaling niet als argument wordt genomen, er in de stukken voldoende staat waarom dat niet is gedaan. Als dat wel zou zijn gedaan, zou daar ook weer een controlefactor op moeten worden losgelaten terwijl de betaling enkel een bijstellend aspect is. Daarnaast zouden ook boerenorganisaties en groene organisaties allerlei niet financiële aspecten kunnen aanvoeren die mee kunnen worden genomen in het bijstellen van de basis waar de twaalf provincies gezamenlijk voor hebben gekozen. Zoals gezegd is in de overleggen met de waterschappen ook gewoon geluisterd naar wat de waterschappen wilden. Er is dus een aantal zaken bij Reest en Wieden aangepast, namelijk zowel de omvang van het dagelijks bestuur als het algemeen bestuur. De acht geborgde zetels zijn bij Reest en Wieden op basis van argumenten die ook in de stukken staan, zo gelaten. De groene organisaties kunnen een goede bijdrage leveren aan de waterschappen, maar er moesten een keuze en een verdeling worden gemaakt. Groene organisaties bewijzen dagelijks in allerlei overleggen die de provincie met hen voert, wat hun toegevoegde waarde is. Uiteindelijk is er voor een criterium gekozen en zij vindt dan ook niet dat de vertegenwoordiging van de groene organisaties in de waterschapsbesturen geen recht doet aan de waarde van deze organisaties. Er is een som gemaakt op basis van de economische waarde en aan de hand van de percentages die dit met zich meebrengt kan worden bepaald hoe de zetelverdeling tot stand is gekomen. Die rekensom zal spreekster mevrouw Van de Vijver toesturen. Hierbij zou het bruto nationaal product of het bruto Drents product tot uitgangspunt kunnen worden genomen, maar dat is zo niet gedaan omdat de waterschaps-wet vereist dat de rekensom heel transparant is en het IPO heeft besloten om het zo te doen.

Mevrouw VAN DE VIJVER vraagt hoe de gedeputeerde dan komt aan de economische waarde van een hectare natuurgebied.

Mevrouw KLIP zegt toe dat zij de berekening van de economische waarde van een hectare natuurgebied met de rekensom aan de commissie zal toesturen.

De heer TIMMERMAN merkt op dat de gemiddelde landbouwgrond € 4,00 per m² kost en de gemiddelde bosgrond kost € 1,00 per m².

De heer HORNSTRA merkt op dat het niet om die gegevens gaat. Bosgrond heeft een recreatieve functie en levert aan het bruto Drents product een hogere bijdragen dan de landbouwgrond waar de heer Timmerman op doelt.

Mevrouw KLIP wijst erop dat in de stukken de argumentatie staat die is opgesteld op basis van de brief die namens de milieufederatie en een aantal organisaties is gestuurd. Het is in ieder geval nieuw dat de groene organisaties als categorie voor de geborgde zetels worden genoemd in de waterschapsbesturen. Bovendien is het zo dat de belangen van de groene organisaties in deze provincie zeer worden gekoesterd en dat komt vooral door al die waterprojecten die plaatsvinden in Drenthe, wat ten koste van agrarische grond gaat.

Mevrouw VAN DE VIJVER vraagt of het landbouwgebied niet ook wordt gekoesterd? Waarom wordt dit als argument gebruikt om aan te geven dat één zetel voor de groene organisaties wel voldoende is, terwijl spreekster dat de gedeputeerde niet hoort zeggen bij de andere organisaties? Indien de groene

organisaties echt worden gekoesterd, is dat een argument om deze organisaties juist een grotere stem te laten hebben in de waterschapsbesturen.

Mevrouw KLIP antwoordt dat er is gekozen voor de economische waarde zoals deze is afgesproken in IPO-verband en daarnaast is gekeken naar een aantal niet-materiële aspecten. Zij probeert dan ook alleen nog een nadere invulling van die niet-materiële aspecten te geven. Het is niet zo dat in deze provincie de ene organisatie meer wordt gekoesterd dan de andere, want dat zegt spreekster niet. Bij het vinden van een compromis met zoveel partijen, zijn er altijd partijen die het niet helemaal naar de zin is. Toch is daar uitermate zorgvuldig mee omgegaan.

TWEEDE TERMIJN

De heer HOEKSTRA merkt op dat het huidige voorstel voor het waterschapsbestel inderdaad iets van een gedrocht heeft. Hij voelt wel iets voor die uitspraak, maar zijn betoog was om er niet nog meer een gedrocht van te maken. Door de verdeling van de geborgde zetels ontstaat er namelijk meer onevenwichtigheid. Feit blijft dat er in Reest en Wieden 30% van de zetels naar de bedrijfseconomische belangen gaat, dan is er gezien vanuit het democratische gehalte minder sprake van evenwichtigheid. Hij vraagt om een soort correctie. Met economische waarde wordt dan ook niet uitgekomen. In de beantwoording van de gedeputeerde voelt spreker heel veel ruimte om met niet-materiële aspecten rekening te houden en de staatssecretaris zegt nadrukkelijk dat er ruimte is voor provincies met meer of minder natuur om dat ook te doen. In de Randstad zou dat er dus anders uit kunnen zien dan in Drenthe. Als tweede is er gezegd dat het om een broos compromis gaat, maar hij voelt dat niet zo als het gaat om de belangen van natuur, landbouw en bedrijfsleven. Hij voelt het eerder zo dat hoe constructiever een partij zich opstelt, hoe minder zetels deze partij in het waterschapsbestuur krijgt. Hij vindt dit dus een onevenwichtig voorstel, want de groene organisaties krijgen niet als enige een geborgde zetel in het waterschapsbestuur. Ook landbouw en bedrijfsleven hebben onder het huidige bestel geen geborgde zetel en krijgen het straks wel. Er is zelfs een aantal partijen met veel meer geborgde zetels. Hij hoort dat er in Velt en Vecht wel sprake is geweest van twee geborgde zetels voor natuurbescherming en dat doet hem deugd. Het is hem bekend dat de colleges dit standpunt hebben, maar in Groningen ligt nog steeds een motie voor waarin de politiek aangeeft dat het toch anders moet. Duidelijk is dus dat de colleges dit standpunt hebben, maar in Groningen is er nog wat beweging. Hij blijft dus bij zijn aansporing om de geborgde zetels voor natuur naar twee te brengen. Op het totaal aantal zetels zal dit ten goede komen aan het gehele proces, inclusief de verkiezing voor gekozen zetels.

Mevrouw KLIP vraagt hoe die commissieleden die in eerste termijn hebben aangegeven voor twee zetels voor de groene organisaties te zijn, dat vertaald willen zien. Moet er dan bij iemand anders iets af, zodat de economische waarde helemaal los wordt gelaten? Of moet het algemeen bestuur groter worden?

De heer KUIPERS heeft een schrijven voor zich liggen van de staten van de provincie Groningen waarin wordt gerefereerd aan de motie die zij op 27 juni 2007 hebben aangenomen, waarin wordt aangegeven dat de staten in meerderheid kiezen voor de verdeling 3-2-2 en dat zijn er samen 7, net zoals Drenthe 4-2-1 had. In datzelfde schrijven staat aan het eind dat wanneer de staten van Drenthe een afwijkend standpunt hebben ten opzichte van de staten van Groningen, de minister van verkeer en waterstaat gaat beslissen. Er moet worden voorkomen dat een besluit hierover in handen wordt gegeven van het ministerie. Het stuk is nu nog een A-stuk, maar spreker stelt voor om er een B-stuk van te maken dat in de staten zal worden besproken. Hij is er in ieder geval voor om de groene organisaties twee zetels te geven en om een conflict te voorkomen kan hij zich voorstellen dat ook deze staten besluit nemen tot een verdeling van 3-2-2. Daarmee wordt het algemeen bestuur niet uitgebreid en wordt recht gedaan aan de visie van zijn fractie en van meerdere fracties. Zijn fractie zal in de eerstkomende statenvergadering met een initiatiefvoorstel komen.

De heer BALTES hoort niet in de groep die per definitie wil dat de natuurorganisaties twee zetels zullen krijgen. Overigens zegt hij ook niet dat het uitgesloten is. De betaling meenemen als controlefactor is niet iets waar spreker het zonder meer mee eens is. Hij heeft geciteerd uit de toelichting en dat is dus de mening van het college, namelijk dat dit element hooguit kan worden gebruikt als controlefactor. Daarbij wordt gerefereerd aan de memorie van toelichting. Spreker heeft die memorie ook doorgenomen en citeert een ander stuk, namelijk dat "de omvang van de betaling door een categorie als zelfstandig criterium uit het wetsartikel is geschrapt omdat het met de huidige invulling van de trits geen direct afwegingscriterium meer is voor de mate van zeggenschap." Daar is spreker het over eens. Verder staat er dat "met het verdwijnen van de symmetrie in de categorieën bij betaling en zeggenschap een directe relatie immers niet meer mogelijk is". Daar is spreker het ook al mee eens. In diezelfde memorie van toelichting staat echter ook dat "dat niet wil zeggen dat het buiten beschouwing zal blijven in de afweging. De omvang van de betaling is immers ook afgeleid van de mate van belang van de categorie en kan als zodanig nog steeds worden gezien als een, zij het globale, indicator." Hier wordt een handreiking in de memorie gedaan om de betaling wel degelijk mee te wegen. Hier staat niet dat het één op één moet worden doorvertaald, maar wel dat het als beoordelingscriterium kan worden meegenomen. Spreker begrijpt uit de motivatie van de gedeputeerde dat deze handreiking bewust niet is gebruikt.

De heer LANGENKAMP vraagt wat de VVD nu zelf wil.

De heer BALTES zou dit niet inbrengen als hij hier geen kern van waarheid in zou zien. Als het komt tot een andere verdeling van de geborgde zetels, is voor hem ook bespreekbaar dat voor de categorie Bedrijven er een zetel bij komt in Noorderzijvest en Hunze en Aa's.

De heer LAMMERS merkt op dat er over extra zetels voor groene organisaties voor de zomer van 2007 een motie in stemming is gebracht en een meerderheid in de staten van Drenthe was toen niet voor een extra groene zetel. Het CDA zal dat standpunt niet veranderen. Spreker heeft namelijk geen antwoord op de vraag van mevrouw Klip over hoe de verdeling er dan moet uitzien als de groene organisaties twee zetels krijgen. Daarnaast voorziet spreker met gedeputeerde dat het mogelijk over vier jaar allemaal weer heel anders is, want die evaluatie zal beslist wat gaan opleveren. Hij heeft wel enige sympathie voor het betoog van de heer Baltés, maar wil eigenlijk niet tornen aan de voorgestelde zetelverdeling, want als dat wel gebeurt, wordt er een steen uit een bouwwerk gehaald waardoor het hele gebouw wankelt.

De heer MEDEMBLIK vindt dat er best meer vertrouwen zou mogen zijn in de democratie. Indien de keizers natuur belangrijk vinden, komt dit in de diverse programma's en de verkiezingslijsten terug. Wat nu voorligt is voor zijn gevoel ook geen eindproduct, want dat is de volledige ontborging van de zetels. Wat nu is bereikt is het hoogst haalbare en als daaraan wordt gepeuterd, dan blijft er van het bouwwerk niets over. Hij kan zich voorstellen dat er in de discussie die plaatsvindt wordt vastgehouden aan iets wat meetbaar is en dan komt hij bij waarden in het economisch verkeer uit, ook al is dat in alle gevallen niet altijd volledig te onderbouwen. Er is geen andere methodiek, want als het maatschappelijk belang moet worden gemeten, dan is dat moeilijk meetbaar. Hij stemt dus in met het voorliggende voorstel.

Mevrouw VAN DE VIJVER merkt op dat het op dit moment kan gebeuren dat de provincie Groningen een ander besluit neemt dan de provincie Drenthe. Beide provincies hebben moties van gelijke strekking behandeld, maar daar is verschillend over besloten, want Groningen heeft de motie aangenomen en Drenthe heeft de motie afgewezen. Het is goed denkbaar dat straks de staatssecretaris de knoop doorhakt. Is dat wat de heer Medemblik bedoelt met dat het nu maar moet gebeuren?

De heer MEDEMBLIK antwoordt ontkennend. De manier waarop de drie belangen plaats krijgen in een waterschapsbestuur is iets waarvan hij heeft gezegd dat dit maar moet gebeuren, namelijk dat dit via verkiezingen tot uiting moet komen.

Mevrouw VAN DE VIJVER merkt op dat geborgde zetels niet via verkiezingen worden vergeven.

De heer MEDEMBLIK bedoelt dat bij de verkiezingslijsten straks tot uiting kan komen welk belang welke partij het hoogst acht. Dat gaat wel degelijk via verkiezingen.

De heer WIJBENGA vraagt wat de ChristenUnie vindt van één of twee zetels voor de groene organisaties.

De heer MEDEMBLIK antwoordt dat de kans dat zijn fractie afwijkt van de eerder ingenomen stelling over de ingediende motie, niet zo groot is.

De heer WESTERHOF sluit zich in grote lijnen aan bij de opmerkingen van de heer Kuipers, met dien verstande dat er binnen het wettelijk kader ruimte is voor een extra zetel. Indien bij een blijvend verschil tussen Drenthe en Groningen de staatssecretaris de knoop doorhakt, is de kans groot dat dit ten koste van de landbouw zal gaan, nu de landbouw op dit moment het grootste aantal zetels bezet. De kans dat daar wat afgaat is vele malen groter dan dat er een zetel voor de groene organisaties bij komt.

Mevrouw VAN DE VIJVER heeft de gedeputeerde gehoord over het koesteren van de natuurbeschermingsorganisaties. Spreekster wil de extra belangen die zij vertegenwoordigen meenemen en heeft waardering voor de bijdrage die deze organisaties leveren bij zaken als waterberging. Toch krijgen die organisaties maar één zetel, en dat is de zetel die wettelijk is vastgelegd en niets meer. Van de heer Hoekstra heeft spreekster begrepen dat de organisaties dit zelf niet zien als koestering en waardering. Spreekster heeft in haar motie bij de algemene beschouwingen neergelegd hoe zij de zetelverdeling zou willen zien en dat hield een herschikking in van de zeven of acht zetels die er zijn. De grootste categorie levert dan wat in ten behoeve van de kleine categorie. Er is ook een andere optie, namelijk de uitbreiding van het totaal aantal zetels van 23 naar 24, en die ene kan dan binnen het aantal geborgde zetels aan de natuur worden gegeven. Dan hoeft niemand van de andere categorie iets in te leveren en het totaal aantal zetels van het algemeen bestuur wordt daarmee maar met één vergroot. Op die manier wordt nog altijd 20% beneden het maximum toegestane aantal van 30 gebleven. Dat is toch een mooie verkleining? Iedereen is dan tevreden.

De heer KUIPERS merkt op dat hij hierin mee zou kunnen gaan, maar dit voorstel staat wel op gespannen voet met de motie die in de staten van Groningen is aangenomen, waardoor de kans aanwezig blijft dat de staatssecretaris gaat ingrijpen.

Mevrouw VAN DE VIJVER antwoordt dat de Groninger commissie vandaag ook vergadert en ook deze provincie moet nog een beslissing nemen. Er ligt een schone taak voor de staten om te kijken in hoeverre ook Groningen gevoelig zou zijn voor een dergelijk voorstel.

De heer MEDEMBLIK meent zich te herinneren dat het aantal zetels een oneven aantal moet zijn.

Mevrouw VAN DE VIJVER antwoordt dat het maximum 30 mag zijn en dat is ook een even getal.

Mevrouw KLIP antwoordt dat zij de commissie ontraadt om al deze acties te ondernemen. Zij is blij met de steun van het CDA en de ChristenUnie. Wat zij zojuist zij over een extra zetel voor de groene organisaties, geldt zeker ook voor de categorie bedrijven, want ook hen staat het vrij om via een eigen lijst een behoorlijk aantal van die andere zetels binnen te halen. Zo is de nieuwe waterschapswet ook bedoeld. Verder spreekt de commissie steeds over de provincie Groningen, maar een gewijzigd voorstel heeft ook gevolgen voor de twee waterschappen waarvan het grondgebied deels in Overijssel ligt. Nogmaals, indien de staten aan één draadje gaan trekken, valt het hele haakwerkje uit elkaar en dan zal de staatssecretaris bij alle vier waterschappen gaan ingrijpen. Toevoeging van een extra zetel voor de groene organisaties heeft dus effecten in zowel Groningen als Overijssel en vergroot de kans dat de staats-

secretaris uiteindelijk de knoop zal doorhakken. In de memorie van toelichting staat ook dat de "provincie de mate van diversiteit van belangen binnen de categorieën kan betrekken bij de bepaling van het zetelaantal". Dat is niet alleen de betaling, maar betreft ook al de niet-materiële aspecten. Wellicht dat spreekster dan de verkeerde accenten heeft gelegd dat de nadruk zo op het koesteren van de groene organisaties is komen te liggen, maar wat zij bedoelt te zeggen is dat voor alle organisaties ook een aantal niet materiële aspecten een rol speelt. Niet alles kan in een vakje worden gestopt en om tot een compromis te kunnen komen is het nodig dat er wordt uitgegaan van een aantal meetbare criteria. Na heel veel heen en weer gepraat is voor dit compromis gekozen, waarbij recht is gedaan aan alle belangen van iedereen. Zij roept met klem op om niet aan het haakwerkje te gaan trekken.

De heer MEDEMBLIK kan aan zijn woorden in tweede termijn niet de conclusie verbinden dat hij de gedeputeerde onvoorwaardelijk steunt.

De VOORZITTER concludeert dat dit stuk niet als A-stuk, maar als B-stuk zal worden besproken in de eerstvolgende vergadering van de staten. Acties van de kant van de commissie worden met belangstelling afgewacht.

14. Brief van 19 december 2007 over de vervoerscapaciteit hoogspanningsnet

De heer BUREMA spreekt in namens de Milieufederatie Drenthe en de Stichting "Het Drentse Landschap". Hij vraagt aandacht voor de grote maatschappelijke waarden in het Reestdal en in het Oude Diep. In het nu geldende POP heeft een afweging plaatsgevonden tussen de economische belangen aan de ene kant en de belangen van natuur en landschap aan de andere kant. Daarin is toen de keuze gemaakt dat de waarden van natuur en landschap zo zwaar zouden moeten wegen dat de bestaande hoogspanningslijn door het Reestdal zou moeten verdwijnen. Hij constateert dat nu een keuze voorligt deze lijn te handhaven. Hij snapt dat er op dit moment zware maatschappelijke belangen spelen op het gebied van energievoorziening. Hij kan zich ook voorstellen dat de provincie in deze belangenafweging het onderspit heeft gedolven ten opzichte van de belangen die op landelijk niveau spelen. Hij kan begrip opbrengen voor de keuze die nu is gemaakt voor de korte termijn. Hij heeft alleen problemen met het feit dat nu dreigt dat ook op lange termijn de lijn blijft gehandhaafd en dat het belang van landschap en natuur van deze gebieden ondergeschikt wordt gemaakt aan het economisch belang. In het kader van het POP is het een afweging geweest en als hij kijkt naar de huidige situatie, dan is het natuurwetenschappelijk en landschappelijk belang van dit gebied alleen maar zwaarder gaan wegen, want het gebied is aangewezen als onderdeel van de ecologische hoofdstructuur (EHS) en er is veel geld in de waarden van die gebieden geïnvesteerd. Hij pleit ervoor om op lange termijn - en hij denkt hierbij ook op de discussies die er nog gaan komen op energiegebied, bijvoorbeeld over de 380kV-lijn - de oplossing overeind te houden dat de lijn in het Reestdal en het Oude Diep op termijn verdwijnt. Of dat dan een oplossing wordt van een alternatief tracé of een gedeeltelijk ondergrondse oplossing, is iets wat hij nu nog in het midden laat. Hij pleit ervoor dat die opties op de lange termijn duidelijk in beeld blijven. Als onderdeel van de nu voorliggende oplossing is een bedrag beschikbaar van € 10 miljoen aan compensatiegelden. Hij pleit ervoor dit nadrukkelijk als compensatiegeld in te zetten en dat betekent dat daarmee extra investeringen in natuur en landschap moeten worden gedaan. Dat mag niet betekenen dat daarmee regulier beleid gefinancierd wordt. In dat opzicht pleit hij voor een zorgvuldig proces om die middelen goed in te zetten, ook al zal er van de kant van TenneT tijdsdruk zitten om op korte termijn beslissingen te nemen.

De heer HORNSTRA dacht toen hij dit stuk las dat er een keuze kon worden gemaakt uit groen of groen en dan is de uitkomst altijd groen. In het POP staat dat de lijn Zwolle-Hoogeveen zou verdwijnen en nu wordt een afwijking van het POP voorgesteld waar de staten misschien ook wel iets over te vertellen hebben. Op pagina 252 staat alleen dat bij een afwijking het college daarover gaat. Eigenlijk is dit dus een verhaal waar de commissie wel iets van mag vinden en hopelijk luistert het college ook naar die inbreng, maar uiteindelijk beslist het college. Als het gaat om het resultaat dan is er knap onderhandeld

door het college. Natuurorganisaties zijn daar op zich wel blij mee, maar het is wel de goedkoopste structurele oplossing. Is daarmee de mogelijkheid van een ondergrondse netverbinding geheel opgegeven? Wat is structureel? In 2010 zou die lijn worden ontmanteld en definitief verdwijnen, maar nu leest spreker in het stuk dat de lijn structureel blijft. Dan kan hij in lengte van dagen tegen dit prachtige verschijnsel aankijken en dan is de vraag wat er voor ruimte is voor veranderende politieke inzichten. De verwachting was niet alleen bij het Reestdal en het Oude Diep dat de lijn zou verdwijnen, maar ook voor de gemeente Hoogeveen. Ook in Hoogeveen waren plannen om naast het stadscentrum iets te doen en wanneer deze lijn blijft bestaan zijn die oplossingen niet mogelijk. De vraag is of het college daaraan gedacht heeft en of het college daar nog iets mee wil doen. In het stuk is iets te lezen over run back-scenario's en een aantal commissieleden heeft wel eens gesproken met tuinders en gehoord over problemen met teruglevering aan het net. Als spreker het goed leest mogen tuinders nu leveren, maar wel onder bepaalde voorwaarden die in de kleine letters staan en dat betekent dat levering maar voor een bepaalde periode is gegarandeerd, binnen een bepaalde bandbreedte. Dan bestaat het gevaar dat de kleine jongens een speelbal worden van TenneT en de grote jongens. Als het zo uitkomt mogen zij dus meespelen en anders staan zij aan de kant. Als de kleine producenten van groene stroom echt een kans krijgen, is het de vraag of dit op deze manier moet gebeuren. Spreker denkt dat dit anders moet kunnen. Als het gaat over de toekomst is het voor de hand liggend dat er niet meer kabels over Drenthe moeten gaan en ook Friesland wenst spreker niet direct toe dat er nog meer van die kabels komen. Als hij de brief leest van mevrouw Van der Hoeven, is de toezegging dat het niet over Drenthe zal gaan, niet echt hard. Terugkomend op de kansen voor kleine producenten, ontstond de discussie over het capaciteitentekort in de commissie nadat spreker was gebleken dat de ontwikkeling van het windmolenpark in Coevorden stagneerde door dit capaciteitsprobleem. Toen had het ook geen zin om te vragen hoe het staat met de uitwerking van een commissiebrede uitspraak. Iedereen heeft toen gezegd dat er een uitbreiding van windenergie moest komen tot ongeveer 35 mW in het gebied Coevorden-Emmen. Nu heeft het dus weer zin om die vraag te stellen en spreker is dan ook benieuwd wat het college heeft gedaan in die tussentijd en wanneer het college met concrete voorstellen komt. Het lijkt spreker goed om bij de Energienota heel concreet aan te geven hoe het college daarover denkt. Indien het college net zo slagvaardig handelt als bij dit capaciteitsprobleem is gedaan, dan komt het vast goed met de windmolens en duurzame energie in Drenthe.

De heer BOMHOF merkt op dat het opwaarderen van de bestaande lijn Zwolle-Eemshaven een prima zaak is. Verder wil hij dat het deel van Zwolle naar Hoogeveen zo lang dit nodig is, blijft bestaan, zeker indien alternatieve vormen van energieopwekking, zoals windmolens, enorm veel extra stroom opleveren. Indien het economisch en energetisch niet langer nodig is dat dit traject blijft voortbestaan, kan daar natuurlijk opnieuw over worden gesproken. Hij complimenteert het college voor het onderhandelingsresultaat. Het is heel knap om in de richting van de minister aan te geven dat wordt toegestaan dat de bestaande hoogspanningslijn niet wordt afgebroken, als zou het een belang van de minister zijn. Het is namelijk puur een belang van de drie noordelijke provincies en als de minister dan ook nog zover komt dat € 10 miljoen over de tafel wordt geschoven, dan is dat een mooi resultaat. Hij heeft zich ook afgevraagd waarom de minister en TenneT nu zo snel met een bedrag gingen schuiven. Dat is niet zo moeilijk te bedenken, want de consument betaalt dit gewoon in de netwerkkosten. Iedereen heeft de jaarlijkse afrekening gehad van gas en elektra en duidelijk was te zien hoe hoog de kosten zijn die TenneT in rekening brengt. De provincie kan er wat mee doen en dat staat onderaan pagina 2. De inspreker had het al over nieuw beleid en compensatie. Dat is ook terecht. Er staan twee onderwerpen waarvan hij dacht dat er misschien wel geld voor was omdat het al in uitvoering is. Dat geldt voor het beekdal van het Oude Diep en het Uitvoeringsprogramma landschap De Wolden. Hoe zit dat nu? Zijn die gelden al door de provincie gereserveerd en is het dan nodig om daar € 10 miljoen in te stoppen? Kunnen voor dat bedrag geen andere projecten worden bedacht? Hoe zit dat precies?

De heer LAMMERS is blij dat er een oplossing is gevonden voor het totale gebrek aan nog beschikbare capaciteit op het hoogspanningsnet, want dat is in de eerste plaats slecht voor de economie en in de tweede plaats heel slecht voor initiatieven om duurzaam opgewekte elektriciteit af te leveren. Het CDA

is het volkomen duidelijk dat het handhaven van de lijn Hoogeveen-Zwolle soelaas biedt voor de gerezen problemen. Een definitieve oplossing is een nieuwe 380 kV-lijn vanaf de Noordoostpolder naar Eemshaven. Hij hoopt dat die lijn niet over Drents gebied zal lopen. Het CDA heeft druk meegedaan aan die discussie en via de partij kamerleden bewerkt en gezegd dat die lijn Hoogeveen-Zwolle even gehandhaafd moet blijven. Dat is de enige oplossing voor de korte termijn. Het is nu niet alleen gebleven bij het tijdelijk handhaven van die lijn, maar het gaat om het structureel handhaven van de lijn, evenals het opwaarderen ervan. Op de website van TenneT staat dat € 100 miljoen in de opwaardering wordt gestoken en dan kan er ook nog € 10 miljoen af voor het Reestdal en het Oude Diep, maar de ontsiering van het landschap blijft natuurlijk wel bestaan. Het zij zo, want er is een groot belang, maar het is wel jammer dat er niet is ingegaan op andere opties, zoals het ondergronds leggen van die kabel, want nu moeten er toch nieuwe kabels in. Er is ook nog een mogelijkheid om eventueel op gelijkspanning over te gaan. In dat geval zijn de magnetische velden nog beperkten en gezondheidsrisico's zijn er dan niet. Niet vergeten moet worden dat de oplossing die TenneT is geboden, maakt dat de bestaande 220 kV-lijn niet hoeft te worden opgewaardeerd door Friesland heen. Dat had TenneT wel gemoeten vanwege de RWE-centrale in Eemshaven. Hij vraagt waarom die ondergrondse optie met gelijkspanning zo weinig aandacht heeft gekregen, want er zijn interessante ontwikkelingen in de industrie gaande op dit moment. Hij sluit zich aan bij de opmerkingen van de heer Hornstra over het run backscenario, want het is technisch niet mogelijk om zonder die scenario's te werken. Het is interessant om een becijfering te krijgen van wat zo'n kleine energieleverancier het aan omzet gaat kosten als onder een run backscenario moet worden geleverd. Zit deze dan op 95% op jaarbasis of op 90%, of kan het nog lager zijn? De opmerkingen over de windmolens ondersteunt hij evenzeer en neemt het petje af voor de heer Hornstra dat hij het capaciteitsprobleem heeft aangeslingerd. Het is merkwaardig als wegen vollopen en kanalen verstopt raken met schepen, want dan is iedereen erbij om daarop te wijzen. Als filevorming op het hoogspanningsnet ontstaat, wat minstens net zo erg is, blijft dat onzichtbaar totdat het ineens onder de aandacht komt. In de toekomst moet daarom scherp worden opgelet. De uitnodiging van het Ministerie van Economische Zaken om in 2010 opnieuw te praten, lijkt spreker een prima idee, want nu er weer groei zit in de energietransporten over het net zal scherper moeten worden gekeken hoe de eerstkomende jaren doorgekomen moeten worden totdat die nieuwe definitieve oplossing er is. Het is erg goed dat er voorlichtingsbijeenkomsten worden gehouden. Ook de bewoners van het Reestdal krijgen eind januari nog een voorlichtingssessie. Spreker heeft niet gehoord dat er veel weerstand is, maar deze is toch wel geventileerd door een inspreker en spreker denkt dat het goed is dat de zaken daar goed worden uiteengezet.

De heer VAN BERKUM is blij met het gegeven dat de capaciteit van het hoogspanningsnet niet langer een blokkade vormt voor de toepassing van kleinschalige energieopwekking in de regio's. Dat er nog andere belemmeringen zijn voor de kleine producenten, dat zij zo, maar dat hoeft deze oplossing niet in de weg te staan. Natuurlijk is het voor degenen die onder het tracé wonen en voor de natuurgebieden die er liggen jammer dat het voorlopig blijft staan, maar in dit geval weegt het algemeen belang zwaarder dan het particulier belang. Dat is echter niet voor altijd, want voor spreker kan dit altijd weer ter discussie komen, zodat hoogspanningslijnen daar op termijn toch verdwijnen. Hij complimenteert het college met het pakket van compensatiemaatregelen van € 10 miljoen dat er bij het rijk is uitgesleept. Ook daar de opmerking dat dit moet worden ingezet als extra middelen om extra dingen te doen en niet om al bestaande plannen te financieren. Hij benadrukt dat het college nu daadkrachtig met windturbines aan de slag moet.

De heer KUIPERS vindt dit een vreemde situatie, want er is ruimte op het net maar deze is al verkocht en daardoor is er geen ruimte meer. Daarom moet nu een besluit worden genomen dat hij eigenlijk niet wil, maar om verschillende redenen moet nu wel goedkeuring worden gegeven aan het voorstel zoals het voorligt. Het betekent alleen niet dat GroenLinks daarmee nu zegt dat op de lange termijn de leiding die door het Reestdal loopt zal blijven bestaan, want er moet worden ingezet op de aanleg van de lijn Eemshaven-Ens. Dat zal nog tientallen jaren duren, maar toch zal die lijn door het Reestdal moeten verdwijnen.

De heer LAMMERS wijst erop dat op de website van TenneT staat dat de lijn Hoogeveen-Zwolle nu structureel wordt meegepland en de definitieve lijn die er komt levert extra capaciteit op. Daar komt niet uit naar voren dat deze lijn wordt afgebroken.

De heer KUIPERS is van mening dat op de lange termijn deze lijn wel moet verdwijnen. Dat zal moeten worden meegenomen in de onderhandelingen met TenneT, dan wel met de dan aanwezig zijnde transporteurs in dezen. Wat wel van belang is dat wanneer het voorstel zoals dat voorligt, uitgevoerd gaat worden, de kleinere participanten geen speelbal worden en naar believen van TenneT naar believen wel en niet mogen leveren. Die levering dient structureel te zijn en te blijven. De discussie zoals de heer Hornstra voorstelt over windenergie vindt hij interessant en wat hem betreft kan die discussie worden gestart. GroenLinks vindt verder dat de compensatie prima is, maar wel een duidelijke extra moet opleveren en geen uitvoering mogelijk maakt van reeds gepland of bestaand beleid.

De heer WESTERHOF merkt op dat binnen de Europese Unie afspraken zijn gemaakt over de berekening van netwerkkosten. Deze worden omgeslagen over de energierekeningen van consumenten, zowel voor bedrijven als particulieren. De afgelopen vijf jaar is jaarlijks gemiddeld €33 miljard binnengehaald voor netwerkkonstandhoud, terwijl er gemiddeld maar €3 miljard is geïnvesteerd. Dat betekent dat energiebedrijven en/of netwerkbeheerders de afgelopen vijf jaar zo'n €150 miljard in portefeuille hebben. Wie heeft er een probleem met overbelasting van de netwerken? Dat zijn volgens hem de netwerkbeheerders en energieleveranciers die nog steeds hun netwerk hebben, die het geld onder de pet houden en daarmee de consument bedriegen en ook deze staten, evenals de bestuurders van nationale en regionale overheden die toezicht moeten houden op een gedegen netwerk van voldoende capaciteit. Als volksvertegenwoordigers mag worden geëist dat met deze voorzieningen een goed netwerk gegarandeerd wordt. Zijn er met TenneT afspraken gemaakt over de afbouw van de lijn Zwolle-Hoogkerk in 2020, als de nieuwe 380 kV-lijn Eemshaven-Ens gereed is? Het lijkt overbodig maar een afbouwafpraak op dit moment bij wijziging van het netwerk is verstandiger dan over tien jaar een volledig nieuwe procedure in gang te zetten. Daarmee is de voorspelbaarheid van de provincie op zijn minst onderbouwd. De normale energiebehoefte groeit jaarlijks met 2% à 3% per jaar. Er komen met stijging van de energieprijzen steeds meer particuliere initiatieven voor de particuliere energiemarkt door middel van bijvoorbeeld zonnecellen. Dat levert ook een stijging van 2% à 3% per jaar op. Het windmolenpark in Coevorden van 15 mW moet nog worden gebouwd. De toenemende behoefte aan groene stroom onder de gebruikers van 5% per jaar veroorzaakt een verschuiving van de verdeling van energieleveranciers met 5% per jaar op ten opzichte van de grijze elektriciteit. Er zijn overeenkomsten over Europese doorlevering van energie en daar bovenop komt de levering van twee nieuwe kolengestookte centrales in Eemshaven. De fluctuaties in leveringen zijn niet alleen afhankelijk van de maximale capaciteit, maar ook van de energiebeurs en de energieprijzen, pulsinvloeden door consumentengedrag en de afname van landen binnen de EU en daarbuiten. Vervolgens zijn er nog de weersinvloeden, politieke spanningen en onrust. Wat betekenen deze ontwikkelingen voor de belastbaarheid van het netwerk? Kan de burger worden gegarandeerd dat het niet zo krap wordt berekend dat daarmee particulier initiatief en gebruik van zonnecellen door private personen onmogelijk worden? Het is voor hem onacceptabel als private personen een eigen energievoorziening onmogelijk wordt gemaakt. De afhankelijkheid van inwoners van dit land van multinationale energieleveranciers is in strijd met de grondwet, ook al is deze afhankelijkheid er een van administratieve aard. Op 14 juli 2004 is een amendement Samson in het Staatsblad gepubliceerd, waarin staat dat particulieren die via zonnecellen energie willen leveren aan een netwerk, moeten worden toegelaten. Hij is er bang voor dat ondanks dit amendement de energieleveranciers zeggen dat de lijn op slot gaat. Dan is er echt een probleem, want dan maakt niet de politiek uit hoe de energielevering in Nederland plaatsvindt, maar de grote jongens.

De heer HORNSTRA vraagt wat de heer Westerhof vindt van het voorliggende verhaal van het college om de lijn Zwolle-Hoogeveen open te houden.

De heer WESTERHOF is niet voor niets begonnen met die ontluistering. Hij vindt het meer dan schandig dat er nu € 150 miljard in allerlei aardige portefeuilles is belegd, terwijl het geld had moeten worden besteed aan een goede infrastructuur op het gebied van energievoorziening binnen Europa. Dat de lijn overbelast is, wijst erop dat is nagelaten om op tijd in te grijpen door nationale en regionale overheden op deze ontwikkeling. Dit had TenneT zelf moeten zien aankomen en maatregelen moeten nemen.

De heer LAMMERS wijst erop dat daar de discussie nu niet over gaat.

De heer HORNSTRA vraagt of de heer Westerhof nu vindt dat het college is afgescheept met een fooi van € 10 miljoen, aangezien de netwerkbeheerders best nog meer hiervoor hadden kunnen neerleggen. Spreker wijst erop dat de zaken toch wat anders in elkaar zitten, want de plannen aan de Eemshaven zijn nog niet heel oud, terwijl vooral door die plannen het capaciteitsprobleem is ontstaan. Daarvoor moet nu een oplossing worden gevonden. Het financiële verhaal staat er toch enigszins buiten.

De heer WESTERHOF wijst erop dat het elektriciteitsnetwerk in Drenthe heel oud is. Het is goed dat er periodieke inspecties worden uitgevoerd op de dikte van de leiding en de stroomgeleidingscapaciteit. Het netwerk had dus al veel eerder onderhoud moeten krijgen. Dit probleem bestaat dus al veel langer, dus daar had deze gedeputeerde niet veel aan kunnen doen. Van een gedeputeerde uit een van de vorige colleges die dit in portefeuille had, had al veel eerder een signaal moeten uitgaan naar de minister van economische zaken dat vanwege bepaalde ontwikkelingen tegen de grenzen van de capaciteit van de leiding zou worden aangelopen.

Mevrouw KLIP antwoordt dat zij met TenneT het gesprek is aangegaan teneinde ervoor te kunnen zorgen dat de capaciteit van de leiding voor de komende jaren gegarandeerd zou zijn. TenneT heeft spreekster daarbij overtuigd van het feit dat de problemen die nu met de capaciteit zijn ontstaan, niet waren te voorzien. Overigens gaat de provincie ook niet over TenneT, maar het Ministerie van Economische Zaken. De elektriciteitswereld is in korte tijd heel erg veranderd en op nationaal niveau is afgesproken dat Nederland van een energie-importerend land binnenkort als de grote centrale in Eemshaven zijn gerealiseerd, een energie-exporterend land zal worden. Daarbij is de door iedereen gewenste maar onverwachte groei van alle groene initiatieven reden geweest dat vrij snel die problemen op dat hoogspanningsnet naar voren zijn gekomen. Dat geldt voor de provincies Drenthe en Zuid-Holland. Zij dankt de meerderheid van de commissie voor de complimenten, want dit punt is door de heer Hornstra aangekaart en op bestuurlijk niveau heeft de heer Alders het initiatief genomen. Verder hebben ambtenaren en bestuurders van de provincie Drenthe dit hele traject getrokken en hebben dit samen met Overijssel en Groningen gedaan. Dat was wel een bijzonder traject om inderdaad met de minister en TenneT zo snel tot zaken te komen. Dat was voor iedereen gunstig en niet in het minst voor de minister, die ook de hete adem van de Tweede Kamer in de nek voelt. Twee dagen voor het kerstreces heeft spreekster deze oplossing ten overstaan van de minister een onvermijdelijke deeloplossing genoemd. Ook heeft zij gezegd dat overheden het zich niet kunnen veroorloven om de ontwikkeling van groene initiatieven af te remmen door capaciteitsproblemen. Spreekster is trots op wat er is bereikt en onderschrijft het feit dat het niet de wens was om de lijn Hoogeveen-Zwolle te handhaven, want verwijdering daarvan is niet voor niets in het POP terecht gekomen. Het algemeen belang heeft daar alleen voorrang gekregen. Bovendien is bereikt dat meteen met de minister om tafel kan worden gegaan over een nieuwe 380 kV-leiding. Het college heeft duidelijk in haar brief aangegeven dat Drenthe op dat gebied haar portie wel gehad heeft, maar de minister heeft daar nog niets over toegezegd. Wel is de toezegging verkregen dat zodra dit college het besluit heeft genomen om het POP te wijzigen, op dat moment het traject in werking gaat waarbij al die kleinschalige groene initiatieven die nu bekend zijn, zullen worden toegelaten op het net. Verder is samen met Zuid-Holland bereikt dat er een wetsvoorstel in voorbereiding is dat een inmiddels geaccordeerde Europese richtlijn ook in Nederlandse wetgeving wordt opgenomen, namelijk dat duurzame initiatieven altijd voorrang op het net krijgen. Dat moet bij wet geregeld worden. Nu is het nog zo dat er ruimte wordt gereserveerd op het net voor bepaalde energieleveranciers en dan is ook TenneT gehouden aan die afspraken. Het bedrag van € 10 miljoen is er om

een extra impuls te geven aan projecten die al wel waren gepland, maar die zijn niet in plaats gekomen van de gelden die via het Investeringsbudget landelijk gebied (ILG) of andere regelingen al waren gereserveerd. Het bedrag is dus bedoeld als extra impuls voor dat gebied, wat op een ander terrein een ader moet laten. Zij is blij dat de heer Burema begrip heeft voor de gemaakte keuze. Er is geen overleg gepleegd, maar de milieufederatie is gedurende het traject wel op de hoogte gehouden. Zowel de heer Burema als GroenLinks pleiten voor het op lange termijn verdwijnen van de lijn. Natuurlijk heeft zij geen glazen bol, maar het is niet zo dat zij nu al kan zeggen dat de lijn over twintig jaar weg zal zijn. Deel van de totale afspraak is dus dat die lijn blijft staan en dat is ook de reden dat TenneT investeert in die lijn en die 380kV-extra lijn die zij niet door Drenthe wil hebben, komt bovenop het structureel handhaven van de lijn Groningen-Hoogeveen-Zwolle. De heer Burema pleit voor een zorgvuldig proces als het gaat om de besteding van compensatiegelden. TenneT is nu bezig met het investeringsplan voor dit traject en daar zit die €10 miljoen in. Dit hoeft niet tot achter de komma te zijn geregeld met allerlei organisaties en Overijssel, maar het is wel zo dat daar globaal voor 1 april afspraken over moeten zijn gemaakt, aangezien het deel is van het investeringsbesluit dat TenneT op korte termijn naar het Ministerie van Economische Zaken moet sturen. Zij belooft daarin de grootst mogelijke zorgvuldigheid te zullen betrachten. Er is aangegeven dat de optie om ondergrond te gaan met de lijn, niet of nauwelijks besproken is, maar dat is wel zo. Het ging hierbij alleen om een onwaarschijnlijk hoog bedrag en bovendien is dit niet helemaal neutraal voor het milieu, want het betekent dat er in een strook van honderd meter helemaal niets mag gebeuren. De palen zijn dan weg, maar er gaat dan wel een soort van "desertstorm" door het gebied. De gemeenten Hoogeveen en De Wolden zijn in de planbesprekingen betrokken en deze gemeenten hebben geen bezwaren tegen deze besluitvorming ingebracht, hoewel zij kan begrijpen dat niemand er echt gelukkig mee was. Ten aanzien van het run backscenario en het risico dat de kleine jongens voortdurend van het net worden gewipt, geeft spreekster aan dat het nu een wettelijke regeling is. De minister heeft hier iets op gevonden door na de persconferentie een brief naar de Tweede Kamer te sturen. Spreekster zal deze brief ook nog aan de commissie doen toekomen. In die brief staat dat een wat andere vorm van dat run backscenario georganiseerd zal worden. Nu is het zo dat wie het laatste op het netwerk komt, er als eerste weer af moet. De minister wil een soort van veilingstelsel in het leven roepen, zodat op het moment dat er een run backsituatie is, er overleg plaatsvindt met alle partijen die op het net zitten en er kan worden gelooft en geboden met TenneT wie er van het net af gaat. Vertaald naar financiën zullen dan juist de grote RWE's eraf gaan aangezien hen dat iets oplevert, terwijl het voor kleine groene producenten aantrekkelijker is om op het net te blijven. Bovendien zegt TenneT dat, als dadelijk duurzame energie voorrang krijgt vanwege de implementatie van nieuwe wetgeving, zij niet de organisatie willen zijn die moeten bepalen wat het meest duurzame initiatief is. Er komt dan ook een soort veilingstelsel waarbij de gebruikers van het net zelf kunnen bepalen of het het wel of niet waard is om er even af te gaan. Dit systeem treedt per 1 juli 2008 in werking. Spreekster vindt, samen met de andere portefeuillehouder, windenergie een belangwekkend onderwerp. De discussie over windenergie zal ook in het kader van de Energienota naar voren komen. Het laatste signaal dat de staten daarover hebben afgegeven is door het college ontvangen en binnengekomen. Het college komt daarover bij de staten met een voorstel.

TWEEDE TERMIJN

De heer BUREMA begrijpt dat de leiding tussen Hoogeveen en Zwolle ook op lange termijn gehandhaafd zal moeten blijven. Uit de discussie die er aankomt over de 380 kV-lijn maakt hij voorts op dat die lijn buiten Drenthe wordt aangelegd.

Mevrouw KLIP antwoordt dat alle provincies weten dat de provincie Drenthe die lijn buiten Drenthe wil hebben. Dat zal spreekster ook handhaven. De minister heeft dit goed begrepen.

De heer VAN BERKUM heeft een vraag over de extra impuls voor geplande projecten. Het is hem niet duidelijk wat daarmee wordt bedoeld. Betekent dit dat het geld wordt gebruikt voor geplande projecten en dat het andere geld vrijkomt voor nieuwe projecten?

Mevrouw KLIP antwoordt dat gedeputeerde Munniksma meer kan zeggen over de gedetailleerde invulling van de besteding van dit geld aan de projecten. Het enige wat zij heeft gezegd is dat dit extra geld is voor de gebieden van het Reestdal en het Oude Diep. Als het gaat over de ecologische verbindingzone tussen de Sallandse heuvelrug en het Drents plateau, dan komt daar gewoon versnelling in en dan kunnen dingen makkelijker. Daar moet nog met percelen worden geschoven en zaken worden veranderd en daar is heel veel geld voor nodig. Dat betekent dat die zaken sneller kunnen worden gerealiseerd.

De VOORZITTER sluit de beraadslagingen. Zij wijst erop dat de commissie is uitgenodigd voor de vergadering van de Statencommissie BFE op 30 januari 2008 om daar vooraf een presentatie over het regiospecifiek pakket bij te wonen.

15. Sluiting

De VOORZITTER sluit de vergadering om 20.16 uur.

Vastgesteld in de vergadering van de Statencommissie Omgevingsbeleid van 20 februari 2008

, voorzitter

, commissiegriffier

TOEZEGGINGEN

gedaan in de vergadering van de statencommissie Omgevingsbeleid op woensdag 16 januari 2008

Pagina

- 7 De heer BATS zegt toe te zullen navragen of cofinanciering van een onderzoek naar de haalbaarheid van de spoorlijn Emmen-Groningen uit het EFRO, de EDR of door het Rijk en/of de provincie Groningen mogelijk is.
- 32 Mevrouw HAARSMA zegt toe dat de commissie via de mail de woningbouwprogrammering van de regio Assen-Groningen zal ontvangen.
- 39 Mevrouw KLIP zegt toe dat zij de commissie zal voorleggen hoe de economische waarde van een hectare natuurgebied tot stand is gekomen, tegelijk met de rekensom met betrekking tot de zetelverdeling in de waterschapsbesturen .
- 49 Mevrouw KLIP zegt toe dat zij de brief van de minister van Economische Zaken over run back-scenario's in het kader van de vervoerscapaciteit hoogspanningsnet aan de commissie zal doen toekomen.

Lijst van toezeggingen Statencommissie Omgevingsbeleid

(tot en met vergadering van 16 januari 2008 bijgewerkt)

Nr	Datum toezegging	Korte termijn (binnen 3 maanden)	Afdoening	✓
1.	29-05-07 PS	De heer LOOMAN zegt toe dat het geld uit de bestemmingsreserve stads- en dorpsvernieuwing in 2008 wordt uitgegeven en dat die reserve daarna wordt opgeheven.		
2.	13-06-2007 SC OGB	Mevrouw HAARSMA zegt toe i.k.v. de Regiovisie een A-4tje met de hoofdlijnen, de opbouw en de bijbehorende financiën.		
3.	04-07-07 PS	Mevrouw HAARSMA zegt toe de staten de parameters te geven die bepalend zijn geweest voor de keuze van drie probleemwijken (VJN-PLUS).		
4.	13-06-2007 SC OGB	De heer BATS zegt toe op de vraag van mevrouw Seinen of de provincie bijdraagt aan de E233 Meppen-Kloppenborg nog terug te zullen komen.		
5.	28-11-2007 SC OGB	Mevrouw HAARSMA zal aandacht vragen voor de jongeren en de mogelijkheid voor het volgen van leerwerktrajecten bij het project Herstructurering groenzones Bargeres te Emmen navragen.		
6.	19-12-2007 PS	Mevrouw KLIP zegt toe dat zij de staten meer gedetailleerde informatie zal doen toekomen over de installatie van Westo op het Duitse deel van het Coevordense Europark.		
7.	19-12-2007 PS	De heer BATS zegt toe dat het college na de commissievergadering waarin het stuk van de Stuurgroep Zuiderzeelijn wordt besproken, een stuk zal produceren dat voor een vergadering van provinciale staten zal worden geagendeerd.		
8.	16-01-2008 OGB	De heer BATS zegt toe te zullen navragen of cofinanciering van een onderzoek naar de haalbaarheid van de spoorlijn Emmen-Groningen uit het EFRO, de EDR of door het Rijk en/of de provincie Groningen mogelijk is.		
9.	16-01-2008 OGB	Mevrouw HAARSMA zegt toe dat de commissie via de mail de woningbouwprogrammering van de regio Assen-Groningen zal ontvangen.		
10.	16-01-2008 OGB	Mevrouw KLIP zegt toe dat zij de commissie zal voorleggen hoe de economische waarde van een hectare natuurgebied tot stand is gekomen, tegelijk met de rekensom met betrekking tot de zetelverdeling in de waterschapsbesturen .		✓

11.	16-01-2008 OGB	Mevrouw KLIP zegt toe dat zij de brief van de minister van Economische Zaken over run back-scenario's in het kader van de vervoerscapaciteit hoogspanningsnet aan de commissie zal doen toekomen.		√
		Lange termijn		
1.	4 juli 2007 (PS)	Mevrouw KLIP zegt toe dat de staten begin 2008 het programma met betrekking tot het energiebeleid zullen ontvangen		
2.	4 juli 2007 (PS)	Mevrouw KLIP zegt toe dat het college bij de Begroting 2008 met de eerste ideeën zal komen over de uitvoering van energiebesparende maatregelen en dat bij het ontwikkelen van die ideeën rekening zal worden gehouden met de inhoud van de moties die de staten op dit punt hebben ingediend.		
3.	14-11-2007 PS	De heer MUNNIKSMASMA zegt toe dat het college in een volgende commissievergadering met een voortel komt voor een meer frequente monitoring van de vuilstort.		
4.	28-11-2007 SC OGB	De heer MUNNIKSMASMA zegt toe dat hij midden 2008 met een rapportage zal komen waaruit blijkt waar Landschapsbeheer Drenthe op dat moment staat.		
5.	28-11-2007 SC OGB	De heer MUNNIKSMASMA zegt toe dat de functie van programmacoördinator actief door de provincie wordt opgepakt omdat die ontwikkelingsperspectieven uit het rapport Natuurlijke recreatie Drenthe het komende jaar van de grond moeten komen.		
		Moties		
M2 PvdA	4 juli 2007	Adequate OV-vervoersverbinding Roden-Groningen (opdracht aan OV-bureau) met andere financieringsvormen (tariefstelling).	Opdracht is verstrekt aan het Ov-bureau	
M3 PvdA, CU en VVD	14 november 2007	Ruimte voor Ruimteregeling; voor 1 februari 2008 komen met voorstellen voor toepasbare criteria waarop de beoordeling van de resultaten kan plaatsvinden.		

Geachte Commissie en aanwezigen

Namens het Gemeentelijk overleg kleine dorpen Tynaarlo (GBOT) en namens de belangenvereniging De Groeve wil ik u toespreken. Ik heb ook zitting in de deelgebiedcommissie van het Hunze project waardoor de informatie stromen goed op elkaar aansluiten.

e. bevestigd bew.

Wij zijn in De Groeve geschokt toen afgelopen herfst tijdens de renovatie van de provinciale weg naar Kielwinneweer/Veendam zonder enige kennisgeving de straat/fietspad-verlichting werd verwijderd. We waren des te meer verbaasd omdat in het dorp De Groeve een verkeersproject (Goed zo Veilig zo) loopt, waar alle verkeersveiligheidsaspecten behandeld worden. Er was geen informatie beschikbaar en het is niet genoemd.

Actueel is nu, dat ook de wegverlichting tussen De Groeve en Zuidlaren, binnen afzienbare tijd gaat verdwijnen.

Inmiddels heb ik ook berichten gehoord dat er op andere plaatsen in de gemeente Tynaarlo de verlichting wordt "aangepast".

Ik sta hier om onze verontrusting en verontwaardiging kenbaar te maken. Eerder heb ik dat in een brief gedaan en nu mondeling.

Verbazing en verontwaardiging omdat ik in het Hunzeproject en bij de WMO/plattelandsdiscussie steeds hoor dat de leefbaarheid van het platteland zo belangrijk is. Dat de bevolking mag meedenken en meepraten in een bottom-up gedachte. Hier worden we geconfronteerd met maatregelen die kennelijk reeds genomen zijn.

Verontrusting is er al duidelijk binnen onze gemeenschap. Waar al jaren geleden na uitgebreid overleg met de provincie en met de gemeente verlichting is aangebracht, omwille van veiligheid en leefbaarheid van de zogenaamde "buitengebieden", wordt nu op papier alles veranderd op basis van nieuwe richtlijnen die kennelijk niet bedacht zijn door mensen die daar wonen of feeling mee hebben. Er wordt slechts gekeken naar bezuiniging.

We spreken over gemeenschapsgeld gemeente of provincie is in dit geval om het even. Het streven lijkt te zijn verduistering platteland maar dat geloof ik maar ten dele. Assen is hel verlicht op het grote, bijna nog onbebouwde, industrieterrein Noord. Zo kan iedereen voorbeelden noemen.

Onze kinderen, wandelaars, fietsers, toeristen en meer groepen moeten in de wintermaanden in het donker kilometers bewegen, fietsen naar school, werk, sport, bijeenkomsten, etc. langs overigens spaarzaam verlichte wegen. Geen verlichting betekent dat ze gebracht moeten worden per auto dus meer milieu vervuiling, meer kosten, of dat ze niet gaan. *want openbaar vervoer is ook zeer beperkt.*

Een voorstel is hier op zijn plaats.

Commissie kunt u niet bewerkstellingen dat de ambtenaren, ook bewoners van deze mooie provincie, samen met de inwoners die het betreft overleggen of er geen alternatieven zijn. De verlichting handhaven, maar beperkt laten branden. Verlichting in dorpen waar mogelijk iets verminderen. Er is van alles in goed overleg mogelijk maar domweg voorzieningen laten verdwijnen, die functioneel zijn en waar in het verleden voor "geknokt" is, is een slechte zaak.

De doodoener is dat er onderscheid gemaakt wordt tussen provincie en gemeente. We spreken over gemeenschapsgeld en de leefbaarheid van het platteland!

We hoeven geen heftig verlichte wegen maar ook geen duisternis op verkeerde momenten.

Geachte commissie ik wens u wijsheid in dezen.

E. J. Geacherna

De Steeg 3 De Groeve

06.46330008

GROEN NOORDENVELD®

Vergadering commissie Omgevingsbeleid Provinciale Staten
Drenthe, 16 januari 2008

Agendapunt Woningmarktverkenning Drenthe

Geachte voorzitter, geachte leden van de commissie,

Graag gebruik ik deze gelegenheid om namens de vereniging Groen Noordenveld in te spreken over de geschatte woonwensen voor onze mooie provincie.

Waarom spreek ik hier in?

Onze vereniging stelt zich ten doel om de rust, ruimte, natuur en mooie woon- en leefomgeving in en om de dorpen van de gemeente Noordenveld te behouden. Zij wil met alle legale, democratische middelen de aantasting van de waardevolle kenmerken van het groene karakter van de gemeente Noordenveld, veroorzaakt door grootschalige woningbouw, wegeaanleg en aanleg van bedrijventerreinen tegengaan. Onderwerpen waarmee u zich als provinciaal bestuur ook intensief bezig houdt voor Drenthe, waar Noordenveld gelukkig bij hoort.

Zoals u ongetwijfeld weet, wil de stuurgroep voor de regiovisie Groningen-Assen, in en om Leek en Roden duizenden extra woningen, vele hectares bedrijventerrein en nieuwe wegen aanleggen. Groen Noordenveld voert hiertegen actie. Zij wil politici erop wijzen dat dergelijke plannen niet nodig zijn, onherstelbare schade zullen aanrichten en grote financiële risico's opleveren.

Pas is bekend geworden dat de stuurgroep deze plannen in grote lijnen handhaaft op basis van het rapport waarover u vanavond spreekt. Groen Noordenveld is van mening dat dit rapport onjuist gebruikt is en hoopt en verwacht dat u daar anders mee om zult gaan.

Het landelijk onderzoek genaamd "Woon 2006", waarop de nieuwe gegevens gebaseerd zijn, geeft zelf al aan dat het om woonwensen gaat. Die moeten afgezet worden tegen de ruimtelijk-fysieke en financiële mogelijkheden. Oftewel: de gewenste woningbouw moet wel kunnen in een bepaald gebied en de gewenste woningen moeten betaalbaar zijn.

Dat laatste geldt voor zowel de toekomstige bewoners als voor de overheden die de voorzieningen eromheen moeten betalen. Een andere reden waarom cijfers niet alles mogen bepalen, is dat er geen woningnood is. De onderzoekers van ABF geven dat zelf in een artikel in NRC van 4 augustus 2007 aan: vooral jongeren die nog thuis of op kamers wonen, kunnen pas na gemiddeld een jaar een zelfstandige woning vinden. Als deze groep een half jaar langer zou wachten met zoeken, zou het tekort aan woningen gehalveerd zijn. Hiermee wordt de massale woningbehoefte die de regiovisie Groningen-Assen ons voorhoudt voldoende gerelativeerd. Het gaat niet over woningnood, maar om wensen van burgers die in het algemeen al een goede woning hebben.

De onderzoekers hebben verschillende varianten berekend. Daarbij gaan de onderzoekers er nog vanuit dat voor ieder extra huishouden één woning moet worden gebouwd. Voor het hele gebied van de regiovisie Groningen-Assen was de toename in 2002-2006 echter 4.950 woningen en 7.000 huishoudens. Dat is veel minder dan één extra woning voor ieder extra huishouden, maar dit heeft geen problemen op de woningmarkt gegeven. Er staan zelfs veel huizen lang te koop in Roden en omgeving.

Uitgaande van de woonwensen zouden er 50% huurwoningen (blz. 52, 53), met name huurappartementen in een centrumdorps woonmilieu, gebouwd moeten worden, in plaats van de 20-30% huurwoningen die tot nu toe gerealiseerd en gepland worden. Verder bestaan de woonwensen vooral uit een vraag naar goedkope koopwoningen (blz. 47). Bovendien verwachten de onderzoekers dat woningbouw niet veel mensen van buiten de regio zal trekken. De in Roden en omgeving geplande, vooral dure, woningen aan de randen van de dorpen, zijn dus niet nodig. Er is meer behoefte aan huurwoningen en goedkope koopwoningen in en rond het centrum.

ABF geeft aan dat er een grote mate van onzekerheid is wat de prognoses betreft (zie blz. 63 en 64). Er zijn verschillende varianten voor de regiovisie tot 2020 volgens het ABF-rapport voor de provincie Groningen van september 2007: van 15.500 tot 30.000 extra woningen in plaats van de eerder geplande 42.800 (blz. VI rapport Groningen). Het rapport voor Drenthe kiest voor een variant van 26.250 woningen. Gezien de onzekerheid zou het beter zijn om van de laagste variant uit te gaan en die af te zetten tegen andere belangrijke factoren, zoals rust, ruimte, natuur, leegstand elders in het Noorden en financiële risico's van grote projecten.

De onderzoekers verwachten niet dat woningbouw mensen van buiten de regio zal trekken. Bouwen voor eigen behoefte is dus voldoende.

Een aantal bestuurders heeft al conclusies getrokken uit de nieuwe informatie. Op 4 januari 2008 maakten burgemeester en wethouders van Noordenveld bekend dat het streefaantal woningen tot 2030 voor Leek en Roden is niet meer 7.000 maar 5.800 is. Verder wordt onderzocht of er meer binnen de dorpen gebouwd kan worden en of er alternatieven zijn voor de geplande wegen. Dat laatste gaat u doen.

Het is positief dat er minder woningen gepland worden, er wat meer binnen dorpen gebouwd moet worden en alternatieven worden onderzocht. Groen Noordenveld is echter zeer teleurgesteld over de verlaging van het geplande aantal woningen met maar 18%.

De stuurgroep voor de regiovisie goochelt weer anders met de cijfers en komt uit op 25% minder gewenste woningen.

De varianten van de onderzoeksrapporten van ABF, met een vermindering van 27% tot 74%, zijn nergens terug te vinden. Ook is het teleurstellend dat er nog steeds geen rekening mee gehouden wordt dat voor de plannen gebieden aangewezen zijn die belangrijk zijn voor natuur, rust en ruimte. Er wordt niets gedaan met de verwachte bevolkingsdaling na 2025 en de leegstand die elders in Groningen en Drenthe zal ontstaan. Een variant om alleen nog vlakbij Assen Groningen te bouwen, zoals de milieufederaties hebben voorgesteld, is daarom heel reëel.

Nog een variant, uw eigen bevolkingsprognose van maart 2007, zou ook serieus genomen moeten worden. De daarin genoemde groei van 1.500 huishoudens (dus zo'n 1.400 woningen) in Noordenveld past heel goed bij een voorzichtige aanpak in verband met de onzekerheden van prognoses op basis van onderzoeken als die van ABF.

Op de manier waarop B&W van Noordenveld en de stuurgroep van de regiovisie met het rapport omgaan, worden de nieuwste gegevens over de wensen op de woningmarkt echter onjuist gebruikt met alle risico's van dien. Wij hopen dat u het anders doet en blijkt zult geven van echte Drentse nuchterheid. En dat u net als Groen Noordenveld voorzichtig om wilt gaan met de mooie provincie waarin wij wonen. Het rapport van ABF, met de herhaalde waarschuwingen voor de onzekerheid van de prognoses, geeft daartoe alle aanleiding

Henk Koekkoek

Voor meer informatie: www.groennoordenveld.nl

Secretariaat: Groenestein 23, 9301 TP Roden

**Inspraak Statencommissie Omgevingsbeleid
Onderwerp: Waterschapsreglementen
Milieufederatie Drenthe, mede namens de
terreinbeherende natuurorganisaties.**

Geachte leden van de Statencommissie,

Ik wil op u een dringend appèl doen om in het voorliggende voorstel een wijziging aan te brengen. Dit betreft de verdeling van de geborgde zetels over de verschillende categorieën.

Wij hebben u hierover een aantal brieven gestuurd waarin wij onze argumentatie toelichten. Wij gaan ervan uit dat die duidelijk zijn. Toch leek het ons goed om vandaag nog enige toelichting te geven.

Want een brief maakt soms onvoldoende duidelijk welke lading er achter schuil gaat.

De Drentse natuurbeschermingsorganisaties zijn het niet alleen oneens met de inhoudelijke argumentatie die onder deze verdeling is gezet. Zij maken zich in het bijzonder zorgen over de bestuurlijke keuze die hierin ligt verborgen.

Ik zeg zorgen omdat dat zo hoort, maar eigenlijk zijn verontwaardigd en boos als trefwoorden hier veel beter op zijn plaats.

Ik zal beide punten kort toelichten:

GS heeft als uitgangspunt gehanteerd, dat de economische waarde van gronden en gebouwen de goede weergave is van de grootte van de belangen die door het waterschap moeten worden beschermd. Dit heeft tot gevolg dat in alle waterschappen het grootste deel van de geborgde zetels naar vertegenwoordigers van het bedrijfsleven en landbouw gaat.

Dit heeft bijvoorbeeld tot gevolg dat in het waterschap Reest en Wieden, dat voor meer dan één derde uit natuur en bos bestaat, 7 van de 8 geborgde zetels naar het bedrijfsleven gaat. Wat maar liefst neerkomt op 30 % van het totaal aantal zetels

Wij zijn het volstrekt niet met dit gehanteerde uitgangspunt eens. De omvang van het belang van de natuur kan namelijk niet worden bepaald op basis van de waarde van hun gronden in het financieel economische verkeer. Als je zo'n uitgangspunt hanteert in tijden dat gesproken wordt over democratisering van de waterschappen, moet je toch ook oog hebben voor scheve en onevenwichtige verhoudingen die daardoor ontstaan. Alleen al het uitgangspunt zelf is reden genoeg voor een correctie.

De mogelijkheid tot corrigeren is u als Staten nadrukkelijk geboden. Gedeputeerde mevrouw Klip heeft eerder aangegeven dat de komende statenvergadering daarvoor het aangewezen moment is. In die zin vinden wij het vreemd dat gedeputeerde Bleker de Staten van Groningen al eerder heeft meegedeeld dat Drenthe geen correctie wil, terwijl de Groninger Staten in meerderheid wel een correctie willen aanbrengen. En ook in Overijssel is er enige beweging.

Daar pleit het waterschap Groot Salland ook voor een meer evenwichtige verdeling van de geborgde zetels.

Tot zover de kern van ons inhoudelijke punt. Dan het bestuurlijke aspect.

De Drentse natuurbeschermingsorganisaties zetten zich in voor een integraal waterbestuur en waterschapsbestuurders met een brede kijk. In onze ogen hebben we juist afgelopen jaren daar veel inzet op gepleegd. In waterschapsbesturen kijken we niet alleen naar ons eigen smalle natuurbelang, maar naar de veel bredere wateropgave en wij zijn ook bereid daar onze verantwoordelijkheid te nemen. De waterberging Eelder en Peizermaden, nota bene midden in de EHS, is daar een voorbeeld van.

Het feit dat bedrijfseconomische belangen zo domineren in de verdeling van de geborgde zetels vinden wij een volstrekt onevenwichtige afspiegeling van de maatschappelijke belangen en verhoudingen. Denkt u eens hoeveel bedrijfsvertegenwoordigers hier aan tafel zouden zitten als u dit zou doortrekken naar het provinciaal bestuur.

Uit de ontstaansgeschiedenis van de Wet Modernisering Waterschapsbestel blijkt dat de geborgde zetels bedoeld zijn om te garanderen dat alle belangen die zijn betrokken bij het waterbeheer, in het bestuur vertegenwoordigd zijn.

Belangen dienen dus de kern te zijn van de vertegenwoordiging. Vanuit de integrale kijk op het waterschapsbestuur, de wateropgave en de maatschappelijke verhoudingen zou er juist bij de geborgde zetels sprake moeten zijn van een evenwichtige afspiegeling.

Naar onze mening zou elke categorie daarom in ongeveer dezelfde mate vertegenwoordigd moeten zijn.

Tegen deze achtergrond pleiten wij hier nogmaals voor minstens 2 geborgde zetels voor natuur- en bosbeherende organisaties in alle waterschappen.

Ik dank u voor uw aandacht.

Assen, 16 januari 2008